

તેના ઉત્તરો શાસ્ત્રાધાર સાથે લક્ષી કાઢી તેને એક લઘુ ગ્રંથનું રૂપ આપ્યું છે.

આ ગ્રંથ વાલ્મીકીજીને જ નહિ, પણ સામાન્ય બુદ્ધિમાન જીવોને પણ ઘણો ઉપકારક છે, તેનું ખાસ કારણ એ છે કે દરેક ઉત્તર શાસ્ત્રાધારપૂર્વક આપવામાં આવ્યા છે. એકંદર જુદાં જુદાં ૭૦ શાસ્ત્રોના આધાર આપવામાં આવ્યા છે. જેની અંદર સૂત્ર, ટીકા, ચૂર્ણિ, જાપ્ય તથા અનેક ગ્રંથોના આધારો છે. તે દરેકનાં નામોનું લીસ્ટ આ સાથે સામેલ રાખવામાં આવ્યું છે. કુવલ માલા. લોકપ્રકાશ. સેનપ્રથ. ૯ રમ.

વડાઓ તથા મહાલો હમીને દર કર્યો છે. ૬૫
 માં પ્રધાન હજારમાં પટ્ટીઓની ઓરડી આપેલી
 છે તે માત્ર દાંડવા હાથક છે. તેમાં તથા ત્યાર
 પછીના પણ પ્રધાનો હજારોમાં માત્ર નિવાસનો
 નિર્વંધ પ્રમાણપૂર્વક મિલકતો છે. જે માત્ર માત્ર
 દાંડવા હાથક છે. પ્રધા ૧૭૭ તથા ૧૪૭ ના હજારો
 રોકડે હાથપાન તથા લોગની આપવડના મિલકતો
 છે. ૧૬૦-૧૬૦૦ ને ૧૭૧ તથા પ્રધાનો હજારમાં
 થાક મોટી માત્ર, હુજ તથા નેરેશ્વરના જિનાલય-
 માં તેના સિવાયનાં નાણાં તથા નાણાં પણ
 વિસ્તારથી આપેલાં છે. મોટી માત્રના સિવાયના-
 ની મોટી માત્ર નહીં પણ આપી છે. ન્યાયના વિ-
 વરને પણ હોમી દીધો નથી. હેપટના ૧૦૦૦ તથા
 ૧૦૦૦ પ્રધાનોમાં સર્વ આવાસનો ગુણ નથી
 જે દક્ષીણ તથા ગુરુત્વ અને અગુરુત્વનું
 સ્વરૂપ સદા મારી રીતે ચતારી આપ્યું છે; અને તેને
 માટે શ્રીમત્તવગિરિજી મહામત્તની કોરેલી આવશ્ય-
 કનૃત્તિની પાઠ માટે માહી આપી છે. પ્રથમ હુંદક
 તરીકે ઓગણાલા અને હાલમાં સ્થાનકયામી
 અવધારી તરીકે ઓગણાલાને પ્રુતા જૈન-
 નાં હોમી તરીકે ઓગણાલાને પ્રુતા જૈન-
 તરીકે. તેને પણ જે વાર

તેના ઉત્તરો શાસ્ત્રાધાર સાથે
લઘુ ગ્રંથનું રૂપ આપ્યું છે.

આ ગ્રંથ બાલ જીવોનેજ નહિ
વૃદ્ધિમાન જીવોને પણ ઘણો
સ્વાસ્થ્ય કારણ એ છે કે દરેક
આપવામાં આવ્યા છે. ૫૫
શાસ્ત્રોના આધાર આપવામાં
અંદર સૂત્ર, ટીકા, ચૂર્ણિ, જાપ્ય
ઓના આધારો છે. તે દરેકનાં
સાથે સામેલ રાખવામાં આવ્યું છે.
માલા, લોકપ્રકાશ, સેનપ્રશ્ન
આધારો ઘણા પ્રશ્નોના

આ ગ્રંથની અંદર આવેલા ૨૦૫
ક્રમણિકા આ સાથે આપવામાં આવેલી છે,
વાંચવાથી આ ગ્રંથનું ઉપયોગીપણું સ્વતઃ સિદ્ધ
શકે તેમ છે, જેથી તે સંબંધી અહીં વિશેષ લક્ષ-
્યાની આવશ્યકતા નથી. તેપણ સ્વાસ્થ્ય લેખવા
લાયક યાવતો નીચે પ્રમાણે છે.

પ્રારંભમાં પંચપરમેષ્ઠીના ગુણો સંબંધી પ્રશ્નો છે.
ત્યારબાદ આવકના મામાયિકાદિ કરણીનાં ઉપક-
રણોની મિદ્ધતા કરી છે. ૪૬ મા પ્રશ્નના ઉત્તરમાં
સ્ત્રીકેલુચર્ણાને ત્યામ પુષ્ટિ આપી છે. ૫૭ ને ૬૦ મા
પ્રશ્નમાં શ્રાદ્ધ કરવાનો નિવેધ કેટલીક રમુજી

તેના ઉત્તરો શાસ્ત્રાધાર સાથે લક્ષી કાઢી તેને એક લઘુ ધંધનું રૂપ આપ્યું છે.

આ ધંધ વાલ જીવોનેજ નહિ, પણ સામાન્ય બુદ્ધિમાન જીવોને પણ ઘણો ઉપકારક છે, તેનું શાસન કારણ એ છે કે દરેક ઉત્તર શાસ્ત્રાધારપૂર્વક આપવામાં આવ્યા છે. એકંદર જૂદાં જૂદાં ૭૦ શાસ્ત્રોના આધાર આપવામાં આવ્યા છે. જેની શંદર સૂત્ર, ટીકા, ચૂણિં, જાપ્ય તથા અનેક ધંધોના આધારો છે. તે દરેકનાં નામોનું હિસ્ટ્રી આ સાથે સામેલ રાખવામાં આવ્યું છે. તેમાં કુવલય-માલા, લોકપ્રકાશ, સેનપ્રશ્ન તથા હીરપ્રશ્નના આધારો ઘણા પ્રશ્નોના સંબંધમાં આપવામાં આવ્યા છે.

આ ધંધની શંદર આવેલા ૨૦૫ પ્રશ્નોની અનુ-ક્રમણિકા આ માથે આપવામાં આવેલી છે, જે વાંચવાથી આ ધંધનું ઉપયોગીતાનું મ્વતઃ મિશ્ર થઈ શકે તેમ છે, જેથી તે સંબંધી અર્હી વિશેષ લખવાની આવશ્યકતા નથી. તેમણે સામ સુદ્ધ લેખક હાયક વાચનો નીચે પ્રમાણે છે

પ્રારંભમા પંચપરમેષ્ટીના ગુણો સંબંધી પ્રશ્નો છે. ત્યારબાદ આચમ્ના મામાયિકાદિ કર્મણીના ઉપક-રણોની મિષ્ટતા કરી છે ૭૬ મા પ્રશ્નના ઉત્તરમા શ્વેતેતરંગીને ત્યામ પુષ્ટિ આવી છે. ૭૭ જે ૬૦ મા પ્રશ્નમા શ્રાદ્ધ કરવાનો નિયમ કેટલાક રમુજી

સદાચો તથા શાશ્વતો હમીને દર વર્ષે છે. ૬૭
 મા પ્રધાના ઉત્તરમાં વહીઓની આગલી આગેડી
 છે તે સ્થાન યોજવા હાથક છે. તેમાં તથા ત્યાં
 વહીના પણ પ્રધાના ઉત્તરમાં સ્થાન સિવાયનો
 નિર્વેધ પ્રમાણપૂર્વક ગિફ્ટ કર્યો છે. ૭ જાગ સાઈન
 યોજવા હાથક છે. પ્રધા ૧૭૭ તથા ૧૪૭ ના ઉત્તર-
 મેંવરે ઉપધાન તથા યોગની આગવ્યકતા ગિફ્ટ કરી
 છે. ૧૮૦-૧૮૦ને ૧૭૧ આ પ્રા પ્રધાના ઉત્તરમાં
 શરૂ મોટી સ્થાન. હુજ તથા બેઝેરના સિનાસ-
 મારેના સિનાસેરોના જાણતર તથા જાણતર પણ
 વિનાયકી આગેડી છે મોટી જ ના સિનાસેર-
 ની નો આગી નજર પણ આગે છે. મ્યાદના વિ-
 વધને પણ ઠોમી દીપો નથી. હેવરના ૧૦૦ તથા
 ૧૦૦ પ્રધાનરમા રાઈ આજારનો મુળ નથી
 ૮ રજીવન તથા મુગ્ગપુ અને અમુગ્ગપુનું
 મુગ્ગ વહુ મારી રીન વતારી આગું છે. અને તેને
 માત્ર મીસાસુવગિરિતી મતમગ્ગની વગેરે આગવ-
 વતીનને ૯ માત્ર નાઈ આગી ૭ પ્રથમ દરક
 તરફ આગવના અને હાથમા મ્યાનક રામી
 આગવ માત્ર ૧૦ તરફ આગવમાન ૬૭૦ નો
 ના. આગ ૧૦૦ તરફ માર નથી અને પણ ૭ જાગ
 પ્રધાન યાત્ર વધ છે ૧૦ મા પ્રધાના ૭૦ મા
 વજાવમ ના જાની મરકાત વાહુ પમહા આગવ

— 1 —

अनुक्रमणिका.

प्रश्नोत्तर.

पृष्ठ.

१ देवाधिदेवता चार गुण	१
२ अष्ट महाप्रातिहार्यने सत् प्रातिहार्य कहे- यानुं प्रयोजन	२
३ सिद्ध परमात्माना आठ गुण	३
४ आचार्यना ३६ गुण	३
५ उपाध्यायना २५ गुण	५
६ अगियार अंग ने चार उपांगनां नाम	५
७ चरणसित्तरीना ७० जेद	६
८ करणसित्तरीना ७० जेद ...	७
९ मुनिराजना २७ गुण	८
१० चारित्रना अधिष्टायक देव देवी ...	९
११ जीवनमुक्त कोण ? ...	१०
१२ हिमक प्राणीने मारवा योग्य जे ? .	१०
१३ दुःखी जीवोने मारी नाखवा योग्य जे ?	११
१४ सम्यग्दृष्टि जीव निर्यचनुं आगुण्य बाधे ?	१२
१५ पंच महाव्रतधारीने नाणु अपाय ?	१०
१६ देवगुप्ते वदन कया धिना पाली पीवु कहे ?	१३
१७ पान उच्चार निवाय मामाधिक प्रत्याख्यान आय ?	१३

- ६५ वृद्धादग्न्यामां छप्र दाम्नाटे करणा दसो ? ४१
- ६६ पिता प्रयोजन वेरी ४२
- ६७ छिपि अने गणची निदोष दाम्नाटे ... ४३
- ६८ दाबुन जोषा दापत दाम्नाटे ... ४४
- ६९ दाबुन दाभटे दाम्नाटे दाम्नाटे करेछी प्रार्थना ४५
- ४० गुरुजनना पत्रने करेछ प्रणाम ४६
- ४१ पंचमहाप्रमाण देवतानु दर्शन, विद्यामंत्रनो
प्रज्ञा, अयपिज्ञान ने जातिगमरादि दोष ? ४७
- ४२ दीयाछीमां मेरादयानु प्रवर्तन यथानु कारण ४८
- ४३ पुद्गलनु प्रवर्तन केम यथु ? ४९
- ४४ मदापीर ग्यामीना जानमांछी कर्णशिखाका
काटमानु रथु ... ५०
- ४५ गुदीछ माताए पुत्रीने सतीमार्गनु आपेछ
निहण ५१
- ४६ पिताए पुत्रीने करेछ पोष
(स्त्रीकेन्द्रवर्णीनी आधारपकता)
- ४७ धनोदधिनु धर्मान ५२
- ४८ धनवान ननुवाननु धर्मान ५३
- ४९ अंतर्गर्हापना मनुष्योनु स्वरूप ५४
- ५० नेहिय चर्गागर्हिय जीवानु उत्पत्तिग्यान ५५
- ५१ प्रवेयक ने अनुत्तर्गविमानता दसो उत्तर
यकिय करे ? ५६
- ५२ कटाका वंषे पुत्र थाव ? ५७

५३ संमूर्द्धिम तिर्यच पंचेद्भिनी उत्कृष्ट आयुस्थिति ०३

५४ मनुष्य तिर्यच पंचेद्भिनी कायस्थिति ७-८

जयनी कहेवानुं कारण ८४

५५ व्याकरण जणवायी शुं लाभ ? ८६

५६ हुंढको व्याकरणेने व्याधिकरण केम कहे ने ? ८७

५७ वत्रीश सूत्रमां व्याकरणतो विषय ८९

५८ सांसारिक प्रसंगे धार्मिक क्रिया करवानी

उचितता ९२

५९ मरण पात्रसु जमण करवुं योग्य ने ? ९३

(शास्त्राधारे अयोग्यपणुं)

६० जैनवर्गमां श्राद्ध करवानी बुट ने ? ९९

(कथाओ तथा सवालोयुक्त उत्तर)

६१ साधु माध्वी ' वर्तमानयोग ' कहे ने तेनुं

कारण ११०

६२ एक ममस्या ११०

६३ तीर्थयात्रामां गूढक न लागे १२०

६४ तन्कासु जसु न पीवाना अयमर १२०

६५ यतरी कयसु आहार कर ? १२१

(जीवदयाना मबंधमा वत्रीओनी अरत्री)

६६ वगुबंधनां दुष्ट रीवाज नाबुद थरा मबंधी

शास्त्राधार ... १३३

६७ शिकारमा दलाना दालोतो पोकार १३५

(सरो शूरवीरता उपर त्रिपृष्टनो संबंध)

६० राजाश्वोप करेख शिकारनो त्याग १४०

(भोजराजा ने धनपावनो संवाद)

- ६१ नित्यविष्मनो सरो अर्थ १४३
- ७० देवलोकां विज्ञेहि जीवो नथी १४९
- ७१ सामाधिक्यं बाधमान १५०
- ७२ नरकना जीवो नवीन सम्यक्स्य पामे १५२
- ७३ जिनपूजा ने प्रतिक्रमण करवानो समय १५२
- ७४ पूजा वलते केटखां पर धारण करवां ? १५३
- ७५ देयताओ केयी जाया घोखे ? १५३
- ७६ देयताओने निष्ठा होय ? १५४
- ७७ दोगुंदक देयता क्या ? १५५
- ७८ देयताइ आहारनां पुद्गलो देखाय ? १५५
- ७९ युगलिक तिर्यचोनी गति १५६
- ८० देयताओ घेखा थाय ? १५६
- ८१ तमस्कायनुं स्वरूप १५७
- ८२ कृष्णराजीनुं स्वरूप १५७
- ८३ मिथ्यात्वीनी कर्णा निष्फल के नहीं ? १५९
- ८४ चार अनुत्तरविमानना देवोना जव ने आया १६०
- ८५ उदना ने निमंत्रणमा फरक १६३
- ८६ सिद्धचक्रना यंत्रनी उत्पत्ति ने लाज १६४
- ८७ चोवीश तीर्थकरना मातापितानी गति १६६
- ८८ उपक्रमधी कर्मोनुं शुं थाय वे ? १६७

- ८९ तीर्थकरना साधुओनी संख्या विषे १६९
 ९० प्रभुनी माता पास प्रतिविंय मुकवानुं कारण १७०
 ९१ प्रतिवासुदेवनी माता केटखां स्वप्न देखे ? १७१
 ९२ झुप्काखनो संजय केम जाणी शकाय ? १७२
 ९३ तीर्थकरनी देशनानी वाणी विषे १७३
 ९४ समवसरण केटखुं चंचुं होय ? १७४
 ९५ समवसरणना चार ध्वज १७५
 ९६ समवसरणनुं ने प्रभुना शरीरनुं प्रमाण १७५
 ९७ समवसरणमां चार पर्षदा १७६
 ९८ देवघ्रंदामां प्रभु साथे कोण होय ? १७७
 ९९ प्रभु एक दिवसमां धीजीवार देशना आपे? १७७
 १०० सत्पुरुषोनुं आचरण १७९
 १०१ कोटीशिखानुं स्वरूप १८०
 १०२ ब्राह्मी परणेली के कुमारी ? १८२
 १०३ रत्नप्रजाने पहेले पाथडे देहमान १८३
 १०४ साधुओने शुन मुहूर्त खेवानो अधिकार १८३
 १०५ चतुर्नक्त प्रत्याख्याननो अर्थ १८५
 १०६ पोषध उपयामनो अर्थ १८६
 १०७ साधुमाधीने केटखी तरेदनां वस्त्र कहवे? १८७
 १०८ पाच म्याय कायना नाम १८८
 १०९ आगुण्य वृत्ताना प्रकार १८९
 ११० आयु वृत्तवार्थी प्राप्त अना दोषनु नियामण १९०
 १११ अम्याभ्यायनु म्बर (साखाधार माये) १९१

- ૨૦૧ શ્રીદેવચંદ્રાચાર્યે ત્રેસઠ શાલાકા પુરુષ
 ચરિત્ર વનાવ્યું તેનો મૂલ્ય આધાર ૩૧૮
- ૨૦૨ હંસ સમાન શિષ્ય કેવા હોય? ૩૧૯
- ૨૦૩ હંસ જલમાં મલી ગયેલા હુધને શીરીતે
 જૂદું કરી શકે છે ? ૩૨૦
- ૨૦૪ સાધુઓ અતિચારદોષની વિશુદ્ધિ માટે
 હમેશાં પ્રતિક્રમણ કરે છે ત્યાં પરિક, ચોમાસી
 અને સંવત્સરી પ્રતિક્રમણ શામાટે કરતા હશે? ૩૨૧
- ૨૦૫ તિથિ અને વારના સંયોગે સિદ્ધિયોગ શી
 રીતે થાય છે? ૩૨૩

॥ श्री ॥

प्रश्नोत्तरपुष्पमाला.

आद्यांतिमौ जिनौ नत्वा, जित-
मारो रणांगणे ॥ तथा धर्मधुरा-
धारो, गणेशो चादिमांतिमौ ॥ १ ॥

विजयानंदसूरींद्र, देवसूरिसमप्र-
ज्ञम् ॥ श्रीब्रह्मीविजयाजिरूपं, तथैव
गुरुपुंगवम् ॥ २ ॥

प्रश्नोत्तरमणीवक मालां, मालामिव
श्रियाम् ॥ कुर्वे हं सान्निधानोदं. स्वा-
न्योपकृतिदेनेये ॥ ३ ॥

प्रश्न. १ श्रीदेवाधिदेवता पार गुण, दशांको.
उत्तर. अशोकवृक्ष. मुरपुष्पवृष्टि-

दिव्यज्यनिधामरमाग्नं ५ ॥

‘जामंरुलं डुंडुचिरातपत्रं
सत्प्रातिहार्याणि जिनेश्वराणाम् ॥ १ ॥

ए काव्यमां प्रदर्शित आठ महाप्रा-
तिहार्य्य अने चार मूल अतिशय मली
श्रीश्ररिहंत जगवंतना वार गुण थाय ठे
ते आ प्रमाणे.

१ अशोकवृक्ष.	७ देवडुंडुजि.
२ देवोनी पुष्पवृष्टि.	८ त्रण ठत्र.
३ दिव्य ध्वनि.	९ अपायापगमाति-
४ चामर.	शय.
५ सिंहासन.	१० ज्ञानानिशय.
६ जामंरुल.	११ पूजानिशय.
	१२ वचनानिशय.

प्रश्न. २ उपर दशावेला अष्ट महा-
प्रातिहार्यने सत्प्रातिहार्य कहेवानुं गुं
प्रयोजन ठे ?

उत्तर. श्रीनीयंकर जगवान्ने केव-

१ पां० दार दवांना कृत्यन प्रातिहार्य कहेवामां

જ્ઞાન યથા વાદ કાઠ જન્માદ સમય-
તરણ ન થાય, તોપણ પૂર્વોક્ત થાઠ તો
દેશનાસમયે સાથે સતત વિદ્યમાન રહે છે.
આસ્તે તેજ સતપ્રાતિદ્યાર્ય તરીકે ઝલેલાય છે.

પ્રશ્ન. ૩ શ્રીસિદ્ધ પરમાત્માના થાઠ
ગુણનું વર્ણન કરો.

ઉત્તર. ૧ કેવલજ્ઞાન. ૫ અદ્વય સ્થિતિ.
૨ કેવલદર્શન. ૬ અરૂપી.
૩ અવ્યાવાધ સુખ. ૭ અગુરુલઘુ.
૪ દ્વાયિક સમ્ય- ૮ અનંત ઘલ.

કૃત્વ યથાલ્યાત ચારિત્ર.

જ્ઞાનાવર્ણાદિ અષ્ટ કર્મનો દ્વાય અ-
વાધી અનુક્રમે ડક્ત થાઠ ગુણો સિદ્ધ
પરમાત્મામાં પ્રગટ થાય છે.

પ્રશ્ન. ૪ શ્રીઆચાર્ય મહારાજના ઠ-
ર્ત્રીશ ગુણનું દિગદર્શન કરાવો.

ઉત્તર. પંચિંદિઅ સૂત્રપાઠમાં પ્રસિદ્ધ
છે તે શ્રીઆચાર્ય મહારાજના ઠર્ત્રીશ ગુણ
જાણવા. વીજા પણ અનેક પ્રકારે ઠર્ત્રીશ

ગુણો નિવેદન કર્યા છે. તે માંહેલો એક પ્રકાર દર્શાવીએ ઠીએ.

॥ યદુક્તં પ્રવચનસારોદ્ધારે ॥

અઠવિદ્યા ગણિસંપદ્, ચત્તુર્ગુણા નવરિ હુંતિ વત્તિસં ॥ વિણચ્છોઅ ચ-
ત્તુર્ગુણો, વત્તીસગુણા ઇમે ગુરુણો ॥૧॥

આ ગાથાનો સાંરાંશ એવો છે કે અષ્ટ-
વિધગણિ સંપદાના ચાર ચાર જોડ કરતાં
ઘટ્ટીશ થાય છે. તેની સાથે વિનયના
ચાર જોડ મેલવતાં ગુરુના ઘટ્ટીશ (૩૬)
ગુણ થાય છે. તે અષ્ટ ગણિ સંપદા અને
ચાર પ્રકારના વિનયનાં નામ આ પ્રકારે છે.

૧ આચારસંપત્. ૪ ૭ પ્રયોગસંપત્. ૪

૨ શ્રુતસંપત્. ૪ ૮ સંપ્રદ્યપરિણામસંપત્. ૪

૩ ગ્રંથીગમંપત્. ૪ ૩૨

૪ વચનસંપત્. ૪ ૧ આચારવિનય.

૫ વાચનાસંપત્. ૪ ૨ શ્રુતવિનય.

૬ મતિસંપત્. ૪ ૩ ચિદ્વેષણવિનય.

४ दोषपरिधातविनय

३६

ए ठत्रीश गुणनो विस्तार प्रवचनसारो-
द्धारथी जाणवो.

प्रश्न. ५ श्रीठपाध्यायजी महाराजना प-
च्चीश गुण कया ?

उत्तर. थगीयार थंग तथा धार उ-
पागनुं पठन पाठन करे थने चरणसि-
त्तरी १ तथा करणसित्तरी १ पाले ए
सर्वे मली पच्चीश गुण थाय ठे.

प्रश्न. ६ थगीयार थंग तथा धार उपांगनां
नाम कदो.

उत्तर. क्रमथी थगीयार थंग तथा
धार उपांगनां नाम नीचे मुजय जाणयां.

॥ थगीयार थंग यथा ॥ धार उपांग यथा ॥

१ आचारंग सूत्र	१ उपवाइ सूत्र
२ मृयगटांग सूत्र.	२ रायप्पमंणी सूत्र
३ ठाणांग सूत्र.	३ जीवाजिगम सूत्र.
४ समवायांग सूत्र	४ पत्तयणा सूत्र.

३ ज्ञानादि त्रिक एतत्वे ज्ञान,
दर्शन, चारित्र.

१२ वार प्रकारनो तप.

४ क्रोधादि चारनो निग्रह.

ए ७० जेदने चरणसित्तरी कहेवामां
थावे ठे.

॥ यदुक्तम् ॥

वय ५ समणधम्म १० संजम
१७, वेयावच्चं १० च वंजगुत्तीजं ९,
नाणाइतिगं ३ तव १७ कोइ- नि-
ग्गहाइ ४ चरणेयं ॥

प्रश्न. ७ करणसित्तरीना ७० जेद कया ?

उत्तर. ४ चार प्रकारनी पिंरुविशुद्धि.
५ समिति. १२ जावना. १२ प्रतिमा ए-
तत्वे प्रतिज्ञा. अतिग्रह विंशप. ५ इन्द्रि-
यना निरोध. २५ पच्चीश प्रकारे पडिसे-

उत्तर. ब्राह्मी, सुंदरी, विजया, ज-
यंती अने योगकला ए पांच देवीउं ठे.

॥ यदुक्तं श्रीनिगमप्रवचने नयसारो-
द्धारे श्रीमच्छाशनीनगुणानंदचूडामणौ च-
तुर्थाध्याये ॥

ब्राह्मीसुंदरीविजयाजयंतीयोगक-
लेति नाम्न्यो विशुद्धपंचमहाव्रताधि-
ष्ठान्य इति ॥

प्रश्न. ११ जीवन्मुक्त कोण ?

उत्तर. जीवन्मुक्त केवली जगवान्.

यदुक्तं निगमप्रवचने तृतीयाध्याये ॥

जीवन्मुक्ताः केवलिनो विदेह-
मुक्ताः मिदश्चेति ॥

प्रश्न. १२ केटखाणक लोको एम कहे
ते के व्याघादिक द्विगक प्राणीउने मा-
ग्या जाउण कारणे एरु द्विगक प्रा-
णीने माग्यारी घणा जीरानी ग्हा थाय
ते ते पाय्य न क सम ?

ઉત્તર. પૂર્વોક્ત કહેવું અયુક્ત છે, કારણકે પ્રાણીમાત્રથી કાંઈને કાંઈ હિંસા તો થઈ જાય છે, તેથી તે સર્વને મારવા જોઈશે અને તેમ કરવા જતાં તો હાજને ઘડલે મૂલ હાનિ થવાની.

॥ યદુક્તમ્ શ્રીયોગશાસ્ત્રાન્ત-
રશ્લોકસંગ્રહે ॥

કેચિદ્ વદન્તિ હંતવ્યાઃ, પ્રાણિનઃ
પ્રાણઘાતિનઃ॥હિંસ્રસ્યેકસ્ય ઘાતે સ્યા-
દ્, રક્ષણં જૂયસાં કિલ્લ ॥૧॥ તદયુક્ત-
મશેપાણાં, હિંસ્રત્વાત્પ્રાણિનામિદ્ ॥
હંતવ્યતા સ્યાત્તલ્લાજમિત્તોર્મૂલરુતિઃ
સ્ફુટમ્ ॥ ૨ ॥

પ્રશ્ન. ૧૩ કોઈ એમ કહે છે કે હુઃસ્વી
જીવોને મારી નાખવા જોઈએ, કારણકે તે-
મને મારવાથી તેમનાં હુઃસ્વનો અવશ્ય વિ-
નાશ થાય છે. આ કથન ડુરસ્ત છે ~

उत्तर. ए कथन डुरस्त नथी, कार-
णके एम करवाथी तो बाख, वृद्ध अने
ग्लान प्रमुख तमाम दुःखीने मारवानो
प्रसंग थावे, अने ते थदप दुःखी जीवो
मरीने नरकमां जाय तो तेमने त्यां अ-
नंतुं दुःख सहन करवुं पडे.

॥ यदुक्तम् श्रीयोगशास्त्रे ॥

संसारमोचकास्त्वाहुर्दुःखिनां वध
इष्यते ॥ विनाशे दुःखिनां दुःखवि-
नाशो जायते क्लृप्तः ॥ १ ॥ तदप्य-
सांप्रतं ते हि, इता नरकगामिनः ॥
अनंतेषु नियोज्यंते, दुःखेषु स्वल्प-
दुःखकाः ॥ ७ ॥

प्रश्न १४ सम्यग्दृष्टि तीव्र निर्गन्तुं
आवृत्त्य यावे क. नदी ?

उत्तर सम्यग्दृष्टि तीव्र निर्गम आवृ-
त्त्युत्तरे (नामवे) पण यावे नदी, कार-

एके प्रथम आधुप्य धंधायुं दोय तो ते
सम्यक्स्त्री जीव तिर्यग्गतिमां पण जाय ठे.

यदुक्तम् श्रीपरमानंदसूरिशिष्य श्री-
रत्नप्रज्ञसूरिविरचित कुवलयमाखायाम् ॥

सम्यग्दृष्टिजीवस्तिर्यगायुरनुज-
वति न पुनर्वध्नाति ॥ यतः ॥

जवेर्द्वेमानिकोवश्यं, जंतुः सम्य-
क्त्ववासितः ॥ यदि नोद्भांतसम्य-
क्त्यो, वक्षायुर्न पुराथवा ॥ १ ॥

प्रश्न. १५ पंच महाव्रतधारी यतिजीने
नाणुं थपाय के नहीं ?

उत्तर. यतिजीने जोजन, वस्त्र, पात्र,
थोपध थने पुस्तक थापी शकाय पण
द्रव्य थापी शकाय नहीं, कारणके ते
द्रव्य खेनार ने देनार धने नरकगामी
कहेला ठे.

॥ यदुक्तं श्रीआचारदिनकरे ॥

यतिन्यो जोजनं वस्त्रं, पात्रमौप-

वशात् मनसादृते तु दंडकोच्चारणव-
र्जिते सामायिकप्रत्याख्याने ज्ञे
जवतः तद्गन्धे प्रायश्चित्तविधिप्रक्रमोक्तं
प्रायश्चित्तमाचरणीयम् ॥

प्रश्न. १७ श्रावकने सामायिकमां तथा
पोसहमां स्थापनाचार्य अने चरवलो मु-
हपत्ति राखवानुं कोइ सिद्धांतमां कह्युं
ठे के केम ?

उत्तर. श्रीश्रुत्युयोगद्वार सूत्रनी चूर्णिमां
सामायिक करनारने चार उपगरण राख-
वानुं फरमान ठे तेमां कह्युं ठे.

॥ तत्पाठो यथा ॥

सामाह्यकडस्स समणोवासगस्म
चउविदेधम्मोवगरणेपन्नने तंजहा-
ठवणायगिअत्ति मुहपत्तीअत्ति जव-
मात्रियत्ति दंडपाउपुठणमंचत्ति ॥

॥ तेमज व्यवहार सूत्रनी चूर्णिमां
 वान् श्रीमहावीर स्वामी फरमावे ठे के
 गौतम ! मुहपत्तिनुं पडिलेहण कर्या
 जे कोइ वंदना दे तेने गुरुप्रायश्चित्त
 वे. था उग्ररथी सिद्ध थाय ठे के सा-
 यिक प्रतिक्रमणमां मुहपत्ति अथवश्य
 ववी जोइए, कारणके प्रतिक्रमणमां
 रवार गुरुवंदन करवुं पडे ठे.

॥ तथाच तत्पाठः ॥

जो मुहपत्तीयं अपडिलेहिता वं-
 णं देई गोयमा तस्स गुरुअं पाय-
 तं हविज्जा ॥

तथा सिंहश्रावके पोषधशाखामां जइ
 णपनाचार्यनुं स्थापन करवापूर्वक मुह-
 तनी पडिलेहण करी पोसइ ग्रहण कर्यो
 जो पाठ श्रीविवाहचूळियामां ठे ते था
 माणे.

॥ तथाच तत्पाठः ॥

गंतु पोसहसाळाए, ठावित्तु ठव-
णायरियं ॥ मुहपत्तिअं पमज्जंतो,
सीहो गिण्हइ पोसहं ॥ १ ॥

प्रश्न. १ए केटलाएक एम कहे ठे के
मुहपत्ति तो साधुनुं उपगरण ठे, वास्ते
श्रावकोए उत्तरासंगना ठेडायी सामा-
यिक पोसहादि करवुं तेनुं केम ?

उत्तर मुखवस्त्रिकास्थापन प्रकरणमां
था वाचतनो एवो खुसासो कयों ठे के
यतिनुं उपगरण होवार्थी मुहपत्ति मूकी
देवामां थावती होय तो श्रावकोए वस्त्र
पण पहेरवुं न जाइण, केमके ते पण सा-
धुनुं उपगरण ठे. थने उत्तरीय वस्त्र मूक-
वानां विधि नां श्रीआवश्यकचूर्णि प्रमुख
थनेक जाम्बमां यत्तावेत्तां ठे, तेथी कया
यम्बान्तर्या सामायिकादिक धार्मिक

પ્રકરણપ્રંથમાં ગાથારૂપે આ પ્રમાણે નિયે-
દન કરેલ છે.

॥ તથા ॥

મુઘ્ઘશ્ચ સત્તમંગે, ઉવાસગદસાસુ
કુંડકોલિશ્ચશ્ચો ॥ મુત્તૂણ ઉત્તરિઙ્ગાં,
પટિવન્નો પોમહવયંપિ ॥ ૧ ॥

પ્રશ્ન. ૨૦ 'પુત્તમ્મ શ્યંતેણં' એવો પાઠ
કોઈ જગોળ થાય છે તેનો શું અર્થ છે ?

ઉત્તર. મુઘ્ઘપત્તિ પ્રકરણમાં ' પુત્તમ્મ
શ્યંતેણં ' ના પાઠનો અર્થ મુઘ્ઘપત્તિનો વેદો
કરેલો છે.

॥ તથાદિ ॥

પુત્તમ્મશ્યંતેણંતિ તદિંપિશ્ચ પુત્તં
મુઘ્ઘપત્તિશ્ચાનેથા ॥

પ્રશ્ન ૨૧ તત્ક. પ્રકરણમાં ઉપાના
પ્રકરણમાં આવી છે એવું મનકરિયત
કેવું ? કે કોઈ ગાથા સાચી કયી છે ?

उत्तर. प्रकरणकर्त्ताए उपर यतावेसो
अर्थ मनकल्पित नथी कर्षो, किंतु आ-
वश्यकचूर्णिना खेयने अनुसरतो कर्षो वे.

॥ तथाहि ॥

इअआवस्सगगादा मज्जेपडिअ-
स्सपुत्तसदस्स मुदपत्तिअस्सअवो
चुन्नीए वन्नीओ जम्हा ॥ १ ॥

प्रश्न. २२ आवक तथा आविका यन्नेए
चरवसो मुदपत्ति राखवाना चोखा अ-
क्षरो कोइ शाखमां वे ?

उत्तर. श्रीथनुयोगद्वार सूत्रनी पृत्तिमां
साधु, साध्वी अने आवक, आविकाने
मुखवग्निका तथा रजोद्वरण राखवाना
स्पष्ट अक्षरो वे.

॥ तथाहि तत्सूत्रम् ॥

संकिंतं लोउत्तरिय नावावस्सयं जं
तं समणोवा ममणीवा सावओवा

ઉત્તર. મુદ્પત્તિ દમ્ભેશ મુખ ઉપર દોરાથી વાંધી રાખવી તે કુર્લિંગ છે તથા ઘીતરાગની આજ્ઞા વિરુદ્ધ છે. વાસ્તે તેમ કરવું યોગ્ય નથી.

પ્રશ્ન. ૨૪ કોઈ સૂત્રમાં મુદ્પત્તિ દાયમાં રાખવાનો પાઠ છે ?

ઉત્તર. નીચે આપેલા સૂત્રપાઠોથી મુદ્પત્તિ દાયમાં રાખવી સિદ્ધ થાય છે. જુથો શ્રીદશવૈકાલિક સૂત્રના પાંચમા અધ્યયનના પ્રથમ ઉદ્દેશાની ૫૩ મી ગાથામાં (દૃષ્યગં) પટલે મુદ્પત્તિ એવો પ્રકટ પાઠ છે, પણ મુખગં એવો પાઠ નથી.

॥ તદ્યથા ॥

અણુન્નવિત્તુ મેદાવી, પઢિઠ્ઠન્નમિ સંવુદે ॥ દઢ્ઠગં સંપમજ્જિત્તા, તઠ્ઠ ઝુંજિજ્જ સંજણ ॥ ૫૩ ॥

॥ अवचूरिः ॥

अनुज्ञाप्य तत्स्वामिनं मेधावी
साधुः प्रतिवृत्ते कोष्टकादौ संवृत
उपयुक्तः साधुरिर्याप्रतिक्रमणं कृत्वा
तदनुद्दस्तकं मुखवस्त्रिकारूपमादा-
येति वाक्यशेषः ॥ संप्रमृज्य विधिना
तेन कायं तत्र जुञ्जीत संयतः ॥ ८३ ॥

तथा श्रीशृंगनूत्रिया मूत्रमां दी-
क्षासमये मुद्गपत्ति द्वायमां आप्यानो
पाठ वे.

॥ तद्यथा ॥

तथो मूरी दंतीदंतुन्नण्डिं पि-
ट्टोवग्निकृष्णरम्भंछिण्डिं कंठिं रयद-
गांन्यायिना वामकगनामिश्राण् मु-
दपानिं स्रवनिं धग्निमम्मं उवश्रो-
गपगंमाम अज्ञावगयदाय इकि-

कवयं नमुकारपुष्पं त्रिनिवारे उच-
रावेइ ॥

तथा श्रीआचारांग सूत्रना बीजा
श्रुतस्कंधमां बीजा अर्प्यनना श्रीजा
उद्देशामां खांसी तथा वगासुं प्रमुख
आवे तो हाथयी मुख ढांकवुं कहेयुं
ठे. वास्ते ढुंढक जाइउंए पक्षपात
मूकी अने दृष्टि निर्मीलन करी जरा
विचार करवो जोइए के मुख बांध-
वानी आइहा दोष तो सूत्रकार मोढे
हाथ राखवानुं फरमान केम करे ?
माटे मध्यस्थतायी नीचे थापेखो ते
पाठ तपासवो.

॥ तद्यथा ॥

मे त्रिगुणा त्रिगुणीया क्रमा-
समाणेया निगाममाणेया काममा-
णेया तीत्यमाणेया ज्ञानायमाणेया

રૂપ ધારણ કરનારો કાલો વિકરાલ.
અર્થાત્ લાંબા દંતોષ્ઠવાલો કોણ આવે
ઠે ? આ લેખથી સાવીત થાય ઠે કે
મુહપત્તિ વાંધી હોત તો તેમના દાંત
અને હોઠ શી રીતે માલૂમ પડત ?
વાસ્તે તેમના હાથમાં મુહપત્તિ હોવી
જોઈએ. એવું અજાણ બાલકો પણ સ-
મજી શકે તેમ ઠે. પરંતુ હુંડક તેરા-
પંચીઝં સમજી શકતા નથી. તે તેમનાં
કર્મનો દોષ ઠે. તેમના હિતને માટે પાઠ
દેખાડવો એ અમારી ફરજ ઠે, માટે ઉપ-
કાર બુદ્ધિથી શ્રીઉત્તરાધ્યયન સૂત્રના
ધારમા અધ્યયનની ગાથા લેલીએ ઠીએ.

॥ તત્તથા ॥

કયરે આગઠ્ઠ દિત્તરૂપે, કાલે
વિકરાલે પોક્કનામે ॥ ઓમચેલણ
પંમુદિશાયજ્ઞ, મંકર દુમં પરિ-
દરિય કંઠે ॥ ૬ ॥

रजसा पिशाचजतः पांशुपिशाच-
 जतः धूल्यावगुंठितशरीरत्वेन मलि-
 नवस्त्रत्वेन जूततुल्य इत्यर्थः एता-
 दृशः कोयं शंकरदूष्यकंठे परिधृत्य
 अत्रागच्छति समीपे आगतं दृष्ट्वा
 एवं उच्युरित्यर्थः शंकर उत्करटकस्त-
 त्रस्यं दूष्यं वस्त्रं शंकरदूष्यं यद्यपि
 तस्य साधोर्वस्त्रं उत्करटकस्य नास्ति
 तथापि तेषां अत्यंतघृणोत्पादकत्वेन
 तैरुक्तं कोयं उत्करटकस्य वस्त्रं कंठे
 परिधृत्य पिशाचसदृशो भ्रमन्नत्राग-
 च्छति स हि हरिकेशीसाधुः कुत्रापि
 आत्मीयं उपकरणं न मुंचति सर्वं
 वस्त्रोपधिउपकरणादिकं गृहीत्वेव
 जिह्माद्यर्थं भ्रमतीति भावः ॥

प्रश्न. २५ कोऽहं राजसजा अथवा पंक्ति-

जैनशास्त्रजी सर्वथा एक है, परंच का-
 खांतरसे हमारे और हुंदियोंमें परस्पर
 विवाद चला आता है बलकि कईएक
 जगपर शास्त्रार्थजी दुष्ट है; परंतु यह
 बात निश्चय नहीं हुई कि अमुक पक्ष
 साधु है। श्रीमदाराजकी न्यायशीलता
 और दयालुता देशांतरोंमें विख्यात है
 इससे हमें आशा है कि हमारेजी पर-
 स्पर विवादका मूल आपके न्याय प्रजा-
 वसे दूर होजावेगा. जगवदिठासे इन
 दिनोंमें हुंदियोंके महंत सोहनखाखजी
 यहां आये हुये है उनके सन्मुखही
 हमें इन ठे ६ प्रश्नोंका उत्तर जैनमतके
 शास्त्रानुसार उनसे दिखाया जावे."

आपके कथनानुसार उक्त महंत-
 जीको हम विषयकी उत्तरा दी गई. आ-
 पने उत्तरा पाकर साधु उदयचंदजीके
 अपने म्यानापत्रका अधिकार देकर उ-

नके हानिलाजको अपना स्वीकार करके
शास्त्रार्थ करना मान लियाथा ॥

तदनंतर श्री १०८ श्रीमन्महाराजा-
धिराजजीकी आज्ञानुसार हमलोगोंको
शास्त्रार्थके मध्यस्थ नियत किया गया-
तिस पिठे कई दिनतक हमारे सामने
आपका और उदयचंदजीका शास्त्रार्थ
होता रहा। शास्त्रार्थके समयपर जो प्रमाण
आपने दिखलाये सो शास्त्रविहित थे।
आपकी उक्ति और युक्तियेंजी निःशं-
कनीय और प्रमाण्य थी। प्रायः करके
श्लाघनीय हैं ॥

उक्त शास्त्रार्थके समयपर और इस
डेढ़ वर्षके अंतरमेंजी जो इस विषयको
विचारा है उससे यह बात सिद्ध नहीं
हुई कि जैनमतके साधुओंको वार्त्ताशा-
पके सिवाय अहोरात्र अग्वंड मुखबंधन
और सर्व काल मुखपोतिकाके मुखपर

रखनेकी विधि है । केवल प्रांति है । केवल वार्त्तालापके समयही मुखवस्त्रको मुखपर रखनेकी आवश्यकता है । हमारे बुद्धिबलकी दृष्टिद्वारा यह बात प्रकाशित होती है कि आपका पक्ष हुं-दियोंसे घलवान् है ॥

यद्यपि आपका थोर हुंदियोंका मत एक है थोर शास्त्रजी एक है । इसमेंजी संदेह नहीं. साधु उदयचंदजी, महात्मा थोर शांतिमान् है, परंच आपने जैनमतके शास्त्रोंमें अतीव परिश्रम किया है थोर आप उनके परम रहस्य थोर गूढार्थको प्राप्त हुए है । सत्य बोही होना है जो शास्त्रानुसार हो थोर जिममें उनके कायदोंमें स्वमत थोर परमतानुयायियोंको शंका ना हो. शास्त्रके विरुद्ध ग्रंथपरंपराका स्वीकार करना केवल हठधर्म है ॥

तीनो संवाद ठे. तेमां पार्वतीए महादे-
व पासे सवाल कयों के 'हे महादेवजी !
जैन मुनिउं केवा होय, केवो आहार
करे, केवुं कर्त्तव्य करे अने तेमनो अ-
वतार सामाटे थयेखो ठे ? ते निवेदन
करो.' आ प्रमाणे पार्वतीनो सवाल
थतां महादेव बोल्या के ' हे देवि ! दं-
डकंबल सहित, उनना रजोहरणवाला,
शुद्ध आहारना सेवावाला, अने शास्त्रा-
नुसार चालवावाला, तुंची अर्थात् तर-
पणी हाथमां राखवावाला, जिहाजोजन
करनारा अने श्वेत वस्त्र ठे जेमनां एवा
जैन मुनिउं कदापि क्रोध करता नथी,
अने जीवो उपर हमेश दया करे ठे. ते-
मनो अवतार, प्रति युगमां में मुक्ति का-
रण धर्मनो फैलावो करवा अने पापनुं
निकंदन करवा करेखो ठे.

१ हासना पीत वस्त्र कारणिक ठे.

॥ તથાહિ ॥

ઉત્તમપત્તં સાધુ, મઝમપત્તં સુસા
વગા જણિયા ॥ અવિરયસમ્મદિઠી
જહન્નપત્તં મુણેયધં ॥ ૧ ॥

પ્રશ્ન. ૨૭ મહાશ્રાવક કેવા દોય ?

ઉત્તર. દીન દુઃખીથામાં દયાવડે ક
રીને, તથા સાધુ સાધ્વી, શ્રાવક શ્રા
વિકા, જિનાલય, જિનપ્રતિમા, જિના
ગમાદિ પુસ્તકરૂપ સાત ક્ષેત્રમાં જ
ક્તિથી ધન વાઘરતો શ્વને વ્રતમાં રહેલો
મહાશ્રાવક કહેવાય છે.

॥ યદુક્તમ્ ॥

એવં વ્રતસ્થિતો જત્તયા, સક્તક્ષેઙ્ગ્ય
ધનં વપન્ ॥ દયયા ચાતિદીનેપુ, મ
હાશ્રાવક ઉચ્ચતે ॥

પ્રશ્ન. ૨૯ સાધર્મી વાત્સલ્ય કરવાર્થ
શો સાજ ?

[illegible]

तो ते श्रद्धाघ्रष्ट होवा जोइए, अथवा तेमने दुर्गतिनो जय नथी एम होवुं जोइए. जो जय होय तो तेथो आहुं अघटित कार्य केम करे ? गाय धकरीनी पेठे पोतानी श्रंगजाने बेचवी ते लोक-विरुद्ध अने धर्मविरुद्ध ठे, तेमां कांइ पण शक नथी. आ कन्याविक्रयना घोर कृत्ये केटखांएक कुटुंबोने पायमाल करी नाखेखां ठे. ग्राहकोनां मायाप अने घा-सवचां रखडतां थइ गयां ठे. वास्ते आ रीवाजने एकदम अटकाववानी खास जरूर ठे, कारणके कन्याना लोचमां आवेला मनुष्यो कन्या वरोवर बढके तेथी अधिक धन आपी जेम शाकजाजी तोखी से तेम कन्या खरीद करे ठे; पण अफ-सोस ठे के ते पामरो पोताने जीख मा-गवानो बखत आवशे ते तरफ जरा पण दरकार राखता नथी, अने पाठखथी

પત્ની જાય છે, આંહો જમી જાય
રૂપ હૂપિત થાય છે, મુલ્કમાંથી
ઝરે છે, વાંધવો વચન માનતા
અને જાર્યા સેવા કરવાની યાદના સ
નથી. અફસોસની યાર્તા છે કે જ
પરાજીવ પામેલો પુરુષ પુત્રોથી પણ
વજા પામે છે.

॥ તથાહિ ॥

ગાત્રં સંકુચિતં ગતિર્વિગ
દંતાશ્ચ નાશં ગતા દૃષ્ટિર્નામ્યતિ
મેવ હૂપિતં વક્ત્રં ચ લાલાયતે
વાક્યં નૈવ કરોતિ વાંધવજનો
ન શુશ્રૂષતે હા કષ્ટં જર્યાજિજ્ઞ
રૂપઃ પુત્રૈરવજ્ઞાયતે ॥ ૧ ॥

અન. ૩૫ વૃક્ષપણામાં પૂર્વોક્ત
ત્તરમાં જણાવેલી દાહન થાય છે.
તેવી અવસ્થામાં કેટલાક વૃદ્ધા

ર્થાત્ મુખ દાંત વિનાનું ઘોણું થયું છે અને
 દંડ પક્કી ચાલવું પડે છે, ઠતાં આશા
 ટૂટતી નથી. એવા ઘૂઝો જ્યારે હજારોની
 ચેલીનું આપી નાના પ્રકારની આશાથી
 પાણિગ્રહણ કરવા લાગ્યા, ત્યારે લોજીણો
 કન્યાવિક્રય કરવા લલચાયા; કેમકે
 નિરુદ્ધમી દરમનું જાનારા તો એવા રસ્તા
 ઓળતાજ હોય છે. તેમને આવી રીતે
 અનાયાસે વૃદ્ધ યાવા લલપતિ બનાવી દે
 ત્યારે તે નિર્વિવેકી લોકો લલચાય, એ
 સ્વાજ્ઞાવિક છે. વાસ્તે આ વૃદ્ધાઈની
 આશાજ અનર્થનું મૂલ છે. એક કવિએ
 કહ્યું પણ છે.

॥ તદ્યથા ॥

અંગં ગલિતં પલિતં મુંડં
 દશનવિહીનં જાતં તુંડં ॥
 વૃદ્ધો યાતિ ગૃહીત્વા દંડં

करतो हतो के, हे प्रवचनदेवि !
 तातने निरोग देखुं, राज्य पामुं, माहं
 म्यक्त्व वृद्धि पामे अने हुं कुवलय-
 माला साथे प्रवज्या प्रदण करुं, तेवुं
 दिव्य ज्ञानची जोइ उत्तम शकुन आप
 के जेथी मने शांति थाय. ए प्रकारे
 चिंतवन करे ठे तेढखामां मातीनी जा-
 खरवाखुं मणिसुवर्णनुं ठत्र तेनी आगल
 जेट करी काइण कणुं के हे कुमार ! त-
 मारा समीप रहेला आ राजाना मोटा
 जाइ जेठ जयंतिपुरीना पति ठे ते जयं-
 त राजाण तमारे वास्ते आ देवताअधि-
 ष्ठित ठत्र मोकड्युं ठे. ते जोइ कुमारे
 चिंतवन कर्युं के शासनदेवतानो प्रजाव
 आश्चर्यकारी ठे. तेश्री आ प्रथमज प्रधान
 शकुन थयुं.

॥ तथाच तदग्रंथे ॥

अन्यदिने कुमारः कुवलयमालया

चितितं अदो प्रवचनदेज्याः प्रजायः
येन प्रथममेव प्रधानं शकुनमिति ॥

प्रश्न. ४० कोइ प्रधान पुरुषे गुरुजनना
पत्रने प्रणाम क्यों ठे के नदी ?

उत्तर. धी कुपल्यचंद्र कुमारे पो-
ताना पिताना पत्रने प्रणाम करेखो ठे.
तेनी धीना एधी ठे के दृढवर्म्म रा-
जानो खेखवाद्क उक्त कुमारना ठगी-
दारनी रजाधी कुमारना मुकाममां प्र-
वेश करी प्रणामपूर्वक समीपे खेख
मूकी विनंति परया लाग्यो के 'हे देव !
श्यापने तातपूज्ये तेगाव्या ठे. ' तेवारे
कुमार प्रथम पिताना पत्रने प्रणाम करी त-
दनंतर तेने फांकीने पंतज्ञ वांचया लाग्या.

॥ तदुक्तं कुवलयमालायाम् ॥

श्री। दृढवर्म्मणो नृपतेर्लखवाद्दः
प्रतीहारनिवेदितः प्रविश्य कुमारं

નનું મૂલ વિનયધર્મજ છે. ' શ્રીદશ-
 વૈકાલિકમાં પણ કહ્યું છે કે ' વિનયગ્રી
 જ્ઞાન થીને જ્ઞાનગ્રી દર્શન થાય છે.' इत्या-
 दिक घणुं निवेदन कर्तुं છે.

॥ તથાચ શ્રીઉત્તરાધ્યયન
 સૂત્ર ગાથા ॥

સંયોગા વિપ્પમુક્કસ્સ, અણગારસ્સ
 ત્તિક્કુણો ॥ વિણયં પાત્ત કરિસ્સામિ,
 અણુપુઘિં સુણહ મે ॥ ૧ ॥

॥ વ્યાખ્યા ॥

શ્રીમુધર્માસ્વામી જંવૂસ્વામિનં
 વક્તિ જંવૂસ્વામિનમુદ્દિઝ્ય અન્યાનપિ
 શિષ્યાન્ વદન્તિ જો શિષ્યાઃ અહં
 આનુપૂર્વ્યા અનુક્રમેણ ત્તિક્કોત્તિ-
 ક્કયા મધુકરવૃત્ત્યાદારં ગૃહીત્વા શરી-
 રધારકમ્ય માધોર્વિનયં પ્રાહુઃકરિ-

प्यामि मे मम विनयं प्रकटीकरि-
 प्यतो यूयं वाक्यं शृणुत यतो जिन-
 शासनस्य मूलं विनयधर्म एव ॥
 उक्तं च श्रीदशवैकालिके विनयाओ
 नाणं नाणाओ दंसणमित्यादि ॥

‘विनयेन विद्या ग्राह्या’ इत्यादि वाक्य-
 बडे विद्या संपादन करवानो पण शास्त्रकार
 एज रस्तो बतावे ठे, कारणके अविनित-
 पणार्थी संपादन करेखी विद्या सफल यती
 नथी. वास्ते विनयगुणनी खास जरूर ठे.

प्रश्न. ४१ आ पंचम काळमां देवतानुं
 दर्शन तथा विद्यामंत्रनो प्रज्ञाव अने अव-
 धिज्ञान तथा जातिस्मरणादि जाव होय
 के नहीं ?

उत्तर. श्रीतीर्थकद्वपमां कह्युं ठे के वे
 हजार वर्षनी स्थितिवाला जस्मराशी ग्र-
 हनी पीडा निवर्त्त यशे त्वारेदेवताउं दर्शन

आपशे. विद्यामंत्र पण अह्म जापथी प्र-
जाव देखाडशे. अत्रधिज्ञान अने जाति-
स्मरणादि जाव पण किंचित् प्रगट यशे.

॥ तथाहि ॥

दो वास सहस्सठिणो जासरासि
गहस्स पीडाए नियत्ताए य देवावि
दंसणं दाहिति विज्जा मंताय अप्पे-
णवि जायेण पद्दावं दंसिसंति ओहि-
नाण जाईसरणाइ जावाय किंचि
पयटे मंति ॥

प्रश्न. ४२ दीवाली उपर मेराड्यानुं
प्रवर्त्तन शा कागणथी शरु थयुं ?

उत्तर. तम्मरार्जी घट्टनी पी गानो प्रति-
घान कग्ग्या सोकोण देवादिकनी थारती
करी, तेथी मेराड्यानुं प्रवर्त्तन थयुं.

॥ नदुनं श्रीर्ताथ्यकल्पे ॥

नामगम।पिडापट्टिवायश्चं देव-

माणुसगवाइणं नीराजणा जणेहिं क-
या तेण किर मेराइयाणं पवत्ती जाया॥

प्रश्न. ४३ जुह्वारनुं प्रवर्त्तन केम थयुं ?

उत्तर. विष्णुकुमारे लाख योजननुं
रूप करुं त्वारे पृथ्वी उपर मोटो उत्पात
थयो हतो, थने लोको घणा जयज्रांत
थया हता. तेथी तेमणे शांतिना थवसरे
पोतानो नवो थवतार मानी जुह्वारादिनुं
प्रवर्त्तन करुं. थ्या वनाव श्रीमुनिसुव्रत
स्वामीना शिष्य सुव्रताचार्यना समयमां
वन्यो. ते थवसरे पण चोमासानो चोथो
महिनी हतो, तेथी दीवाली उपर थ्या
घधी धामधूम थाय ठे. एतदपि श्रीतीर्थ-
कदपे प्रोक्तमस्ति ॥

प्रश्न. ४४ श्रीमहावीर स्वामीना कान-
मांथी कयं स्थले कर्णशिलाका काढवामां
थ्यावी ?

उत्तर. श्रीतीर्थकदपमां एवो लेख ठे

के पावापुरीमां खरक वेद्ये श्रीमहावीर
जगवान्ना कानमांथी कर्णशिलाका
काढी; त्यां प्रजुना अवाजथी पर्वत पण
फाटी गयो हतो. तथा डुरियरय वृत्तिमां
पण आ वावतनो खुसासो नीचे मूजव
आपेसो ठे.

॥ तद्यथा ॥

एकदा जगवान् विहरन् मध्यपा-
पायां गतः तत्र सिद्धार्यो नाम एको व-
णिग् वृत्तंते तस्य गृहे जगवान् गतः ।
तस्य सिद्धार्यवणिजः खरकनाम
वेद्यो मित्रं वृत्तंते तो द्वावपि सिद्धार्य-
गृहे तिष्ठतः स्वामी सिद्धार्यं प्रविष्टः
सिद्धार्यो वंदते स्तवति च वेद्यस्ती-
र्थकरं दृष्ट्वा जगति अहो जगवान्
सर्वं सुखाणामपुर्णं परं मज्जत्यो दृश्यते
ततः सिद्धार्यः मंत्रान्तः मन जगति

विधोक्त्य कुत्र शल्यमस्ति तेन दृष्टं
 कर्णयोः ततः उद्याने गत्वा कायोत्स-
 र्गे स्थितः तत्र औषधानि गृहीत्वा
 सिद्यार्थवेद्यौ गतौ भगवत्समीपे ततो
 जगवान् तैल्यद्रोण्यां स्थापितो मर्षि-
 तश्च ततो बहुज्जिर्मनुष्यैर्यत्रित आक्रां-
 तश्च पश्चात्संडासकेन गृहीत्वा शल्यो-
 धारकृतो जगवता राटि मुक्ता ॥

प्रश्न. ४५ कोइ सुशीख माताए पोतानी
 पुत्रीने सतीमार्गनुं शिक्षण आप्युं ठे के
 केम ?

उत्तर. कुवखयमाखाने तेनी माताए
 सतीमार्गनुं शिक्षण आप्युं ठे के 'हे
 वत्से ! जो तुं गुणश्रेणिने संपादन करवा
 चाहती होय तो पतिमंदिरे पहुँचे ल्यारे
 हमेश निःसंशयपणे प्रिय वचन बोलती
 रहेजे, सासु प्रमुख गौरव योग्यनुं गौरव

त्वयानुकूलया ज्ञाव्यं, सपत्नीष्वपि
 संततम् ॥ १ ॥ तदपत्यानि दृश्यानि,
 निजानीवाश्रितेषु च ॥ कृपा कार्या न तु
 क्वापि, गर्वः सर्वप्रतीपकः ॥ ३ ॥ जुक्ते
 ज्ञर्तारि ज्ञोक्तव्यं, स्वप्यं च शयिते
 सति ॥ नीचिलोचनया स्थेयं, नीरंगी
 स्थगितास्यया ॥ ४ ॥ दुःखे दुःखिता
 पत्यौ, सुखिते सुखिता ज्ञवेः ॥ कोपव-
 त्यपि मा कोपं, विदधीत कदाचना ॥ ५ ॥
 कदापि पतिपादारविंदद्वयविलोक-
 नम् ॥ न हेयं सर्वदा सर्वसतीमार्गो-
 यमद्भुतः ॥ ६ ॥

प्रश्न. ४६ कोइ पिताए पुत्रीने बोध
 कर्यो ठे ?

उत्तर. पंक्ति दयावर्धनकृत्त पर्वतिथि-
 विचार ग्रंथमां जयसिंह राजाए पोतानी
 पुत्री रत्नवतीने सासरे बलावनां थ्या प्रकारे

‘तारो वाप पापी, मने शामाटे पापणी
कहे ठे?’ पति कहे ‘रे क्रोधमुखी ! तने
धिकार हो ?’ पत्नी कहे ‘रे जूठा वा-
चाळ ! तारार्थी वळी कोण क्रोधी ठे ?’
आवी रीतनो जे स्त्रीचर्त्तारिनो निरंतर
दंतकलह चालतो होय तेवा क्लेशपिन्हितने
शुं सुख होय ? अर्थात् कोऽ तरेहनं सुख
समजवुं नहों.

॥तदुक्तं सौभाग्यपंचमीकथायाम्॥

आः किं सुंदरि सुंदरं न कुरुपे किं
नो करोपि स्वयं, आः पापे प्रतिज-
ल्पसि प्रतिपदं पापस्त्वदीयः पिता ॥
धिक्त्वां क्रोधमुखीमलीकमुखर त्वत्तो-
पि कः कोपनो, दंपत्योरिति नित्यदं-
तकलहक्लेशार्तयोः किं सुखम् ॥ १ ॥

उपर दशविला क्लेशनुं निःकंदन

ફરી શક્તી હતી. ઘટલે પહેલીની મગ-
જશક્તિ ઈર્ષી તો સીસેલી હતી કે તે
એકજવાર જેટલું શ્રવણ કરે તે યાદ રાખી
શક્તી હતી. ધીજી ઘેવાર, અને ધ્રીજી
ગ્રણવાર, ઈર્ષી રીતે સાતમી સાતવાર
શ્રવણ કરેલું ધારણ કરી રાખતી હતી.
તેમનાં નામ શ્રીકલ્પ સૂત્રમાં આ પ્રમાણે
આપેલાં છે.

॥ તદ્વથા ॥

જસ્કાય જસ્કદિન્ના, જૂઝ્યા તદ્-
ચેવ જૂઝદિન્નાય ॥ સેણાવેણા રેણા,
જઞ્ઞણીઝં થૂલિજ્ઞદસ્સ ॥ ૧ ॥

તથા જોજરાજાની રાજસજ્જાના શૃંગાર
અને તૃટી થટાદાર વોલનાર ધનપાલ
પંડિતે પણ પોતાની પુત્રીને વાલપણથી
મારું શિક્ષણ આપી તેની મગજશક્તિ
ઈર્ષી ર્વાલર્ષી હતી કે તેણી તેને એક
અઠિર્નીય મદદગાર થઈ પડી હતી. તેની

त्वराधी बोली उठी के पिताश्री ! आप
 निराश बसो नहीं. आपनो प्रयास निष्फल
 निबसो नहीं, कारणके आपना बनावेला
 ग्रंथनां पानां हुं घालफ्रीमारी जोती रही हुं,
 तेथी ते ग्रंथ मारा कंठस्य रहेखो ठे. वास्ते
 आप हवे ऊरुपथी खखवानो प्रारंज करो.
 तेबुं पुत्रीनुं कर्णामृत सदृश वचन सांजली
 धनपास घणो खुशी बयो; अने जाणे
 नबुं जीवन आव्युं होय तेम हिंसितनो
 हीमायती ते ग्रंथ खखवा लाग्यो. ज्यारे
 संपूर्ण खखाइ रह्यो त्यारे ते कदरदान
 पिताण पुत्रीनुं पवित्र नाम ग्रंथ साथे
 जोमी दइ तिखकमंजरीना नामथी ते
 पुस्तक प्रसिद्ध कर्युं. तेणीनी नाममुद्रायी
 मुद्रांकित बयेखो ते अपूर्व ग्रंथ श्री जेस-
 खमेरना प्रख्यात जेन चंकारमां अमारा
 जांभामां आव्यो. तेनी नकल कगवी काव्य-
 माला गुप्तक साथे अमे मुद्रित कगवी

પદવાસીઝંને મદદગાર ધાય તેમાં શું
આશ્ચર્ય છે ! અતઃ एव માતાપિતાઃ પોતાની
ચાલિકાને અને પરોપકારથી પરાઃ ધાલા-
ઝંને ધાલપણથીજ તન મન ધનનો જોગ
આપી કેલવધી યોગ્ય છે. इत्यलं विस्तरेण.

પ્રશ્ન ૪૩. ઘનોદધિ શું चीज છે ? તેનું
પ્રમાણ કેવરું અને તે કયાં આગલ છે ?

ઉત્તર. ઘનોદધિ ए अસंख्याત યોજન
પ્રમાણનો જલપિંડ છે, અને તે વિમાન
તથા પૃથિવ્યાદિના આધારજૂત છે.

॥ तदुक्तं क्षमाकल्याणविरचित श्री-
जीवविचारवृत्तौ ॥

ઘનોદધિર્વિમાનપૃથિવ્યાદ્યાધાર-
જૂતાઽસંખ્યેયયોજનપ્રમાણપયઃપિંડ-
રૂપઃ ॥

પ્રશ્ન ૪૮. ઘનવાત, તનુવાત કેવા હોય?
અને તે કયે ઠેકાણે છે ?

ઉત્તર. ઘનવા અને તનુવા ए वद्वे ઘનો-

॥ तदुक्तं जीवविचारवृहदृत्तौ ॥

पुष्पस्सय परिमाणं, सयरिं खलु वास-
कोमित्रकाष्ठं वप्पन्नं च सहस्सा,
बोधवा वासकोडीणमिति ॥ १ ॥

प्रश्न ५३. संमूर्धिम पंचेंद्रिय स्थलचर
खेचर, उरग अने जुजगनी उत्कृष्ट आयुः-
स्थिति केटली होय ?

उत्तर. संमूर्धिम पंचेंद्रिय स्थलचरा-
दिनी नीचे मूजव उत्कृष्ट आयुप्यस्थिति
जाणवी.

१ गाय प्रमुखनी ७४००० हजार वर्षे.

२ घगळा प्रमुखनी ७२००० हजार वर्षे.

३ सर्पादिकनी ५३००० हजार वर्षे.

४ घो गिरोली नोलीयादिकनी ४२०००
हजार वर्षे.

॥ तदुक्तं जीवविचारवृहदृत्तौ ॥

संमूर्धिमपंचेंद्रिया ये स्थलचरा ग-

સ્વ્યાત વર્ષના આયુષ્યનો કરે છે. તે કાર-
ણથી સાત આઠ જીવ કહ્યા છે. એટલે
પર્યાપ્તસંહિ મનુષ્યો અથવા પર્યાપ્તસંહિ
પંચેન્દ્રિય તિર્યંચો નિરંતર યથાક્રમથી સાત
જીવ મનુષ્યના કે તિર્યંચના કરી જો આઠમે
જીવે પણ તેમાંજ ઉત્પન્ન થાય તો નિય-
મથી અસંખ્ય વર્ષ આયુષ્યવાળા યુગલી-
યામાંજ ઉત્પન્ન થઈ શકે અને લાંબી મરી
દેવતામાં ઉત્પન્ન થાય. તેવાર પૃથી નવમો
પણ નરજીવ અથવા તિર્યંચજીવ થાય,
પરંતુ નિરંતર ન થાય.

॥ તદુક્તં જીવવિચારત્તદ્દૃષ્ટૌ ॥

સંહિનઃ પર્યાપ્તાઃ પંચેન્દ્રિયતિર્યગ્મ-
નુષ્યાઃ સપ્તાષ્ટો જીવા જીવેરન્ તત્ર સ-
પ્તજીવાસ્સંખ્યેયવર્ષાયુષોઽષ્ટમસ્ત્વ ડસં-
સ્વ્યાતવર્ષાયુરેવ તથાહિ પર્યાપ્તસંહિ-
મનુષ્યાઃ પર્યાપ્તસંહિપંચેન્દ્રિયતિર્યં-

चो वा निरंतरं यथासंख्यं सप्त नर-
 ज्ञवांस्तिर्यग्ज्ञवांश्चानुज्ञूय यद्यऽष्टमे
 ज्ञूयस्तेष्वोत्पद्यन्ते ततो नियमाद्ऽसं-
 ख्यातवर्षायुष्केष्वेवोत्पद्यन्ते असं-
 ख्यातायुष्कश्च मृत्वा सुरेष्वेवोत्पद्यन्ते
 ततो नवमोपि नरज्ञवस्तिर्यग्ज्ञवो वा
 परं निरंतरं न लज्यते ॥

अथऽऽद्याकरणा ज्ञानाज्ञानी कां ज्ञातुं शक्नोति

પદસિદ્ધેરર્થનિર્ણયો જવતિ
અર્થાત્તત્ત્વજ્ઞાનં

તત્ત્વજ્ઞાનાત્પરં શ્રેયઃ ॥ ૧ ॥

પ્રશ્ન ૫૬. વ્યાકરણ જણવાથી ઉપર દર્શાવેલું અજવાલું થાય છે અને અમૂલ્ય જ્ઞાન મેળવવામાં આવે છે, તતાં ધર્મને વહાને ધોલો દેનારા હુંદકો વ્યાકરણને વ્યાધિકરણ કેમ કહે છે ?

ઉત્તર. હુંદક જાણે વ્યાકરણને વ્યાધિકરણ કહે છે, તેનું પ્રયોજન તો એ સમજાય છે કે (પ્રથમતો પઠનં કઠનં કૃતં) એ વાક્યાનુસાર પહેલું તો જણવુંજ કઠન, તેમાં વહી વ્યાકરણનું તો કહેવુંજ શું ! તેનાથી નાસીપાસ થાય તેમાં નવાઈ નથી. તેના અધ્યયનમાં તો જે હિંમતના હીમાયતી છે તેજ આગલ વધે જાય છે, અને જેઠે કાચર છે તે તો તેમાં ચક્કર માર્યાજ કરે છે: વાસ્તે

વિજયજી થને પદ્મવિજયાદિના નામે
 ઝલ્લિયાય છે. એવી રીતે ગુજરાત, માર-
 વાડ, માલવા તથા પૂર્વ વંગાલાદિ અનેક
 સ્થલે એવા દોલલા વન્યા છે કે સંખ્યા-
 વંધ સાધુ સાધ્વી થને શ્રાવક શ્રાવિકાણ
 તે મતનો ત્યાગ કર્યો છે. તેથી તેઝ
 વ્યાકરણને વ્યાધિકરણ કહે છે, પરંતુ
 તે કાંઈ વ્યાધિકરણ નથી. ગધેડાને સા-
 કર, કાગને ડાલ થને ઘુવરુને પ્રકાશ
 સારો ન લાગે માટે તે સ્વરાય છે એવું
 કોઈ પણ બુદ્ધિમાન્ કબુલ કરશે નહીં.
 અલબત્ત તેઝ તો (વાણી વ્યાકરણેન)
 એ મહાવાક્યાનુસાર વ્યાકરણને એક
 વાચા સ્વીકારનાર તરીકેજ ગણશે.

પ્રશ્ન ૫૭. હુંડકો કહે છે કે અમેતો
 ૩૨ સૂત્ર માનીએ ઠીએ, તેમાં વ્યાકરણનો
 વિષય હોય તો યતાવો.

ઉત્તર. શ્રીપ્રશ્ન વ્યાકરણાદિ અનેક
 સૂત્રોમાં વ્યાકરણનો વિષય છે, અને તેનું

कर्या विना सूत्रो वांची महामृपावादी
वने ठे, ते खरेखर खेदनो विषय ठे. अमे
आशा राखीए ठीए के हुंढक जाइउं नीचे
आपेखो श्रीअनुयोगहारनो मूल पाठ
तथा टीकार्थ जोइ तेने अनुसरतुं वर्तन
चलावशे अने पोतानो तथा अनुयायी-
उंनो शुरू शास्त्रार्थची उद्धार करशे.

॥ तत्सूत्रपाठो यथा ॥

सेकितं जावप्पमाणे ए चउविहे
पणत्ते तंजहा । समासिए, तद्धितए,
धातुए, निरुत्तिए । सेकितं समासिए
ए सत्त समासा जवंति । तंजहा ।
दंदेअ, बहुव्रीही, कम्मधारए, दिग्गू-
अ, तप्पूरिसे अर्धईजावे, एकसेसेअ

॥ तटीका यथा ॥

सेकितं जावप्पमाणे इत्यादि जावो
युक्तार्थत्यादिको गुणःम एव तद्द्वारेण

॥ श्लोक ॥

तत्सांसारिककृत्यानि, कुर्याणेन विवे-
किना । तदंतर्धर्मकार्याणि, कार्याण्येव
यथोचितम् ॥ २ ॥

आ श्रावकोना तमाम विधि घताव-
नार शास्त्राधारे दरेक श्रावके पोतपाताने
त्यां पुत्रादिना जन्म विवाहादि शुभ प्रसं-
गे स्वस्वशक्ति अनुसारे अछाइ महोत्सव,
उद्यापन महोत्सव, समवसरण महोत्सव,
विद्यार्थीउत्तरे उत्तेजन, इनामना मेलायमा
अने दुष्काखपीमितादि स्वधर्मोत्तरे वा-
त्सल्य करवुं उचित ठे.

प्रश्न ५९. सांसारिक कृत्योपेकी मरण
पाठल बरो करवो अने तेमां छलछुट
खरच करवो ते योग्य ठे के केम ?

उत्तर. बाब, तरुण के वृद्धमाथी कौशला
पण मरण पाठल जमण करवुं व्याजर्वा
नथी, कारणके ते निर्दयता, निःशुक्रता,

॥ तथाहि ॥

तद्देव संखडिं नच्चा किञ्चं कज्जंति नो वए

आ सूत्रनी बृहद्भृत्तिमां १४४४ ग्रंथना
कर्त्ता श्रीहरिचन्द्रसूरि महाराज उक्त पाठ-
नो एवो खुखासो करे ठे के जे प्रकरणक्रि-
यामां प्राणीठनां आयुष्य खंडित थाय
तेने संखडि थर्थात् जमणवार कहीए-
तेने जाणीने साधुलेए 'पितादिकना नि-
मित्ते थावा जमणवार करवा योग्य ठे'
एवी जापा न घोखवी; कारणके तेथी
मिथ्यात्व वृद्धिनो दोष लागे ठे.

॥ तद्भृत्ति यथा ॥

वाग्विधिप्रतिषेधाधिकारेऽनुवर्त्त-
मान इदमपरमाह । तद्देवत्तिमृत्रम् ।
तथैव संखडिं ज्ञात्वा । संखंड्यन्ते प्रा-

पचयानी ठे तेहलीज धायकोने पण ठे; तेमां न्यूनाधिक थाय तेम नधी. अत एव अमे आशा राखीए ठीए के जैनजाइउं थाया प्रजाविक धुरंधर आचार्य महाराजना धाक्यामृतनुं पान करी तेने मान थापवा साथे तेवा मिथ्यात्व पृच्छिना कारणने उन्मूलन करवा त्वरार्थी कटि-धरू थशे. जो तेम नदीं करे तो अमे खुद्दा शब्दोमां कही शकीए ठीए के तेउं पोताना कर्तव्यथी चुक्या गणाशे, तेमां कांइ पण शक नथी. इत्यलं विस्तरेण ॥

प्रश्न ६०. जैनधर्मेमां पितृनिमित्त श्राद्ध करवानी वूट ठे के नदीं ?

उत्तर. जैनोमां श्राद्ध करवानी वूट नथी, तेथीज अंधिकाए तेम न करतां मुनिने दान थाप्युं दनुं. तेनुं पृक्षांत श्रीजिनमंडनगणिकृत्त श्राद्धगुणविवरणमां था प्रकारं थापेयुं ठे—

પહેલાં તેં મુનિને દાન કેમ આપ્યું? એમ
 કહી ઘરમાંથી કાઢી મૂકી. તે પણ ઘે
 ઠોકરાને છઠ્ઠ ઘરથી નીકલી. ગામમાં
 કોઈ જગાણ સ્યાન ન મલવાથી નગર વ-
 દાર જતી હતી, તેવામાં થાકી ગયેલા
 ઠોકગઠણ જલની માગણી કરી. ત્યાંથી
 આગલ ચાલતાં શીલના પ્રજાવથી સૂકું
 સરોવર જલથી જરેયું થને શુષ્ક થાંવો
 ફલયુક્ત થયેલો દીઠો. જેટલામાં જલ
 થને ફલાદિકથી સુલ્લી થયેલી તે, થાં-
 વાની ઠાયામાં ચેનથી વિસામો લેઢે, તેટ-
 લામાં તેની સાસુ ઘરની અંદર ગઈ. તે
 દરમિયાન અંબિકાના શીલના પ્રજાવથી
 તથા મુનિદાનના મહાત્મ્યથી શાસનદેવ-
 તાણ કરેલાં મુનિદાનસ્યાને આસનોને
 સોનાનાં થને અગ્નિકળોને મોતી થયેલાં,
 તથા જોજનોમાં જેવી હતી તેવી અગ્નિશિ-
 खानે જોઈ ખુશ થયેલી તે પુત્રને કહેવા

स्थानमां विचरतो अने जीवतो एवा पण
कोइ माणस मित्रना थापेला पिंडवडे
तृप्ति पामतो नथी, तेवुं थापणे प्रत्यक्ष
जोइए ठीए; त्यारे जे लक्ष्मां न थावे
तेवा शरीरने धारण करतो निर्जीव थयेखो
मरीने क्यां गयो, तेनो थापणने पत्तो
नथी, ठतां पिंडवडे कुतगने जेम तृप्त
करवामां थावे तेवी रीते जोखा लोकोथी
ते प्रिय स्वजन पिण्डदानथी तृप्त कराय
ठे. था ते केवो आश्चर्यजनक विधि ठे
ते जुवो—

॥ तत्काव्यं यथा ॥

एकस्थानचरोपि कोपि सुहृदा दत्तेन
जीवन्नऽपि, प्रीतिं याति न पिंडकेन
तदिदं प्रत्यक्षमालोक्यते ॥ जातः
क्वाप्यऽपजीविनश्च क्लृप्तो यो विचरन्न-
ऽल्लक्षं ननु, मुग्धैः श्वेव स तर्प्यते प्रिय-
जनः पिंडेन कोऽयं विधिः ॥ १ ॥

“ स्वर्गमां वेतेखा तमारा पितृथो
 अर्ही दान देवार्थी तृप्त यह जाय ठे तो
 मास उपर वेतेखा माणसनी तृप्ति नीचे
 अनाज राखवार्थी केम नथी घती ? अने
 मरेखानी तृप्तिने माटे धाद्द होय तो
 जेनां मातापिता परदेशमां जाय ठे तेने
 खरची मोफसवानी शी जरूर ठे ? तथा
 खावानुं रस्ता घास्ते जानुं पंधावबुं ते पण
 व्यर्थ ठे. अर्ही आपणे त्यां मोफसवाने
 पदसे ब्राह्मणना पेटरूपी काकर्मा अनाज
 नाखी परदेशमां तेने पढोंचामी आपशुं.”

कदापि एम कहैवामां थावे के जीवतां
 नथी पढोंचतुं, पण मरी गया पठी पढों-
 चे ठे, तो जखा विचार करो के ज्यारे
 जीवनां दश हाथ दूर वेतेखाने नथी
 पढोंचतुं ना मरेखाने केम पढोंचे ? केटखी
 असंजवीत बात ?

त्यारे नानकजीए कछुं, जे जग्यानी मने
 खबर ठे त्यां जो आ पाणी नहीं पहुँचे
 तो तमारा पितृथो के जेनो पत्तो नथी
 के पृथ्वीना क्या जागपर ठे, तेने तमे
 श्राद्ध तथा तर्पणथी अन्न जल केम पहुँ-
 चानी शकशे ? वाचकवगें आ धावत
 उपर बुद्धिपूर्वक विचार करवो.

॥ कथा वीजी ॥

एक जाट हतो, तेनो पिता गुजरी गयो.
 तेना मरी गया चाद तेना गोरमहाराजे
 शय्यादान, गोदान विगेरे अनेक प्रका-
 रनां दानथी जाटने छुंछ्यो. छुंटशमां
 कोइ जातनी कचाश राखी नहीं; परंतु
 जाटना घरमां एक उत्तम घोमी रु. ५००
 नी हती ते गोरमहाराजनी नजरे पनी
 अने घोमी जोइने गोरमहाराजनो जीव
 तलपापड थवा मांड्यो के आ घोमी केही
 रीते जाट पामेथी पमावाय ? गोरमहा-

थाजें तुं, वास्ते तमे थाजने थाज घो-
 मीनुं दान करावी खो; तो पठी मारा
 जेवो पितृलोकमां कोइ सुखी नहि.
 त्यारे जाटे कहुं के 'महाराज ! मारे
 सरकारनो कर जरवानो ठे, तेथी था
 घोमी वेची तमने एक घोमी थापावी
 द्रज.' ते सांजखीने तो गोरना मनमां भूत
 जरायुं के था जाट तो खपसवा मांड्यो,
 तेदखामां जाटनां कोइ सगां त्यां थावी
 पहोंच्यां. तेमणे ज्यारे था वात सां-
 जखी त्यारे गोरनी तरफेण खइ जाटने
 ठपको थापवा खाग्यां के वाह ! वाह !
 घाप दुःखी थाय थने तुं एक घोमी
 थापवाने थाताकानी करे ! त्यारे वि-
 चारो जाट जोंवो पढ्यो थने ते वखते
 तो घोडीनुं दान करी दीधुं; पण विचार
 करतो वेवो के था गोरे नागरुदाइ क-
 रीने घोडी तो खइ लीधी. दवे कर

गया ते संवधमां आज मने स्वप्नमां
 आवी कहेवा लाग्यो के घोमी घणा दि-
 वसथी बांधेली होवाथी हूं जेवो तेना उ-
 पर स्वार ययो के तरत घोमीनी मस्तीथी
 हूं नीचे पमी गयो. मारो पग तुटी गयो
 ठे. मँथ्रहियां स्वर्गनावेद्यने चताव्यो तो
 वेद्यराजे कण्ठुं के गोरदेवताने घेर बोखावी,
 तेना पग उपर धगधगतो गरम खोखं-
 रुनो सखीउं खगाववो जोइए, तो तारो
 पग साजो थइ जाय. वास्ते गोरमहा-
 राज जखदी चाखो. सखीउं धगावी ते-
 यार करी आव्योहूं. हवे वीखकुख व-
 खत न करो. मारा घापने दुःखी जो-
 इने मने आ वखत कांइ सुजतुं नथी.
 विचारा पुरोहितनां मोतीथां मरी गयां,
 पण जाट तो तेनो हाथ पकमी खेंचवा
 मंमी पड्यो. गोर तो मनमां निसासा
 मूकी पश्चात्तापमां पड्यो के आ घोडी

हरामनुं खावाने सर्वने मन थाय.' आ
प्रमाणे कही जाट घोमी ठोडी लाव्यो
अने महाराजने गाळो देवा लाग्यो.
वळी कहेवा लाग्यो के महाराज ! क-
खियुग आववा लाग्यो ठे, तेथी हरामनुं
खावानुं बंध थवानो वखत आव्यो ठे.
वास्ते वाचकवर्गनुं खास ध्यान खेंचवानुं
के आज तो दुनियामां ' मीठा मीठा
गडपगरूप अने कमवा कमवा थूथू '
एवो रिवाज पड्यो ठे. वास्ते आंख ल-
घाड्या विना चाले तेने खाडामां पड्या
विना लुटको नथी. बखी नीचखी क-
थारी साफ जणाशे के आज दुनि-
यामां ढोंग सिवाय कांइ जोवामां
आवतुं नथी.

॥ कथा त्रीजी ॥

एक मनुष्यनो पिता गुजरी गयो
हता. तेणे शय्यादान विगेरेनी क्रिया

વાય. ' યજમાને કહ્યું કે ' ક્યાં જાવા-
 વાસ્તે છે? આ તો મારા પિતાને પહોંચા-
 ડવા વાસ્તે છે. ' ગોરે કહ્યું કે ' પહોંચતું
 તો કાંઈ પણ નથી, પણ અમારો પેટ જર-
 વાનો ઉપાય છે. ' આ ઉપરથી વાચક-
 વર્ગે સમજી શકશે કે શ્રાદ્ધથી આલસુ
 બ્રાહ્મણોના પેટ જરવા સિવાય બીજું કાંઈ
 પણ હોય તેમ લાગતું નથી.

॥ મૃત શ્રાદ્ધ વિષે કેટલા-

એક સવાલ ॥

૧ કાગડા અને પિતૃર્જને શો સંબંધ
 છે કે જેથી વિશેષ કરીને શ્રાદ્ધમાં કા-
 ગડાને યોજના વાસ્તે બોલાવવામાં
 આવે છે? અને જો કાગડા ન આવે તો
 શામાટે પિતૃર્જની અવગતિ માનવામાં
 આવે છે?

૨ ત્રણ પેઢી સુધીજ શ્રાદ્ધ કરવાને
 રિવાજ છે ત્યારે પાંચમી પેઢીના પિતૃ-
 ર્જની શી ગતિ થતી હશે?

વાય. ' યજમાને કહ્યું કે ' ક્યાં જાવા
વાસ્તે છે? આ તો મારા પિતાને પહોંચા-
જવા વાસ્તે છે. ' ગોરે કહ્યું કે ' પહોંચતું
તે કાંઈ પણ નથી, પણ અમારો પેટ જર-
ગનો ઉપાય છે. ' આ ઉપરથી વાચક-
વર્ગ સમજી શકશે કે શ્રાદ્ધથી આલસુ
બ્રાહ્મણોના પેટ જરવા સિવાય બીજું કાંઈ
પણ હોય તેમ લાગતું નથી.

॥ મૃત શ્રાદ્ધ વિષે કેટલા-

એક સવાલ ॥

૧ કાગડા અને પિતૃર્જને શો સંબંધ
છે કે જેથી વિશેષ કરીને શ્રાદ્ધમાં ક
ગનાર્જને યજ્ઞોજન વાસ્તે ઘોષાવવા
આવે છે? અને જો કાગડા ન આવે
શામાટે પિતૃર્જની અવગતિ માનવા
આવે છે?

૨ જળ પેઢી સુધીજ શ્રાદ્ધ કર
રિવાજ છે ત્યારે પાંચમી પેઢીના
જની શી ગતિ થતી દર્શો?

ઠે, મધ્યનો વર્ણ અલગ કરતાં પૃથ્વીમાં
 વર્ણનીય વ્રતનું નામ નીકલે ઠે અને અં-
 ત્યાહરને હીન કરતાં શરીરને કંપાવના-
 રું નામ પ્રગટે ઠે, તે ત્રણ અહરના ના-
 મવાલા તીર્થપતિને હું નમન કરું તું. એવી
 રીતે સમસ્યાકાર કહે ઠે. તે તીર્થંકર
 કયા સમજવા ?

॥ સમસ્યાકાવ્યં યથા ॥

આયેન હીનં જલધાવદટ્ટં,
 મધ્યન હીનં સુવિ વર્ણનીયમ્ ॥
 અંતેન હીનં ધુનુતે શરીરં,
 તન્નામકં તીર્થપતિં નમામિ ॥૨॥

ઉત્તર. 'શીતલ' એ ત્રણ અહરમાંથી
 પ્રથમ અહર વાદ કરતાં 'તલ' રહે
 ઠે, તે સમુદ્રમાં અદૃશ્ય ઠે. મધ્ય વર્ણ
 હીન કરતાં 'શીલ' રહે ઠે, તે પૃથ્વી
 પ્રશંસનીય ઠે. અંત્યાહર વર્જવાથી શં

थाय ठे, अने वात, पित्त, श्लेष्मादि दोषो
उत्पन्न थाय ठे.

॥ यदुक्तं कुवलयमालायाम् ॥
यत्किञ्च दुःसहत्पादुधापरिश्रम-
जाजिनाऽपि देहिना तत्क्षणं पयो न
पेयमिति । यस्मादेते सप्तापि धातवः
प्रकुप्यन्ति वातपित्तश्लेष्मादयो दोषा
उत्पद्यन्ते ॥

प्रश्न ६५. जूत, पिशाच अने राक्षसो
कबल आहार करे के नहीं ?

उत्तर. जूत पिशाचादि कबल आ-
हार करता नहीं, पण बालकोना जेवी
क्रीडा करे ठे अने जक्षण करता होय
तेवी माया देखाडे ठे.

॥ तदुक्तं कुवलयमालायाम् ॥
गौतमेन पृष्टं जगवन् किमु पि
शाचा राक्षसाश्च कावलिकमाह

મની દાદ ન સાંજલી અને પોતાના પ-
વિત્ર વિરુદ્ધને વઢો લગાડ્યો ત્યારે અમે-
રીકન રાજ્યમાં તેમની અરજી પસાર
થઈ અને તેમને અદલ ન્યાય મળ્યો તે
આવી રીતે-

॥ જીવદયાની સ્ત્રી લાગણીથી
રાજસત્તામાં રજુ થઈ પ-
ક્ષીતની અરજી. જૈન-
પત્ર તા. ૨૨ મી
એપ્રિલ સને
૧૯૦૬ ડપ-
રથી ॥

“ અમેરીકાના મેસેચુસેટ્સ નામના
રાજ્યની રાજસત્તામાં પક્ષીતના રક્ષા
માટે જાણે પક્ષીત પોતેજ કરગરીને
નંતિ કરતા હોય પણ દયમાં ત્યાં
વળા સત્તાસદ મી. જ્યોર્જ હોરે અરજી

માટેના ધાગવગીચાઈમાં અમે ઘણાં ઘણાં
 ગાયનો ગાયાં છે. દેશના મોટા જાગમોં
 અમે સૂર્યનો પ્રકાશ પહે ત્યાંસુધી ઝડીએ
 ઢીએ. જેમ તમે અમેરીકાના ઠો તેમ અમે
 પણ અમેરીકનજ ઢીએ. તમારી માફક અ-
 મારામાંનાં કેટલાંક પક્ષીં પણ સમુદ્ર
 ઝલંગીને અત્રે આવ્યાં છે. ઘણાં સ્ત્રાં
 તો લાંબો વસવાટ કરીને અત્રેજ રહ્યાં
 છે, અને તમારા વડવાઈને અમારામાંનાં
 ઘણાં સ્ત્રાંઈએ પહેલો આવકાર આપ્યો
 હતો, એટલુંજ નહીં પણ અમારાં માતા-
 પિતાએ તમારાં માતાપિતાને સુશ કરવા
 વન્યું તેટલું કર્યું હતું. આપની હજુરમાં
 એક સ્વેદજનક વાત નિવેદન કરવાની
 છે કે વગર વિચારના અનાની લોકો અ-
 મારો નાશ કરવાની તજવીજ કરે છે.
 અમારાં પીઠાં સુંદર દોષા માટેજ તેહ
 અમોને મારી નાંચે છે. સૌજાગ્યવનીં

नहीं. तमारी ठोकरीउं पीठां विना सुं-
 दरज ठे. जो तमे ते कायदो करशो तो
 तेनो वदलो वाळवानुं थमे जाणीए
 ठीए. तमारा ठोकराउंए स्वच्छ केम र-
 हेवुं ते शीखवीशुं. सलाहसंपथी केम
 रहेवुं ते थमे थमारा दाखलाधी देखा-
 नीशुं. थमे एवा सुंदर माळा वांधीशुं
 के जे जोवानुं तमोने मन थाय. तमारा
 घागवगीचामां थने फुलवाडीउंमां खे-
 लशुं. तेमनां फलोने कीमाना उपद्रवथी
 वचावीशुं. वसंत तथा ग्रीष्मरतुने थ-
 मारा मधुर गायनवडे मनोहर वनावीशुं.
 जुन मासमां तमो फरवा नीकखशो त्यारे
 तमारी पाठल उडी दिवसने खुशनुमा
 वनावीशुं. संध्याकाखे थाकीने घेर आ-
 वशो त्यारे चकलीउं तमोने जणावशे के
 थमे केटखा वधा थानारी ठीए ? रा-
 त्रिए पण गायन करी तमोने रीऊवीशुं.

ચાય તેનો તો વિચારજ કરવો યસ ઠે.
થયેલી મોટી રકમની ડપજ જનાવરોના
દફના રક્ષણ માટે લખત ચલાવનાર
મંરુલીઝને તેડે અર્પણ કરી હતી.

આવી રીતે વિદેશી રાજ્યોમાં જ્યારે
પ્રાણીરક્ષણના ઉપાયો યોજવામાં આવે છે,
ત્યારે આર્ય મહારાજાઈ શિકારે ચઢીને
અને નવરાત્રના પવિત્ર દિવસોમાં તેમજ
દશેરાની સ્વારી ચઢાવીને પાઠા અને
ગરીબ ઘેટાં, ઘરકરાં આદિ મુંગાં પ્રાણી-
ઝંની કતલ ચલાવે છે. એ કેટલું વધું શો-
ચનીય છે !

અહીં ઉપયોગી હોવાથી ધી ઇન્ડિ-
યન એડવરટાઇઝર તા. ૨૨ મી સપ્ટે-
મ્બર સને ૧૯૦૬ ના પત્રમાં આવેલો
'દેશી રાજ્યો ને દશેરાના પવિત્ર તહેવાર'
એ મથાણાવાલો લેખ રજુ કરીર ઠીણ.

“ હિંદુ લોકોમાં દશેરાના દિવસને

शुदी ८ तथा आशो शुदी १० ना रोज
 छेग, कोलेरा, शीतला विगेरे छुट वीमा-
 रीउं आवे नहीं तेदखामाटे देवीने सं-
 तुष्ट करवा आवा निरपराधी, अवाचक,
 मुंगां प्राणीउंनो वध करवामां आवे ठे ए
 शुं ! आधी परमेश्वर राजी यशे ? जरा पण
 नहीं. आजे आपणे थोमा बखतची दशेरा
 जेवा पवित्र तद्देवारोए मुंगां प्राणीउंनो
 वध यतो सांजलीए ठीए, परंतु तेची
 जरा पण आकतो छूर थइ सांजली ठे ?
 हमेशां वधती ने वधती आकतो जोइए
 ठीए. त्वारे एनुं शुं कारण ? हुं कहीश
 के अवाचक प्राणीउंनो वधज तेनुं कारण
 ठे. राजाची रंक सुधी सर्वेने पोताना पू-
 र्वजन्मना कर्मानुसार सुख, दुःख जो-
 गवर्तु पडे ठे, ने आकतो आवे ठे ते मनु-
 प्योनां पापोनी शिक्षाज ठे. प्राणीउंने
 मारवामांज पुण्य होय तो अहिंसा प-

णीउने विना कारणे मारी नाखवाना रिवा-
जधी राजा महाराजाने गोत्राद्वय प्रतिपाद्य
निराधिताधार, प्रजापालक, न्याय दया
दामावान् विगेरे इह्कावो आर्यतनुजो
मारफते माताए मोकदया हशे ? आगल
शुं थावा रिवाज हता ? पुराणो तपासतां
थावा दाखला कोइ मली थावता नथी.
पशुवध ए शास्त्रीति नथी. थमे राजा
महाराजाउने विनंति करीशुं केहिउठना
तद्देवारोना दिवसे पशुवध करवानी सखाह
आपनार शास्त्री पासे आर्यमाता तरफथी
मलेखा इह्कावोनो अर्थ करावो.

हिंदु राजाउ एकदम था रिवाजने
देशवटो थापी मुंगां अवाचक प्राणीउना
जीव उगारी, सनातन आर्यधर्मनी रक्षा
करशेज. एवुं धारी थमने था प्रसंगे था
खखवानी जरूर जणाइ ठे.

प्रश्न ६६. उपरना लेखो सिवाय कोइ

આવા સુધરેલા રાજ્યકર્તાને લક્ષ્મીસ્પદ
 છે. અમે આશા રાખીએ ઠીએ કે તેજ
 અયોગ્ય કુલપરંપરાને ન વલગી રહેતાં
 જલદીજ આ પામર પશુર્જને નિર્થક
 મરતાં બચાવી તેમનો આશીર્વાદ હેશે.
 આ પ્રસંગે ધરમપુરના રાજા પ્રમુખ જે જે
 રાજા મહારાજાએ દશેરાને દિને થતો પશુ-
 વધ અટકાવ્યો છે તેમને ધન્યવાદ ઘટે છે;
 અને જે જે રાજ્યોમાં અંધ પરંપરા ચાલતી
 હોય ત્યાંનાં સત્તાધીશોએ “ આત્મવત્સર્વ-
 જૂતાનિ, યઃ પશ્યતિ સ પશ્યતિ ” એ પુરાણ
 વાક્યાર્થનું મનન કરી સર્વે જીવો તરફ
 આત્મવત્ નજર કરી સ્વચ્છર દેશતા થ-
 વું જરૂરનું છે.

પ્રશ્ન ૬૭. શિકારથી માર્યા જતાં દર-
 ણો તરફનો પોકાર કોઈ શાસ્ત્રમાં ઉઠા-
 વેલો છે ?

ઉત્તર. “ હિંસાદિ અષ્ટક ” નામના

उपरना काव्यमां दर्शाव्या मुजव क-
 रगरीने पोकार करतां पशुथोनी दाद न
 सुणतां केटलाएक राजा महाराजाथो
 निरपराधी पशुपक्षीथोनो शिकार करी
 मोटी शौर्यतानो दावो करे ठे, थने सिं-
 हनो शिकार कयों एटले तो जाणे शौर्य-
 तानो थवधिज थावी गयो एम माने ठे.
 ते शिकारी महाराजा थादि घातकी पुरु-
 पोने हुं दयार्ड चित्ते तेमना हित माटे क-
 हीश के तेमणे खरा क्षत्रीत्वनुं दिग्दर्श-
 न करवा त्रिपृष्ठ वासुदेवना दाखलारूपी
 दर्पणमां थवलोकन करवुं; कारणके ते-
 णे सापराधी सिंहने विदारण कयों हतो,
 तोपण थाजकाखना शिकारी राजा बाद-
 शाहोनी जेम चारे तरफथी रोकीने के
 कोखादख करीने के गाजरो धनावीने के
 गफखतमां राखीने मायों न हतो. तेनुं
 घृत्तांत श्रीजिनवह्वजमूगिहन ' डुरिय-

एकदा
 सरस्वती' नो
 धनपात्र पंलि
 राजाए पुव्युं
 रणो आकाश
 जमीन खोदे
 त्तारे धनपात्रे
 शस्त्रोथी च
 तानी जातिन
 हरणो चंद्रन
 चाहे ठे, थने
 आश्रय लेव
 जाए बाणव
 वर्णन करवा

॥ तथाहि ॥

किं कारणं नु धनपात्र मृगा यदेते,
ज्योमोत्पतन्ति विखिलन्ति शुवं
वरादाः ॥

देव त्वदखचकिताः श्रयितुं स्वजा-
तिमेके मृगाङ्कमृगमादिवरादम-
न्ये ॥ १ ॥

राज्ञा घाणेन मृगे विद्धे सति तद्व-
र्णनाय विखोक्तिमुखो धनपात्रः प्राद ॥

रसातलं यातु तवान्न पौरुषं,

कुनीतिरेषाऽशरणो ह्यदोषवान् ॥

निदन्यते यद्विनापि ज्वलो,

ददा मदाकष्टमराजकं जगत् ॥२॥

इति तद्विर्जर्तनात्कुलो नृपः किमे-
तत् ? इत्यजिदधानः

वैरिणोपि हि मुच्यन्ते, प्राणति

इति तद्व्याख्यानानन्तरं राज्ञः किमेतत्,
इति श्रूयोऽजियुक्तः ॥

यूपं कृत्वा पशून् दत्त्वा, कृत्वा रुं-
धिरकर्दमम् ॥ यद्येवं गम्यते स्वर्गे,
नरके केन गम्यते ॥ ५ ॥ सत्यं यूपं
तपो ह्यग्निः, कर्माणि समिधो मम ॥
अदिसामाहुतिं दद्यादेवं यज्ञः सतां
मतः ॥ ६ ॥

इत्यादीनि शुकसंवादोदितानि वचांसि
नरैः पुरतः पठन् दिसाशास्त्रोपदे-
शिनो दिसकप्रकृतीन्ब्रह्माणरूपेण राक्षसां
स्ताञ्ज्ञापयन्मृपमार्द्धर्माजिमुखं चकार ।

प्रश्न ६९, हुंढको एम कहे ठे के जे
घरमांथी एक दिन आहार लीधो होय
ते घरमां बीजे दिन साधु जिह्वां माटे
जाय तो तेने नित्यपिंडनो दोष लागे.
आ प्रकारे नित्यपिंडनो अर्थ करे ठे ते
ठीक ठे के कम ?

વડ ન તુ જસ્સ અહાન્નાવેણ દિણે
દિણે નિસ્કા લજ્જશ્તિ ॥

સારાંશ કે હુંડકો જેમ એક દિન
વર્જી વીજે દિન તેજ ઘરમાં નિદ્રા લેવા
જાય છે તેમ કરવાથી સદોષ આહારનો
સંજવ છે, પરંતુ કેટલાએક દિન લાગટ
અને કેટલાએક દિન વર્જી જવામાં
આવે તો સદોષનો સંજવ નથી.

પ્રશ્ન ૭૦. દેવલોકમાં કીમી, કુંચુ,
માર્ચી, મચ્છરાદિ છુદ્ધ જીવો છે
કે નહીં ?

અત્તર. દેવલોકમાં તુચ્છ જીવો નથી;
કારણકે પંચેન્દ્રિય અને એકેન્દ્રિય જીવો
ત્રિલુવનમાં છે, પણ વિકલ્પેન્દ્રિય જીવો
તો ફક્ત તિર્થા લોકમાંજ છે. એકેન્દ્રિય
જીવોમાં પણ પૃથ્વી, પાણી અને ઘન-
સ્પતિ ચાર દેવલોક અને સાત પૃથ્વીમાં
છે. તેમાં વહ્ની પૃથ્વી તો યાવત્ સિદ્ધ-

घनीनुं शा. कारणथी ठे ? अने अनव-
स्थित सामायिक कोने कहेबुं ? कदा-
चित् वे घनीधी वधारे टाश्म थाय तो
तेमां कांइ दोष ठे ?

उत्तर. श्रीउपदेशचिंतामणि ग्रंथमां
एवो लेख ठे के ' पञ्चस्काणनी जघन्यथी
पण वे घनीनी स्थिति होवार्थी नमु-
ष्कार सहिना पञ्चस्काणनी माफक सामा-
यिकनी स्थिति पण मुहूर्त्त प्रमाण ठे;
अने अनवस्थित सामायिक करवानुं तो
तेने कहेवाय के जे तत्काल पारे अथवां
अनादरथी जेमतेम करे. श्रीवंदितासू-
त्रनी अर्थदीपिका टीकामां मुहूर्त्तथी
वधारे वेसवामां पण अदोष गणेलो ठे.

॥ तथाहि ॥

सामायिकस्य मुहूर्त्तमानता प्रत्या-
ख्यानस्य जघन्यतोपि मुहूर्त्तस्थिति-
कत्वान्नमस्कारमहितप्रत्याख्यानवत्

विद्यमान दर्शनावरणीय कर्मनो अंनुदय
चाय. ते शी रीते घटी शके ?

॥ तथाहि लोकप्रकाशे ॥

प्रदेशोदयतस्त्वेपां, स्यात्तथाप्यन्था
कथम् ॥ दर्शनावरणीयस्य, सतोप्य-
नुदयो ज्ञेयत् ॥ १ ॥

प्रश्न ७७. दोगुंदक देवता कया ठे ?

उत्तर. जोगमां तत्पर एवा त्रायत्रिंश
देवो दोगुंदक तरीके कहेवाय ठे.

॥ उक्तं च लोकप्रकाशे ॥

त्रायस्त्रिंशा देवा जोगपरायणा
दोगुंदका इति ज्ञेयंते ॥

प्रश्न ७८. देवताइ आहारनां पुद्गलो
कोछ देखी शके के नहीं ?

उत्तर. देवताउने आहार कया लायक
पुद्गलाने निर्मल अवगिज्ञानरूपी नेत्र-
वासा अनुत्तर विमानना देवता देखी शके

ઉત્તર. દેવતાઈ ઘેઝા થાય છે, તેમની
 ઘેઝઠા લોકપ્રકાશમાં વે પ્રકારની વર્ણ-
 વેલી છે. તેમાં પહેલી ચક્ષુ પ્રવેશથી અને
 ઘીંજી મોહનીય કર્મના ઉદયથી થાય
 છે. તે એવી રીતે કે જ્યારે કોઈ મહર્થિક
 દેવતા કોપાયમાન થાય ત્યારે અલ્પ શુ-
 ક્ષિવાલા દેવતા ઉપર સ્વરાવ પુટ્તગલ
 નાલી ક્ષણવારમાં તેને પરવશ બનાવે
 છે, તેથી ઘેલો ચલેલો તે દેવ મર્યાદા
 વિનાની ચેષ્ટા કરે છે.

॥ તથાહિ ॥

તથા હ્યુન્મત્તતા દ્વેધા, દેવાનામપિ
 વર્ણિતા ॥ એકા ચક્ષુવેશજવા, મોહ-
 નીયોદયાત્પરા ॥ ૧ ॥ અલ્પર્થિકં તત્ર
 દેવં. મર્ષો દેવો મહર્થિકઃ ॥ હૃદ્પુજ-
 લનિક્ષેપાત્કુર્યાત્પગ્વશં ક્ષણાત્ ॥ ૨ ॥

नेष्टितः ॥ तस्यैकविमानस्य, रिष्टा-
ख्यस्य चतुर्दिशम् ॥ १ ॥ जीवपुद्ग-
लसत्पृथ्वीपरिणामस्वरूपिके ॥ द्वे द्वे
च कृष्णराज्यौ स्तो, जात्यां जनघ-
नद्युती ॥ २ ॥

प्रश्न ७३. मिथ्यात्वीनी करणी सर्वथा
निष्फल ठे के केम ?

उत्तर. मिथ्यात्वीनी करणी सर्वथा
नकामी नथी ए तो निर्विवाद ठे, का-
रणके तामसि तापसे अज्ञान तपवडे
इंद्रत्व उपार्जन कर्युं अने सम्यक्त्व
तथा एकावतारत्वने प्राप्त करी जवस-
मुद्र तयों. अखवत ए तो निःसंशय ठे के
क्रोमोगमे वपें अज्ञानी जे कर्मने खपावे
ठे ते कर्मने प्रण गुप्तिवालो ज्ञानी पुरुष
श्वासोच्छ्वास मात्रमां हय करवा जाग्य
नी घने ठे.

ઉક્ત ચાર વિમાનમાં વે વાર ઉત્પન્ન થ;
 ચેલા જીવો થનંતર જવમાં થવશ્ય પર-
 મપદ પામે છે. પાંચમા કર્મગ્રંથની પૃ-
 ત્તિમાં તો આ પ્રકારે દેખાય છે કે વિજ-
 યાદિ વિમાનમાં વેવાર ગયેલો જીવ પણ
 સંસારમાં કેટલાક જવજ્ઞમણ કરે છે
 થને નરક તિર્યંચ ગતિ યોગ્ય કર્મ પણ
 વાંધે છે; વાસ્તે ઇદાં તત્ત્વ કેવલિગમ્ય છે.

યોગશાસ્ત્રમાં થને તત્ત્વાર્થમાં તો
 (દ્વિચરમા) ૫ પાઠને આ પ્રકારે સ્પષ્ટ
 કરે છે કે વિજયાદિથી ચવેલા ઉત્કૃષ્ટપણે
 વે વાર જન્મ લઈ મનુષ્યપણામાં મોહ
 જાય છે. તે ઈવી રીતે કે વિજયાદિ વિ-
 માનથી ચવેલો જીવ મનુષ્ય થાય, ઘણી
 તેજ વિમાનમાં જાય થને ત્યાંથી ચવી
 મનુષ્ય થયેલો તે જીવ મોહ જાય છે.
 વિજયાદિ ચાર વિમાનમાં જઘન્ય ૩૧
 સાગરોપમની થને ઉત્કૃષ્ટ ૩૩ સાગરોપ-

મની સ્થિતિ ઠે. ત્યારે સમવાયાંગ સૂત્ર-
માં જઘન્ય ૩૨ સાગર ઓને ઉત્કૃષ્ટ ૩૩
સાગરોપમની સ્થિતિ વતાવેલી ઠે.

॥ તદુક્તં લોકપ્રકાશે ॥

વિજયાઈ વિમાણેદિય, સંલિજાન-
વાઈ વોધવા ॥ સઘઠાઈ નિયમા, એ-
ગંમિ જવંમિ સિજાયે જીવો ॥

ચતુર્વિંશતિજવાન્નાતિક્રામંતીતિ વૃ-
દ્ધવાદઃ ચતુર્ણેષુ વિમાનેષુ, દિરુત્પન્ના
દિ જંતવઃ ॥ અનંતરજવેઽવશ્યં, પ્ર-
યાંતિ પરમં પદં ॥ ૨ ॥

પંચમકર્મગ્રંથવૃત્તો તુ વિજયાદિ-
વિમાનેષુ દિર્ગતોપિ સંસારે કતિચિદ્ન-
વાન્ ઝ્રમન્તિ નરકતિર્યગ્ગતિયોગ્ય-
મપિ કર્મ વધ્નાતીતિ દૃશ્યતે તદગ્ર
તત્ત્વં કેવલિગમ્યમ્ ॥

योगशास्त्रे तथा तत्त्वार्थे द्विच-
रमा ॥ इति तदेव स्पष्टयति विजया-
दिज्यश्रुताः परं उत्कर्षेण द्विर्जनित्वा
मनुष्येषु सिद्धिमधिगच्छन्ति विजयादि-
विमानाद्भ्युतो मनुष्यः पुनरपि तत्र
देवस्ततश्च्युतो मनुष्यः स सिद्ध्य-
तीति ॥ एकत्रिंशद्धारिधयश्चतुर्षु वि-
जयादिषु ॥ स्थितिजघन्योत्कृष्टा तु,
त्रयस्त्रिंशत्पयोधयः ॥ ३ ॥

समवायांगे तु जहन्नेणं वतीसं
सागर० उ० तेतीसं ॥

प्रश्न ७५. वंदना अने निमंत्रणामां शुं
फरक ठे ?

उत्तर. पोते ग्रहण करेखा आहारा-
दिकनी गुरुमहाराजादिने थापवा प्रथम
प्रार्थना करवी तेने आगममां वंदना

શ્રી શ્રીપાલ મહારાજના ચરિત્રમાં કહ્યું
 છે કે આ શ્રીસિદ્ધચક્રજીનો ચંત્ર દશમા
 વિદ્યાપ્રવાદ પૂર્વનો પરમાર્થ છે, જેના
 જાણપણાવડે મોટી સિદ્ધિ એક સાથે
 સિદ્ધ થઈ જાય છે; અને જે માણસ
 શુક્લધ્યાન તથા તપઃ સંયમ યોગયુક્ત
 થઈ એનું ધ્યાન કરે છે તે વહોલી કર્મ
 નિર્જરાને પામે છે. એટલુંજ નહીં વલ્કે
 તેના પસાયથી અલંકૃતમોહસુખ મેલવવા
 જાગ્યશાલી બને છે ત્યારે અન્ય સિદ્ધિ
 પામે તેમાં શું આશ્ચર્ય છે !

॥ તથાહિ ॥

एतद्विद्याप्रवादपूर्वपरमार्थं सिद्ध-
 चक्रं कथितं येन ज्ञातेन सदसा मह-
 त्सिद्ध्यः सिद्ध्यन्ति एतदेव यः शुक्ल-
 ध्यानतपःसंयमयोगयुक्तः ध्यायति स
 विपुलां निर्जरां प्राप्नोति यस्य प्रसा-

જણણીઝં, તિઠયરાણં હુંતિ સિન્હર્જ ॥
 અઠય સણંકુમારે, માહંદે અઠ વો-
 ધવા ॥ ૨ ॥

પ્રશ્ન ૬૬. ઉપક્રમથી દીર્ઘસ્થિતિવાલાં
 કર્મનો સદંતર નાશ થાય છે કે જોગ-
 વાઈ જાય છે ?

ઉત્તર. ઉપક્રમથી દીર્ઘસ્થિતિવાલાં
 કર્મનો નાશ નથી થતો, પણ અધ્યવસાય
 વિશેષથી તે કર્મ શીઘ્ર જોગવાઈ જાય
 છે. જેમ કોઈ જસમક વાત રોગવાલો
 ઘણા કાલે જઠ્ઠણ યોગ્ય ધાન્યના મૂઢા-
 ઝંને થોમ્મા વચ્ચતમાં જઠ્ઠણ કરી જાય
 છે, તેમાં વિદ્યમાન અનાજ કાંઈ ઝમી
 જતું નથી, કિંતુ તે અગ્નિ જલદી સ્વવાઈ
 જાય છે. તેજ ન્યાય કર્મના સંબંધમાં પણ
 જાણવો. વહી જેમ લાંબુ કરેલું દોરડું
 ઘણા વચ્ચતે અગ્નિથી વહી શકે છે, તેજ
 દોરડું જો ઇકતું કરી વહિમાં નાચ્યું

ગમો જવેત્ ॥ તન્નોગઃ સ્યાત્કિંતુ તૂર્ણે,
 ન્યાયોઽયં કર્મણામપિ ॥ ૩ ॥ ચિરેણ
 દહ્યતે રઙ્ગુર્વહ્નિના વિતતા યથા ॥ સૈવ
 સંક્ષિપ્તનિદ્ધિપ્તા, દ્વિપ્રં જવતિ જસ્મ-
 સાત્ ॥ ૪ ॥ ચિરેણ પચ્યતે વૃદ્ધસ્થિ-
 તમામ્બાદિકં ફલમ્ ॥ ગર્તાદિપપલા-
 લાદિયુક્ત્યા તુ દ્વિપ્રમપ્યહો ॥ ૫ ॥
 વિપાકઃ કર્મણોપ્યેવં, દ્વિધા પ્રોક્તો
 જિનાગમે ॥ યથાસ્થિત્યોપક્રમાદ્વા,
 વર્ષં કર્મ દિ જુજ્યતે ॥ ૬ ॥

પ્રશ્ન ૮૯. શ્રીરૂપજદેવાદિ તીર્થકરોના
 સાધુર્ઝની સંખ્યા ચોરાશી હજાર પ્રમુ-
 ખની કહેવામાં આવે છે, તેટલાજ તેમ-
 ના સાધુર્ઝ છે કે તેથી અધિક પણ હોઈ
 શકે છે ?

જ્વર. વેશક જે આ શ્રીરૂપજદેવાદિ
 તીર્થકરોના સાધુર્ઝનું ચોરાશી હજાર

ઠે અને પીલી વીજલી વરસાદનું ચિહ્ન
 ઠે; ત્યારે ધોલી વીજલી હુર્નિદ્દ કરે ઠે.

॥ તથાહિ ॥

પંચાર્કાઃ પંચ જોમાશ્વ, પંચસૂર્ય-
 સુતાસ્તથા ॥ એકમાસે યદાયાતાસ્તદા
 હુર્નિદ્દસંજવઃ ॥ ૨ ॥ કપિલા વીજલી
 વાયુનું, ચિહ્ન તુમે દીલ ધારો ॥
 લાલ તાપ પીલી ઘન, ધોલી કરે
 હકાલો ॥ ૨ ॥

પ્રશ્ન ૯૩. તીર્થકરની જાપા સર્વથી
 કેવી રીતે સમજી શકાય ઠે અને તે
 કેવી હોય ઠે ?

ઉત્તર. જેમ જલધરનું જલ આશ્રયવિ-
 શેષથી નાનાપ્રકારના રસપણે પરિણમે
 ઠે, તેમજ જગદાન્ની વાણી પણ શ્રવણ
 કરનારની જાપાપણે પરિણામ પામે ઠે.
 અલ્પવત પ્રજુની મૂલ સ્વાજાતિક જાપા

॥ યદુક્તં લોકપ્રકાશે ॥

રચયંતિ તતઃ પીઠં, વ્યંતરાસ્તત્ર
જૂતલે ॥ જૂમેઃ સપાદક્રોશોચ્ચં, સ્વર્ણ-
રત્નમણીમયં ॥ ૧ ॥

પ્રશ્ન ૯૫. શ્રી સમવસરણના ચાર
પાસે ધ્વજાઠ હોય છે તેનાં નામ કયાં ?

ઉત્તર. પૂર્વે દિશામાં ધર્મધ્વજ, દક્ષિણ
દિશામાં મીનધ્વજ, પશ્ચિમ દિશામાં
ગજધ્વજ અને ઉત્તર દિશામાં મોટો
સિંહધ્વજ હોય છે.

॥ તથોક્તં લોકપ્રકાશે ॥

તત્ર ધર્મધ્વજઃ પ્રાચ્યાં, યામ્યાં મી-
નધ્વજો જ્ઞેત્ ॥ ગજધ્વજઃ પશ્ચિમાયાં,
ઉદકૂ સિંહધ્વજો મહાન્ ॥ ૧ ॥

પ્રશ્ન ૯૬. સમવસરણનું અને તીર્થક-
રોનાં શરીરનું માપ કયા અંગુલથી થાય છે ?

ઉત્તર. સમવસરણના સંબંધમાં યથા-

॥ યદુક્તં લોકપ્રકાશે ॥

રચયંતિ તતઃ પીઠં, વ્યંતરાસ્તત્ર
જૂતલે ॥ ઝૂમેઃ સપાદક્રોશોચં, સ્વર્ણ-
રત્નમણીમયં ॥ ૧ ॥

પ્રશ્ન ૯૫. શ્રી સમવસરણના ચાર
પાસે ધ્વજાઈ હોય છે તેનાં નામ કયાં ?

ઉત્તર. પૂર્વ દિશામાં ધર્મધ્વજ, દક્ષિણ
દિશામાં મીનધ્વજ, પશ્ચિમ દિશામાં
ગજધ્વજ અને ઉત્તર દિશામાં મોટો
સિંહધ્વજ હોય છે.

॥ તથોક્તં લોકપ્રકાશે ॥

તત્ર ધર્મધ્વજઃ પ્રાચ્યાં, યામ્યાં મી-
નધ્વજો જવેત્ ॥ ગજધ્વજઃ પશ્ચિમાયાં,
ઉદક્ સિંહધ્વજો મહાન્ ॥ ૧ ॥

પ્રશ્ન ૯૬. સમવસરણનું અને તીર્થક-
રોનાં શરીરનું માપ કયા અંગુલથી થાય છે ?

ઉત્તર. સમવસરણના સંવ્રંધમાં યથા-

॥ ઉક્તં ચ શ્રીલોકપ્રકાશે ॥

પુનઃ પાશ્ચાત્યપૌરુષ્યાં, સ્થિત્વા
સિંદાસને જિનાઃ ॥ કુર્વતે દેશનાં
સર્વા, વ્યવસ્થાઽત્રાપિ પૂર્વવત્ ॥૧॥

પ્રશ્ન ૧૦૦. સત્પુરુષોનું આચરણ કેવું હોય છે ?

ઉત્તર. સજ્ઞાન માણસ પારકા હુપ-
ણને ઘોલતો નથી, પરના થોમ્મા પણ
ગુણોને નિરંતર કહે છે; વીજાની સંપ-
ત્તિમાં પોતે સંતોષ ધારણ કરે છે, પણ
હર્ષા કરતો નથી; પરપીડામાં પોતે અફ-
સોસ ધારણ કરે છે, આત્મપ્રશંસા કરતો
નથી, નીતિમાર્ગને ત્યાગતો નથી, ઉચિ-
તાચરણનું ઝલ્લંઘન કરતો નથી, અંને
અપ્રિય કહેવાથી પણ ક્રોધ કરતો નથી.
સત્પુરુષોનું આ પ્રકારનું સદાચરણ હોય છે.

॥ તદુક્તં સિંદૂરપ્રકરે શ્રીસો-

મપ્રમાચાર્યેઃ ॥

ન વ્રૂને પરદૂષણં પરગુણં વક્ત્યલ્પ-

॥ तदुक्तं श्रीलोकप्रकाशे ॥

घनश्यामस्निग्धवर्णाधिष्ठिता दे-
वतागणेः॥ शिखा कोटिशिखा याम्य-
जरतांश्च जवेदिह ॥ १ ॥ चंदनैः
कुंकुमोपेतैरर्चिता कुसुमोत्करैः ॥ सा
शिखा ज्ञाति देवीव, जूपणैर्जूपिता-
जितः ॥ २ ॥ सिंधुदेशे दशाणांजिस-
मीपे वा मतांतरे ॥ योजनायामविष्कं-
जोद्धूया सास्ति निरत्यया ॥ ३ ॥

तथा सेनप्रश्नमां वासुदेवने उवाच
खायक शशाश्वती कोटिशिखा मगधदे-
शमां दशार्णं पर्वतना निकटमां कहेली ठे.

॥ तथाहि ॥

वासुदेवोत्पाद्या तु मगधदेशे द-
शार्णपर्वतममीपेऽशाश्वतीति ॥

तथा नारंगाजी उपर जे कोटिशिखा
ठे ते तो बीजी जाणवी. त्यां तो फक्त

जगत्प्रजुः नूपाय बाहुवलिने, तदादि
जनताप्यथ ॥ १ ॥

प्रश्न १०३. रत्नप्रज्ञा नरकना प्रथम
पायडे देहमान केटखुं होय ?

उत्तर. श्रीजगवती सूत्रना ३४ मा
शतकना १९ मा उद्देशानी टीकामां रत्न-
प्रज्ञाना प्रथम पायडे देहनुं उचपणुं व्रण
हायनुं कणुं ठे. त्थारवाद प्रतिप्रतरे सानी
ठप्पन थांगसनी वृद्धि जाणवी.

॥ तथाहि ॥

रयणाय पढमपयरे, इत्यतियं दे-
हजसयं जणियं ॥ ठप्पणंगुलसङ्गा,
पयरे पयरे य वुमूठ ॥ १ ॥

प्रश्न १०४. जैनसूत्रमां साधुठने शुज
मुहृत्तादि ग्रहण करवानो अधिकार ठे
के नहीं ?

उत्तर. श्रीसूर्यप्रज्ञप्ति सूत्रमां जिन-
राजनी एवी थाज्ञा ठे के क्षेत्रादिक पण

॥ टीका यथा ॥

शुभे क्षेत्रे शुभां दिशमभिमुखी-
कृत्य शुभतिथिनक्षत्रमुहूर्त्तादौ प्रवा-
जनव्रतारोपणादिकर्तव्यं नान्यथा ।
अपि च क्षेत्रादयोऽपि कर्मणामुद-
यादिकारणं जगवन्निरुक्ताः ततोऽशु-
भञ्ज्यक्षेत्रादिसामग्रीं प्राप्य कदाचि-
दशुभवेद्यानि कर्माणि विपाकं गत्यो-
दयमासादयेयुः तद्धृदये च गृहीतव्र-
तजंगदिदोषप्रसंगः ॥

प्रश्न १०५ चतुर्थजक्त प्रत्याख्याननो
केवो अर्थ थाय वे ?

उत्तर. जे तपमां प्रथम दिने एक वख-
तनुं, उपवास दिने चै वखतनुं अने पार-
णाने दिवसे एक वखतनुं जोजन त्याग
करवामां थावे तेने चतुर्थजक्त कहीए.
एवो ए शब्दनो व्युत्पत्ति मात्र अर्थ थाय

पवसनमऽज्जकार्यः पोषधोपवासः ॥

प्रश्न १०७. साधु साध्वीने केटखी तरेहना वस्त्र कल्पे ?

उत्तर. साधु साध्वीने कपासनां, ऊननां, अक्षसीनां, सणनां थने वृक्षनी वाखनां ए पांच प्रकारनां वस्त्र कल्पे. एवं श्रीस्थानांग सूत्रमां यद्यपि कछुं ठे, तथापि टीकाकार महाराज खखे ठे के उत्सर्गथी कपासनां थने ऊननांज वस्त्र ग्रहण करवां.

॥ सूत्रपाठो यथा ॥

कप्पइ निग्गंथाएवा निग्गंथी-
एवा पंचवत्ताइ धारित्तिएवा परिह-
रित्तिएवा तंजहा जंगिए जंगिए साणए
पोत्तिए तरीडपट्टए णामं पंचमए ॥

॥ टीका यथा ॥

कप्पइ ईत्यादिकंठ्यं नवरं कल्पन्ते
युज्यन्ते धारयितुं परिग्रहे परिहर्तु-

॥ तदुक्तं श्रीस्थानांगसूत्रे ॥

पंचधावरकाया पणत्ता तंजहा इ-
देधावरकाये वंजेधावरकाये सिप्पेधा-
वरकाये समईधावरकाये पयावए था-
वरकाये ॥

॥ टीका यथा ॥

पंचेत्यादि ॥ स्थावरनामकर्म्मो-
दयात् स्थावराः पृथ्व्यादयस्तेषां का-
या राशयः स्थावरो वा कायः शरीरं
येषां ते स्थावरकायाः इन्द्रसंवंधित्वा-
दिन्द्रः—स्थावरकायः पृथिवीकाय एवं
ब्रह्म शिल्प संमति प्राजापत्या अपि
अप्कायादित्वेन वाच्या इति ॥

प्रश्न १०९. आयुष्य केटखा प्रकारे
तुटे ठे ?

उत्तर. १ राग, स्नेह अने जयात्मक
अध्यवसायधी.

સો વર્ષનું ઘાંધેનું જીવન અપાંતરાલે ગમન
કરી જાય એ કૃતનાશ અંતે જે કર્મથી
તે તુટે છે તે કરેનું ન હોવાથી અકૃત
આગમરૂપ દોષ છાગુ પડે છે તેનું કેમ ?

ઉત્તર. જેમ વિસ્તારેનું જીનું વસ્ત્ર જ-
લદી સુકાય છે અંતે ઘમી વાલેનું કપનું
વિલંબથી સુકાય છે, તેવી રીતે કેટલાઈ-
ક કર્મનો પણ એવો કાર્યદોષ છે કે ઉપ-
ક્રમ છાગવાથી તે સર્વ કર્મ પ્રદેશથી
અવશ્ય શીઘ્રપણે જોગવાઈ જાય છે; માટે
કૃતનાશ, અકૃત આગમનો દોષ નથી.
આ ધાવતનો વિશેષ સુખાસો ઉપર ઉદ્ધ-
મા પ્રશ્નોત્તરમાં આવી ગયો છે ત્યાંથી
જોઈ લેવો.

પ્રશ્ન ૧૧૧. હુંદક તેરાપંથીઓ ઋતુધ-
ર્મ સંબંધી રુધિરની તથા મૂત્રપુરીપાદિની
અસ્વાધ્યાય માનતા નથી એટલુંજ નહીં,
વલ્કે ઋતુધર્મને ગુમડું ફુટવા વરોચર દ-

५ श्मशानसामीप्य. ए राजा सेनापति मल्ल
 ६ चंद्रमहण. युद्धादि संग्राम.
 ७ सूर्यमहण. १० उपाश्रयमां जीव
 ८ राजा श्रमात् सेना- रहित मनुष्यादिनुं
 पत्न्यादि मरण. औदारिक शरीर.

ए दश कारणे साधुप्रमुखे सूत्रादि-
 कनुं पठन पाठन करुं नही.

॥ तत्सूत्रपाठो यथा ॥

दसविहे जरालिए असज्जाइए प-
 ल्पते तंजहा अठि मंसे सोणिए अ-
 सुइसामंतं मसाणसामंतं चंदोवराए
 सूरुवराए पडणे रायबुग्गहे उवस-
 यस्स अंतो जरालिए सरिरे ॥

॥ टीका यथा ॥

दसविहेजरालिए इत्यादि ॥ औ-
 दारिकस्य मनुष्यतिर्यक्शरीरस्येद-
 मौदारिकमऽस्वाध्यायिकं तत्राऽस्थि-

मांसगोणितानि प्रतीतानि तत्र च पं-
 चेंडियनिश्चामाभ्याध्यायिकं इव्य-
 तोऽम्बिमामगोणितानि ग्रन्थान्तरे च-
 माप्यधीयते यदाह सोणिय मंसं
 नम्म अहाणिय होति चत्तारित्ति ॥
 के वन पट्टिहम्मा ज्यन्तरे कावतः सं-
 ज्ञासाक्षाध्यावन्तूनीया गोमयी मार्जा-
 गदिनिर्मेषादिद्वयापादने अहोग्रं
 नेति ज्ञातव्यं मयं नन्वादिकं नाऽ-
 न्यत्र चर्चितं मनुष्यसंवेद्यद्वयेवमेव
 नान्यत्र चर्चितं इत्यतस्तन्मध्ये कावतोऽ-
 होग्रं चर्चितं अन्तर्दिनत्रयं मी-
 नान्तरं चर्चितं पुष्पजम्बानि दि-
 नान्तरं चर्चितं चर्चितं चर्चितं चर्चितं
 चर्चितं चर्चितं चर्चितं चर्चितं चर्चितं

यिकं ज्वति चिताऽग्निना दग्धान्युद-
 कवादेन वा व्यूढान्यऽस्वाध्यायिकं न
 ज्वति जूमिनिखातान्यऽस्वाध्यायिक-
 मिति तथा अशुचीन्यऽमेध्यानि मू-
 त्रपुरीपादीनि तेषां सामन्तं समीपं
 अशुचीसामन्तमऽस्वाध्यायिकं ज्व-
 वति उक्तं च कांक्षग्रहणमाश्रित्य सो-
 णियमुत्तपुरीसे, घाणाख्यं परिहरे-
 जति ॥ श्मशानसामन्तं शवस्थानस-
 मीपं चन्द्रस्य चन्द्रविमानस्योपरागो
 राहुविमानतेजसोपरंजनं चन्द्रोप-
 रागो ग्रहणमित्यर्थः एवं सूर्योपरा-
 गोऽपि इह चेदङ्कालमानं यदि चन्द्रः
 सूर्यो वा ग्रहणे सति स ग्रहोऽन्यथा
 वा निमज्जति नदा ग्रहणकालं तज्जा-
 त्रिशेषं तदऽदोरात्रशेषं च ततः पर-

तत्र यदा दंडिकः काष्ठगतो ज्वति
 राजा वाऽन्यो यावन्न ज्वति तदा स-
 जये निर्जये वा स्वाध्यायं वर्जयन्ति
 निर्जयश्रवणानन्तरमऽप्यऽहोरात्रं व-
 र्जयन्तीति ग्राममदत्तरेऽधिकारनियुक्ते
 बहुस्वजने वा शय्यातरे वा पुरुषा-
 न्तरे वा सप्तगृहाऽन्यन्तरे मृते अ-
 होरात्रं स्वाध्यायं वर्जयन्तीति शनैर्वा
 पठन्ति निर्डुःखा एव इति गर्ही लो-
 को माकार्पीदिति आह च मयहरण-
 गण बहुपक्षि एव सत्तघर अंतर म-
 यंमि ॥ निहुस्कतियगरहा, न पठन्ति
 सणीयगं वा वित्ति ॥ १ ॥ तथा रा-
 यवुग्गदेत्ति॥ गङ्गां संग्रामउपलक्षण-
 त्वात्मेनापत्तिग्रामजोगिकमदत्तरपुरु-
 पस्त्रीमल्लयुक्षान्यऽभ्याध्यायिकं एव

शुद्धं भवतीति पञ्चेन्द्रियशरीरमऽस्वा-
ध्यायिकमित्यऽनन्तरमुक्तमिति ॥

प्रश्न ११२. पूर्वोक्त सूत्र तथा टीकाना
दीवा जेवा पाठ विद्यमान ठतां हुंढक जाइ
उने प्रकाश केम नहीं परतो होय ? अने
तेउ निंदनीय काम शामाटे करता दृशे ?

उत्तर. जेम थांधला मनुष्यने उदय
पामेला चंद्र, सूर्य अने जाज्वल्यमान
निर्मल कोमो दीवा पण प्रकाशरूप उप-
कार करी शकता नथी, तेवी रीते मताधि
मनुष्योने शाखनो उपदेश पण लागु
परतो नथी. शाख सदृजावनुं प्रतिपादन
तो प्रशान्त चित्तवाला मध्यस्थने हितकर
थाय ठे. जेम नवीन चढता ताबने एक-
दम शान्त करवा थापेयुं औषध फायदा-
कारक नियरुतुं नथी. तेम मृदमतिने
शाख पण दोपने वास्तेज थाय ठे.

कली शुद्ध सनातन धर्ममां दाखल थर
ठे; अने केटलाएक निंदनीय फंदमां प
सता वची गया ठे. जो सर्व हुंडक चा
ओ मध्यस्थताथी ते लेखनो शास्त्रज्ञान
निर्णय करी सद्वर्तन करे तो तेओ को
जगाए निंदापात्र थाय नहीं. तेमना नि
दापात्र कार्यने लइने अनेक तटस्थ वि
ज्ञान सज्जनोने, जेवा के रा. रा. वासुदे
व गोविंद आपटे वी. ए. तथा हुंडकवि
वादजीतन किताबकर्ता चुनीलाखज
तथा रासमाळाकर्ता फारवससाहिब त
था गिरधरकवि तथा संतसेवाना हिमा
यती बाबा नानक जेवाने पोतानी पवित्र
जिह्वानो अने कलम कसवानो उपयोग
करवानी फरज पमी हती. तेओ हुंडीया
नी वाचतमां शुं कहें ठे तै इहां लखल
अमे पुरस्त धारता नथी. जाणवानी इ

वै कार्यने फतेहमंद उतारनार तरीके गणाय ठे.

॥ तथोक्तं लोकप्रकाशे ॥

द्वौ यामौ घटिकाहीनौ, द्वौ यामौ घटिकाऽधिकौ ॥ विजयो नाम यो-
गोऽयं, सर्वकार्यप्रसाधकः ॥ १ ॥

प्रश्न ११७. देवतादिकना उपद्रवने नाश करनार दंरुल विद्यमान ठते सग-
र चक्रवर्तीना पुत्रोने ज्वलनप्रज नागेंद्र-
थी उपद्रव केम थयो ?

उत्तर. उपद्रवनो नाश करनार दंरु-
ल विद्यमान ठतां सगरचक्रीना साठ ह-
जार पुत्रोने नागेंद्रथी उपद्रव थयो, थ-
ने ते सर्वे मरणने शरण थया तेनुं कार-
ण एवुं ठे के ते अनुपक्रम उपद्रव हतो.
उपद्रव वे प्रकारना थाय ठे. एक सोप-
क्रम थने बीजो अनुपक्रम. दंडरुलथी
सोपक्रम उपद्रवनो नाश थाय ठे, एण

निरुपक्रमनो नहीं. समवसरणमां वीरज-
गवान्ना शिष्योना दाहनी माफक निरु-
पक्रम उपद्रव तो थाय ठे ज. एवो लो-
कप्रकाशमां लेख ठे ते आ प्रमाणे:-

॥ तथाहि ॥

ज्वलनप्रज्जनागेंद्रात्सगरस्यांगज-
न्मनाम् ॥ योऽनूडुपद्रवः सत्यऽप्य-
स्मिन्स त्वऽनुपक्रमः ॥ १ ॥ ध्वंसः सो-
पक्रमस्यैवोपद्रवस्य जवेदितः ॥ इ-
तरस्तु ज्वत्येव, वीरांतेवासि दा-
हवत् ॥ २ ॥

प्रश्न ११७. चक्रवर्तिनं चर्मरत्न चाम-
दानुं नथी, तथा दंडरत्न काष्ठमय नथी, ते
ठतां तेने चर्मरत्न थने दंढरत्न कद्देवामां
आचे ठे तेनुं शुं कारण ?

उत्तर. चर्मरत्नमां पार्थिवरत्न ठे. तथा-
पि नेमां चामदाना जेवां मंकांच विकोच

સ્વજ્ઞાવ હોવાથી ચર્મરત્ન કહેવામાં આવે
 ઠે, અને દંડરત્ન પણ પૃથ્વીમય ઠે, ઠતાં
 કાષ્ઠદંડની સાદૃશ્યતાથી દંડરત્ન કહેવાય
 ઠે. પૃથી રીતેવુદ્ધિશાલીઓપ સાતે રત્નો-
 માં પૃથ્વીત્વ જાણવું.

॥ તદુક્તં લોકપ્રકાશે ॥

પાર્થિવત્વેઽપિ તત્સામ્યા-ધર્મેતિ વ્ય-
 પદિશ્યતે ॥ દંડોઽપ્યેવં પાર્થિવસ્તત્સા-
 મ્યાત્તદ્વચપદેશજ્ઞાકૃ ॥ જ્ઞાવ્યમેવં પા-
 ર્થિવત્વં, સપ્તાનામઽપિ ધીધનૈઃ ॥ ૧ ॥

પ્રશ્ન ૧૧૯. ચક્રવર્તીના નવ નિધાનમાં
 શું વીજ ઠે તથા તે નિધાન અને ચક્રી-
 ની ફોજ ક્યાં સ્થિતિ કરે ઠે ?

જ્ઞાતર, ચક્રવર્તીના નવ નિધાનમાં શા-
 મ્વતાં દિવ્ય પુસ્તકો ઠે, અને તેમાં સંપૂ-
 ર્ણ વિશ્વની વ્યવસ્થા વતાવેલી ઠે. આ
 પ્રકારે કોઈ આચાર્યનું માનવું ઠે. ત્યારે
 મતાંતરે ઇમ માનવામાં આવે ઠે કે તે

एवं सेनाश्रयतस्त्रोपि, पत्युश्चेन्नरया-
त्मिकाः ॥ पुर्यो न प्रविशंत्यंत-रवका-
शविवर्जिताः ॥ ४ ॥

प्रश्न १२०. ड्यारे श्रीक्षपत्तदेव जग-
वाने केशनी पांचमी मुठी खजा उपर
खोटती राखी त्यारे कच्छ, महाकच्छा-
दिक मुनिठण केम कर्युं हतुं ?

उत्तर. स्वामीनी पाठख दीक्षित थ-
चेखा थने स्वामीना मार्गने अनुसरनारा
ते कच्छादिक मुनिठण पण केशनी पां-
चमी मुठी खजा उपर स्थित राखी हती.

॥ प्रोक्तं च श्रीलोकप्रकाशे ॥

अनुप्रव्रजितास्तेऽपि स्वामिमार्गा-
नुगामिनः ॥ अरधन् पंचमं केशमुष्टिं
स्कंधोपरि स्थितम् ॥ १ ॥

प्रश्न १२१. शत्रंजय पर्वत प्राये शा-

य न करवो. एवं लोकप्रकाशमां जाहेर
करेहुं ठे.

॥ तथाहि ॥

विजयंतेऽधुनाप्येवं, मुनयो नयको-
विदाः ॥ अत्युग्रतपसश्चारुचारित्रम-
हिमाद्भुताः ॥ १ ॥ एवं मध्यस्थया
दृष्ट्या, पर्यालोच्यं विवेकिभिः ॥ न
कार्यः शुद्धसाधूनाम्, संशयः पंचमे-
ऽरके ॥ २ ॥

प्रश्न १२३. संध्यासमये सामायिक
लीला वाद पञ्चरत्ना वसते मुहपत्ति-
पन्निहणनो आदेश केवी रीते मागवो?

उत्तर. सेनप्रश्नमां एवो खुलासो क-
र्यो ठे के त्रण नवकार गणी खमासमण-
पूर्वक इच्छाकारेण संदिसद् जगवन् मु-
हपत्ति पन्निहणुं ? ए प्रकारे आदेश
मागवो.

हां पण साथे आवे, एवं सेनप्रश्नमां कथन ठे.

प्रश्न १२६. साधु तथा श्रावक जपमाखा प्रमुखनी स्थापना केवी रीते करे ?

उत्तर. साधु वे नवकार गणी अने श्रावक त्रण नवकार गणी जपमाखादिकनी स्थापना करे, पण उठावतां तो वझे जण एकज नवकार गणे ॥ इति सेनप्रश्ने ॥

प्रश्न १२७. उपधान विना नवकारादि जणी शकाय के नहीं ?

उत्तर. जीतव्यवहारथी उपधान विना पण नवकारादि जणी शकाय, एकांत निपेध नथी. इति सेनप्रश्ने ॥

प्रश्न १२८. चौद पूर्वधर जघन्यथी छातिक देवलोके जाय एवो नियम ठे त्तारे कार्तिक शेठनो जीव प्रथम देवलोके केम गयो ?

॥ तथाहि ॥

अन्यतीर्थीयः तुर्यव्रतमुच्चारयति
तदा नंदिविनापि उच्चार्यते निषेधः
कोऽपि न ॥

प्रश्न १३१. गृहस्थना आचारने धारण
करनार यति प्रतिक्रमण केवी रीते करे ?
उत्तर. गृहस्थाचारी यतिवेषवालो मु-
ख्यवृत्तिषा सामायिक ग्रहण करीने प्रति-
क्रमण करे ॥ इति श्रीहीरप्रश्नप्रंये प्रोक्त-
मस्ति ॥

॥ तथा ॥

गृहस्थाचारधरो यतिवेषवान्मु-
ख्यवृत्त्या सामायिकग्रहणं कृत्वा प्र-
तिक्रमणं करोति ॥

प्रश्न १३२. श्रीदशवैकाखिकादि उत्का-
खिक सूत्र क्यारे गणवुं शुरू गणाय ?
उत्तर. दिनरातनी चार संध्याथो व-

उत्तर. कार्तिक शेष प्रथम देवलोके
या ते तो पूर्वना विस्मरणथी संजव
य ठे. एवुं सेनप्रश्नमां कथन ठे.

प्रश्न १२९. श्रावक श्राविका उपधा-
मां वांचना केवी रीते ले ?

उत्तर. श्राविकाओ उज्जी रहीने अ-
श्रावको चैत्यवंदन मुद्रायी उपधान
चना सांनखे. एवुं श्रीहीरप्रश्नमां कथुं ठे.

॥ तद्यथा ॥

उपधानवाचनां श्राद्ध्य ऊर्ध्वस्थि-
ः शृण्वन्ति श्राद्धस्तु चैत्यवंदनमु-
मा ॥

प्रश्न १३०. अन्यदर्शनीय लोकोने
युं घत उच्चराववानी ठुट ठे के केम ?

उत्तर. अन्यदर्शनीय चोयुं घत उ-
वानी मागणी करे तो तेने नंदि विना
उच्चराववुं. तेमां कोइ तरेहनो बाध
१. एवुं श्रीहीरप्रश्नमां कथुं ठे.

॥ तथाहि ॥

अन्यतीर्णीयः तुर्यव्रतमुच्चारयति
तदा नंदिविनापि उच्चार्यते निषेधः
कोऽपि न ॥

प्रश्न १३१. गृहस्थना आचारने धारण
करनार यति प्रतिक्रमण केवी रीते करे ?

उत्तर. गृहस्थाचारी यतिवेषवाहो मु-
ख्यवृत्तिषा सामायिक ग्रहण करीने प्रति-
क्रमण करे ॥ इति श्रीहीरप्रश्नमंथे प्रोक्त-
मस्ति ॥

॥ तद्यथा ॥

गृहस्थाचारधरो यतिवेषवान्मु-
ख्यवृत्त्या सामायिकग्रहणं कृत्वा प्र-
तिक्रमणं करोति ॥

प्रश्न १३२. श्रीदशवेकाहिकादि उत्का-
लिक सूत्र क्यारे गणवुं शुरू गणाय ?

उत्तर. दिनरातनी चार संध्याथ्यो व-

ઉત્તર. પોસદ્દવાલી ઘાડ્યો રસ્તામાં
ગીત ગાય તે શાસ્ત્રાધારે નથી. એવું શ્રી-
હીરપ્રશ્નમાં નિવેદન છે.

પ્રશ્ન ૧૩૬. ચૌદપૂર્વી કેટલા જવ જા-
ણી શકે ?

ઉત્તર. સંપૂર્ણ ચૌદપૂર્વી અસંખ્યાતા
જવો જાણી શકે એવું શ્રીસેનપ્રશ્નમાં ક-
હ્યું છે.

॥ તથાહિ ॥

સંપૂર્ણચતુર્દશપૂર્વવિદોઽસંખ્યે-
યાન્ જવાન્ જાનંતિ

પ્રશ્ન ૧૩૭. પરમાધામીની કરેલી વેદ-
ના ગ્રણ નરકમાં હોય છે. ઇત્યાં લક્ષણ-
જીને ચોધી નરકે પરમાધામીકૃત વેદ-
ના કેમ થઈ ?

ઉત્તર. ગ્રણ નરકમાં પરમાધામીની
વેદના હોય છે તે પ્રાચિક વચન છે. એવું
સેનપ્રશ્નમાં ક.વન છે.

પ્રશ્ન ૧૪૩. જ્યાં ચોમાસું રહ્યા હોય ત્યાં સાધુઓ વ્યાં સુધી વસ્ત્રાદિક ન પ્રદર્શ કરી શકે ?

ઉત્તર. જ્યાં ચોમાસું રહ્યા હોય ત્યાં ચોમાસા યાદ વે માત્ર સુધી સાધુ સાધ્વીઓને વસ્ત્રાદિક લેવું કલ્પે નહીં. એવું શ્રીસેનપ્રશ્નમાં કહ્યું છે.

પ્રશ્ન ૧૪૪. શ્રી અષ્ટાપદ તીર્થની યાત્રા કરનાર તદ્જવ મોક્ષગામી કેવી રીતે મનાય છે ?

ઉત્તર. તપસંયમથી ઉત્પન્ન થયેલી લવ્ધિવડે જેઓ શ્રીઅષ્ટાપદ ગિરિની યાત્રા કરે તેઓ તેજ જવમાં મુક્તિ જાય એવો શ્રીદીપ્તપ્રશ્નમાં સંજવ વતાવેલો છે.

॥ તથાહિ ॥

અષ્ટાપદગિરૌ યે તપસંયમોત્થલ-
લ્ધ્યા યાત્રાં કુર્વન્તિ તે તદ્જવસિદ્ધિગા-
મિન ઇતિ સંજાવ્યતે ॥

પ્રશ્ન ૧૪૬. હપાંગ સૂત્રોની રચના કોણ કરે છે ?

હત્તર. હપાંગની રચના શ્રીસ્થિવિર મહારાજ કરે. ઇવું શ્રીહીરપ્રશ્નમાં પ્રદર્શિત કર્યું છે.

પ્રશ્ન ૧૪૭. સાધારણ જિનાલયમાં પ્રતિમા કોના નામથી જોણ ?

હત્તર. સાધારણ જિન મંદિરમાં ગામના નામથી પ્રતિમાજી જોણ.

તથાચ હીરપ્રશ્ને પ્રોક્તમસ્તિ ॥

સાધારણપ્રાસાદે પ્રતિમાયાં કાર્યમાણાયાં ગ્રામનામ્ના પ્રતિમા વિલોક્યતે ॥

પ્રશ્ન ૧૫૦. વે ઇન્દ્રિય ઇલની ષોઈન્દ્રિય જમરી કેવી રીતે ઘની જાય છે ?

હત્તર. ઇલના કલેવરમાં તેજ ઇલનો જીવ મરણ પામીને અથવા વીજો કોઈ

ઉત્તર. પાંચ ક્રોમ, અડસઠ લાલ, નવાણુ હજાર, પાંચસેં, ચોરાસી પ્રકારના રોગો અપ્રતિષ્ઠાન નરકાવાસામાં છે. તે ઘતાવવા શ્રાદ્ધગુણ વિવરણમાં નીચે મુજબ ગાથા આપેલી છે.

॥ તથાહિ ॥

પણકોડીઅડસઠી,લરકાનવનવહ્-
સહસપંચસયા । ચુલ્હસી અદિયાન-
રણ, અપહ્ઠાણંમિ વાહીજં ॥૧॥

પ્રશ્ન ૧૫૩. કયા પાંચ વકાર અનર્થ ઉત્પન્ન કરે છે ?

ઉત્તર. વેર ૧ વેશ્વાનરે ૨ વ્યાધિ ૩ વાદ ૪ અને વ્યસન, ૫ ણ પાંચ વકાર શ્રદ્ધિ પામ્યા ચકા મહા અનર્થને કરનારા થાય છે.

૧ મંદગણ મુત્રમાં (૪૬૮૭૭૫૮૪) પ્રકારના રોગ ઊઠી માતમી નરકે દર્શાવ્યા છે. ૨ અગ્નિ. ૩ માત વ્યસન.

प्रश्न १५८. आत्मा शरीरधी निन्न ठे एवुं सांचलवा के वोखवाधी मोक्षे जवाय के नहीं ?

उत्तर. ज्यांसुधी आत्मा जेदाज्यासमां निष्ठित थतो नथी त्यांसुधी शरीरधी आत्मा जुदो ठे एवुं सांचलतो के वोखतो प्राणी मोक्षे जइ शकतो नथी.

॥ तथोक्तं शुद्धोपयोगप्रकरणे ॥

शरीरान्निन्नमात्मानं, शृण्वन्नपि वदन्नपि ॥ तावन्न मुच्यते यावन्न जेदा-
ज्यासनिष्ठितः ॥ १ ॥

प्रश्न १५९. आत्मज्ञानी मरण समये शरीरनो केवी रीते त्याग करे ठे ?

उत्तर. आत्मज्ञानी आत्माधी देहने अने देहधी आत्माने जुदो जोइ जेम नृणास्पद गंदा बखने ठोमी देवामां आवे ठे तेम असंगात्मा मरण बखते पोताना देहनो निर्ममत्वताधी त्याग करे ठे.

प्रश्न १६५. आत्मशिक्षा केवी रीते करवी ?

उत्तर. रे आत्मन् ! नम्रीभूत ऊर्ध्वमुख कमलना दल साथे लागेला जलविंदु जेवी चंचल आ संसारनी रचनाने जोतो-थको पण तुं खरी रीते देखतो नथी, ए तारुं नवाइ जेवुं अंधत्व ठे, जो तने आत्म कल्याणनी इष्टा होय तो गिरिगुफामां निवास करी संसारनी चेष्टाउने पण मूकी दे अने पर्वत जेवी दृढ प्रतिष्ठाने प्राप्त था. वली रे जीव ! चोराशी खाख प्रकारना उत्पत्ति स्थानथी गंजीर एवा आ संसार समुद्रमां भ्रमण करीने तें सुंदर रत्न जेवुं आ अखण्ड मनुष्यत्व मेळव्युं ठे, तेने बनावटी नहीं एवा धर्मकृत्परूपी कनकनी साथे जोडी देवामां आवे तो खरेखर आश्चर्य ठे के, तेनी त्रिजुवनमां पण कोण कीमत करी शके ? अखवन कोइ पण तेनी कीमत करी शके नहीं. आ प्रकारे विम-

ज्ञानायं विविच तेषामप्यहं न
 मशिक्षा मयं न

॥ अङ्ग-३ ॥

तुल्यं तुल्यं विदुः श्रुत्वा
 न विदुः न विदुः न विदुः

तुल्यं तुल्यं विदुः श्रुत्वा

तुल्यं तुल्यं

तुल्यं तुल्यं

तुल्यं

तुल्यं

પ્રશ્ન ૧૬૬. બ્રાહ્મણાદિ અન્યદર્શનીનું
 ડ્યારે ‘ધનવાન્, પુત્રવાન્, આયુષ્યમાન્ થા’
 ઇવા પ્રકારના આશીર્વાદ આપે છે, ત્યારે
 જૈનમુનિનું નમસ્કાર કરનારાને ધર્મલાજ
 કહે છે તેનું શું પ્રયોજન ?

ઉત્તર. જો ‘દીર્ઘાયુર્જવ’ એમ કહેવામાં
 આવે તો છાંયું જીવન નરકવાસીનુંમાં પણ
 પસાર થાય છે, તેમાં કાંઈ નવાઈ નથી.
 જો સંતાન માટે ‘પુત્રવાન્ જવ’ એમ કહે-
 વામાં આવે તો કુકર્માનું ઘણાં વચ્ચાં
 દોય છે, તેમાં પણ કાંઈ મહત્તા નથી.
 મુખને વાસ્તે ‘ધનવાન્ જવ’ એમ કહેવામાં
 આવે તો સ્વરેશ્વર મ્લેષ્ટ સુકાનીનું પાસે
 પણ પુષ્કલ પૈસા હોય છે, તેમાં પણ કાંઈ
 સ્વર્ગી સુખી કહેવાય નહીં. તે કારણથી
 જ્ઞાનીનું સર્વ પ્રકારના સુખને કરનારો
 ધર્મલાજ નિવેદન કરેલો છે. અતઃ
 જૈનમુનિનું ધર્મલાજ કહે છે.

તથા કોઈ દર્શન જ્ઞાન ચારિત્રના આરા-
ધન નિમિત્તે ઘ્રણ જિનની ત્રિકરૂપે પ્રતિમા
કરાવે છે. તથા કોઈ પંચપરમેષ્ઠી નમસ્કાર
મંત્રના ઉદ્યાપનાર્થે અથવા કલ્યાણક
તપના હજમણા વાસ્તે પંચતીર્થી પ્રતિમા
જરાવે છે. તથા શૂપજાદિ ચોવીશ તીર્થ-
કર જરતદેવમાં થયા છે માટે તેના વહુ-
માન વિશેષથી કોઈ ચોવીશી જરાવે છે.
તેમજ મનુષ્ય લોકમાં ઉત્કૃષ્ટા ૧૭૦ જિન
વિચરે છે તેથી તે સર્વની જતિવહે કોઈ
ધનાદ્ય ૧૭૦ જિનથિંવ કરાવે છે.

॥ તદુક્તં વૃહદ્ભાષ્યે ॥

જિણશુદ્ધિ દંસણઢં, એગં કારેઈ
કેઈ જતિજુઠં ॥ પાયઢિય પાઢિહેરં,
દેવાગમસોદ્ધિયં ચેવ ॥ ૧ ॥ દંસણ-
નાણચરિત્તારાદ્ધણકથે જિણતિયં કો-
ઈ ॥ પરમિઠિનમોક્કાર ઉદ્યમિયં કોઈ

(श्रीशंकर, राजपूताना.)

गुरुपादेः ससंघाटकैस्तेषामेव श्रीप-
रमगुरूणामादेशप्रसादं महाराजश्री
नारमहजिदाग्रहानुगामिनमासाद्य
श्रीनक्तमरादि स्तुति नक्ति प्रसन्नी
भूत श्रीशपन्नदेवोपासक सुर विशेष-
पाज्ञया प्रथम विहारं श्रीकठदेशेऽत्र
चक्रे तत्र च सं १६५६ वर्षे श्रीजुज
नगरे आद्यं चतुर्मासकं द्वितीयं च रा-
यपुर वंदिरे. तदा च श्रीकठ मन्त्रकांठा
पश्चिम पांचाल वागड जेसखा मन्-
लाद्यऽनेक देशाधीशैर्महाराज श्रीखें-
गारजी पट्टालंकरणैर्व्याकरण का-
व्यादि परिज्ञान तथाविधैश्वर्यस्थैर्य-
धैर्यादि गुणापहस्तित सरस्वती
महा-नवस्थान विरोध त्याजकैर्याद-

रूक्तां नञस्य वार्षिक व्यवस्थापिका
 सिंशंतार्थयुक्तिमाकर्ण्य तुष्टो राजा ज-
 यवादपत्राणि ७ स्वमुजांकितानि श्री-
 गुरुभ्यः प्रसादाङ्गपढोकयति स्म प्रति-
 पक्षस्य च पराजितस्य तादृश राजनी-
 तिमासूत्र्य श्रीराम इव सम्यगन्यायध-
 र्मे सत्यापितवान् किञ्च कियदेतदरम-
 द्गुरुरूपाम् ॥ यतः ॥

येर्जिग्ये मलकापुरे विवदिपुर्मूला-
 जिधानो मुनिः, श्रीमज्जेनमतं यवतु-
 त्तिपदं नीतं प्रतिष्ठानके ॥ जटानां श-
 तशोऽपीयत्सु मिलितासूद्दीप्य युक्ती-
 र्जिता, येमौनं श्रयितः स वोरिदपु-
 रे वादीश्वरो देवजी ॥१॥ जैनन्याय-
 गिराविवादपदवीमारोप्य निर्घाटिनो,
 पार्चीदेश गजाखणा पुरवरे दिगंब-

राचार्यराट् ॥ श्रीमज्जामनरेंद्रसंसदि
 किलात्मारामवादीश्वर, कस्तेषां च
 विवेकदर्पमुधियामग्रे धराचंडकः॥१॥
 किंचास्मद्गुरुवक्त्रनिर्गतमहाशा-
 स्त्रामृताब्धौ रतः, सर्वत्रामितमान्यता-
 मवदधे श्रीमद्युगादिप्रजोः ॥ त-
 न्नक्त्ये जुजपत्तने व्यरचयत् श्रीनार-
 मह्वप्रजुः, श्रीमजायविहारनाम जिन-
 पप्रासादमत्यद्भुतम् ॥ ३ ॥

अथ च सं. १६५६ वर्षे श्रीकृष्ण
 देशांतर्जसला मंरुले विहरन्निःश्रीगुरु-
 निःप्रबल धनधान्याजिरामं श्रीखाखर
 ग्रामं प्रतिबोध्य सम्यग् धर्मक्षेत्रं चक्रे
 यत्रार्थीशो महाराज श्रीनारमह्वजी
 ज्ञाता कुंअरश्री पंचायणजी प्रमद
 प्रबल पराक्रमाक्रांतदिकृचक्रश्चक्र-

बंधु प्रतापतेजा यस्य पट्टराज्ञी पुष्पां-
 वाश् प्रचृति तनूजाः कुं० डुजाजी,
 हाजाजी, भीमजी, देसरजी, देवोजी,
 कमोजी, नामानो रिपुगजघटाकेशरि-
 णस्तत्र च शतशः श्रीउशवालगृहाणि
 सम्यग् जिनधर्मं प्रतिबोध्य सर्व श्राद्ध
 सामाचारी शिक्षणेन च परमश्राद्धी कृ-
 तानि तत्र च ग्रामग्रामणी जडकत्व
 दानशूरत्वादि गुणोपार्जितयशःप्रसर
 कर्पूर पूर सुरजीकृतब्रह्मांडजांडः
 शा. वयरसिकः सकुटुंबः श्रीगुरुणा
 तथा प्रतिबोधितो यथा तेन घंघर
 शा. शिवापेद्या प्रचृति समवहितेन
 नव्योपाश्रयः श्रीनपागण धर्मराज-
 धानीव चक्रे. तथा श्रीगुरुपदेगेनैव
 गुर्जर धरित्र्याः शिक्षानदकानाकार्य

पुत्ररत्नेन शा. वयरसिकेन पुत्र शा.
 रणवीर शा. सायर शा. महिकरण
 स्तुपा उमा रामा पुरी पौत्र शा. मा-
 लदेव, शा. राजा, खेतख, खेमराज, व-
 णवीर, दीदा, वीरा प्रमुखकुटुंबयुतेन
 प्रारेजे. तत्र सान्निध्यकारिणौ घंघर-
 गोत्रीयो पौर्णमीयक कुलगुरुजश्वरक
 श्रीनिश्वाश्राक्षौ शा. कंथड सुत शा.
 नागीश्रा शा. मेरगनामानो सहो-
 दरो सुत शा. पाचासा महिपाला
 मल प्रसादात् कुटुंबयुतो. प्रासादोऽयं
 श्रीशत्रुंजयावतारारण्यः सं. १६५७
 वर्षे फा० कृ० १० दिने प्रारब्धः ।
 सं. १६५८ वर्षे फा० शु० १० दि-
 नेऽत्र सिद्धि पदवीमारुरोह. आनं-
 दाच्च कठ मंडन श्रीखाखरि नगर

આગમ આદિક પોતાના અને પરના
 સિદ્ધાંત, ગણિત શાસ્ત્ર, તથા જાગતા
 એવા ચવન આદિક ઠાણે દર્શનોના
 ગ્રંથ તથા નિર્મલ એવાં પ્રકરણ સં-
 વંધી જ્ઞાનની ચતુરાશ્વડે કરીને
 દલી નાખેલ છે હર્વાદિ મનુષ્યોનો
 ઉન્માદ જેઝાળે એવા તથા બ્રાહ્મી
 અને ફારશી આદિક લિપિ તથા
 પાંચીની લિપિથી થતી વિચિત્ર પ્ર-
 કારની ચિત્રકલા તથા ઘડામાંથી
 અગ્નિ કહાડવા આદિકની વિધિથી
 અત્યંત ઉત્તમ માણસોનાં મનને ચ-
 મત્કાર કરનારા તથા શૃંગાર આ-
 દિક રસથી રસયુક્ત થયેલા અને
 ચિત્રવંધાદિ અલંકારોથી સુશોભિત
 એવી સંસ્કૃત જાપામાં બનાવેલાં મનો-

પ્રકારના રાગોની પરિણતિવડે કરીને
 મનોહર ઠે મુખનો શબ્દ જેમનો એવા
 વલી સ્પષ્ટ રીતે આઠ અવધાનના
 તથા સો અવધાનના કોટકને સંપૂર્ણ
 કરવા આદિકની પંડિતાશ્વડે કરીને
 ખુશી કરેલા એવા મદારાષ્ટ્ર તથા
 કોકળના રાજા શ્રીવુર્દાનશાહ મદા-
 રાજ શ્રીરામરાજા શ્રીશ્વાનશ્વાના તથા
 શ્રીનવરંગશ્વાન આદિક અનેક રા-
 જાએ દીધેલા જીવો માટેના અમારિ
 પટ્ટ તથા ઘણા કેદીઓના ટુટકારા
 આદિકના પુણ્યથી મેલવેલ ઠે જસ-
 વાદ જેએ, એવા અમારા ગુરુ મ-
 દારાજ પડિત શ્રીવિવેકદર્પગણિ
 મંઘાડા સદિત તેજ શ્રીગુરુ મદારા-
 જનો મદારાજ શ્રીનારમણજીના

ધૈર્યતા આદિક ગુણોવડે કરીને દૂર
 કરેલ છે સરસ્વતીને જેમણે એવા
 તથા મહાન્ અનવસ્થા અને વિરો-
 ધનો ત્યાગ કરાવનારા અને યાદવ
 વંશની અંદર સૂર્ય સમાન એવા મહા-
 રાજા રાજાધિરાજ શ્રીનારમહ્મજીએ
 વિનંતિ કરવાથી શ્રીગુરુ મહારાજે તે-
 મની ઇચ્છાપૂર્વક વિદ્યાર કર્યો. તે-
 મજ કાવ્ય તથા વ્યાકરણ આદિ-
 કની ગોઠીથી તથા સ્પષ્ટ રીતે અષ્ટ
 અવધાન આદિકનો ઉત્કૃષ્ટ પંડિતા-
 ઇનો ગુણ દેખામ્વાવડે કરીને खुशी
 કરેલા એવા તે રાજાએ શ્રીગુરુ મહા-
 રાજ પ્રત્યે પોનાના દેશોમાં જીવદિંસા
 ન થવા દેવા માટેનો (લેખ કરી
 આપવાની) કૃપા કરી તે લેખનો

વ્યવસ્થાવાલી સિદ્ધાંતના અર્થોની
 યુક્તિ સાંજલીને તુષ્ટમાન થયેલા રા-
 જાએ શ્રીગુરુ મહારાજ પ્રત્યે મહેર-
 વાની પૂર્વક પોતાની મોહોર ગપ-
 વાલાં સાત જયપત્રો આપ્યાં; અને પ્ર-
 તિપદ્ધીને પરાજિત પત્રો એટલે દાર-
 વાનાં પત્રો આપ્યાં અને તેવી રીતથી
 રાજનીતિ ચલાવીને રાજાએ પોતાનો
 ઉત્તમ પ્રકારનો ન્યાયધર્મ શ્રીરામની
 પેઠે સત્ય કર્યો. વલી અમારા ગુરુ
 મહારાજનો એટલો પ્રજાવ તો શું
 હિસાબમાં છે કેમકે જે ગુરુ મહારાજે
 શ્રીમલ્લકાપુરમાં વાદ કરવાની ઇચ્છા-
 વાલા મૂલા નામના મુનિને જીતેલો
 છે, તેમજ પ્રતિષ્ઠાન પુરમાં ચવનોને
 મહોડેથી પણ શ્રીજૈનધર્મના જેમણે

ફેલાવારૂપી કપૂરના સમૂદ્ધતી સુગંધ-
 યુક્ત કરેલ ઘે બ્રહ્માંડ જાંડ જેમણે
 એવા શા. વચરસી નામના ગામના
 પટેલને તેના કુટુંબ સહિત શ્રીગુરુ
 મહારાજે એવો તો પ્રતિવોધ આપ્યો
 કે, જેથી તેણે ઘંઘર ગોત્રીય શા.
 શિવા પેથા આદિક સહિત શ્રી-
 તપાગઢની રાજધાની સરખો નવો
 ઝપાશ્રય વનાવ્યો. તેમજ શ્રીગુરુમ-
 દ્વારાજના ડપદેશે કરીનેજ ગુજરા-
 તની જૂમિમાંથી સલાટોને બોલાવીને
 શા. વચરસીએ શ્રીસંજવનાથજીની
 પ્રતિમા કરાવી ૧ તથા તેના શા. સાચર
 નામના પુત્રે શ્રીઆદિનાથની પ્ર-
 તેમા કરાવી ૨ તથા શા. વીજા ના-
 મના પુત્રે શ્રીવિમલનાથ પ્રજુની

શા. રણવીર શા. સાયર શા. મહિક-
 રણ તથા વહુલે ઝમા, રામા અને
 પુરી તથા પૌત્ર શા. માલદેવ, શા.
 રાજા, સેતલ, સેમરાજ, વણવીર, દીદા
 તથા વીરાધ્યાદિક કુટુંબ સહિતે પ્રા-
 રંજ્યું. વહી ઘંધર ગોત્રવાલા અને
 પુનમીયા કુલગુરુ જટારકની નિશ્રા-
 થી શ્રાવક થયેલા એવા શા. કંથડના
 પુત્ર શા. નાગીયા તથા મેરગ નામના
 સગા જાણે પુત્ર પાંચાસા સહિત
 તેમાં મદદ કરનારા હતા; અને તે-
 મણે રાજાની નિર્મલ કૃપાથી કુટુંબ
 સહિત તેમાં મદદ કરેલી છે. આ
 શ્રીશત્રુંજયાવતાર નામનું દેરાસર છે.
 સંવત ૧૬૫૭ ના ફાગુણ વદી ૧૦
 મે પ્રારંજેલું છે તથા સંવત ૧૬૫૯

श्रीमद् हंसविजयजी महाराजना
सङ्गपदेशयी तेमना शिष्य पन्यास
पदवीने धारण करनारा श्रीमान्
संपद्भिजयजी महाराजनी प्रेरणाए
करीने संवत् १९६२ ना अशाड वदी
आठमना दिवसे थयो ठे. आ शिला-
लेखनुं गुजराती जापांतर जामनग-
रनिवासी आवक हीराबाल हंसराजे
करेलुं ठे.

प्रश्न १६९. उपरना लेखमां दशविलुं
ठे के चारमह्वजी महाराजाण जुज पत्त-
नमां श्रीयुगादि प्रचुनो राजविहार नामे
अति अद्भुत प्रासाद बंधाव्यो, तेना नि-
र्णय माट कोइनुं ध्यान खेंचाय तो तेना
दृढ पुरावारूप त्यांना देरासरमां कोइ
शिलालेख ठे के नहीं ?

उत्तर. श्रीकष्ठ देशना शिरताज जुज

કરાવ્યો તેનું તથા જૈનોના દીઠોજાની
 શ્વાવકારદાયક પર્યૂપણાદિ પર્વમાં સર્વ
 પ્રાણીઓનો તુટકો કરાવ્યો તેનું ધ્યાન
 કરેલું છે. દશમા કાવ્યમાં મુગ્ધનમ્રીવ
 નારમહાજીવ જીવોના જાન વચાવવા
 હુતલ ઉપર કરેલું અન્નયદાન વર્ણવેલું છે.
 અગ્નીઆરમા કાવ્યમાં નદિ નાવનો
 દાવો કરનાર ણવા છે રાજાણ નદિ
 માટે મોટા પાયાપર કરાવેલા અદ્ભુત રા-
 જવિહાર નામના શ્રીયુગાદિ પ્રહુના પ્રા-
 સાદની નોંધ લીધી છે. ચારમા કાવ્યમાં
 શ્રીનાત્તેય જિનની તથા ચિંત્રાનર્મિ પા-
 શ્વનાથની તથા શ્રીવલ્લભાચર્યની મૂ-
 ર્તિઓ કરાવી નિર્માય બુદ્ધિદાતા અને
 મૂર્તિપૂજાના દિમાચની ઘણાં જ ગુણાણ
 શ્રીવિવેકહર્ષગણિની ઉત્તમપ્રદાન સ-
 ફલ કરી પુણ્ય બુદ્ધિ વન્દારી જે વર્ણવેલું
 છે. નેમમા કાવ્યમાં શ્રીનિવાનણ ગગન

જારમહ્મજી મહારાજે આ પ્રાસાદનું કામ ત્યાંના પ્રતિષ્ઠિત પુરુષ શા. તેજા શેઠ પ્રમુખ સકલ શ્રીતપગચ્છના સંઘને સ્વાધીન કર્યું, એવા અદ્ધરો ટાંકી યા-વચ્ચંદ્રદિવાકર આ પ્રાસાદની સમૃદ્ધિ ચાહી ગયવંધ સરલ અને સાદી જા-પામાં તે શિલાલેખ સંપૂર્ણ કરેલો છે.

પ્રશ્ન ૧૭૦. તીર્થયાત્રા કરવાથી કેવાં ફલ પ્રાપ્ત થાય છે ?

ઉત્તર. આરંજનો ત્યાગ, ડ્રવ્યની સ-ફલતા, ઊંચા પ્રકારનું સંઘવાત્સલ્ય, સ-મ્યગ્ દર્શનની સ્વચ્છતા, જેહી જનનું હિત, જીર્ણ ચેત્યાદિ ધર્માલિયોના ઉદ્ધાર, તીર્થની ઉદ્ભવિતિ, જિનશાસનનો ઉચોત, જિનાજ્ઞાનું પાલન, તીર્થકરનામકર્મ ઉ-પાર્જનમાં ફલેદ્, સિદ્ધિનું સામિપ્ય, દેવ મનુષ્યની આવકારદાયક પદવી ઇ-

નારમહાજી મહારાજે શ્યા પ્રાસાદનું
કામ ત્યાંના પ્રતિષ્ઠિત પુરુષ શા. તેજા
શેઠ પ્રમુખ સકલ શ્રીતપગચ્છના સંઘને
સ્વાધીન કર્યું, એવા અક્ષરો ટાંકી યા-
વચ્ચંદ્રદિવાકર શ્યા પ્રાસાદની સમૃદ્ધિ
ચાહી ગદ્યબંધ સરલ અને સાદી જા-
પામાં તે શિલાલેખ સંપૂર્ણ કરેલો છે.

પ્રશ્ન ૧૭૦. તીર્થયાત્રા કરવાથી કેવાં
ફલ પ્રાપ્ત થાય છે ?

ઉત્તર. આરંજનો ત્યાગ, ડ્રવ્યની સ-
ફલતા, ભંચા પ્રકારનું સંઘવાત્સલ્ય, સ-
મ્યગ્ દર્શનની સાધના, જેથી જનનું
હિત, જીર્ણ ચેત્યાદિ, તીર્થની ઉન્નતિ

૧૧૩૧

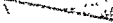
દેવ

रूक्तां नक्षस्य वार्षिक व्यवस्थापिका
 सिद्धांतार्थयुक्तिमाकर्ण्य तुष्टो राजा ज-
 यवाद्पत्राणि ७ स्वमुज्जांकितानि श्री-
 गुरुभ्यः प्रसादाद्गुणकयति स्म प्रति-
 पदस्य च पराजितस्य तादृश राजनी-
 तिमासूत्र्य श्रीराम इव सम्यगन्यायध-
 र्मे सत्यापितवान् किंच कियदेतदस्म-
 द्गुरुरुणाम् ॥ यतः ॥

येर्जिग्ये मलकापुरे विवदिपुर्मूला-
 जिधानो मुनिः, श्रीमज्जेनमतं यवज्जु-
 तिपदं नीतं प्रतिष्ठानके ॥ जट्टानां श-
 तशोऽपीयत्सु मिखितासूद्दीप्य युक्ती-
 र्जिता, येमौनं श्रयितः स वोरिदपु-
 रे वादीश्वरो देवजी ॥१॥ जेनन्याय-
 गिराविवादपदवीमारोप्य निर्घाटितो,
 पाचीदेश गजालणा पुरवरे दिगंव-

बंधु प्रतापतेजा यस्य पट्टराज्ञी पुष्पां-
 वाइ प्रजृति तनूजाः कुं० डुजाजी,
 हाजाजी, जीमजी, देसरजी, देवोजी,
 कमोजी, नामानो रिपुगजघटाकेशरि-
 णस्तत्र च शतशः श्रीर्जशवालगृहाणि
 सम्यग् जिनधर्मे प्रतिबोध्य सर्व आइ
 सामाचारी शिक्षणेन च परमश्राद्धी कृ-
 तानि तत्र च ग्रामग्रामणी ज्ञकत्व
 दानशूरत्वादि गुणोपार्जितयशःप्रसर
 कर्पूर पूर सुरजीकृतब्रह्मांडचांडः
 शा. वयरसिकः सकुटुंबः श्रीगुरुणा
 तथा प्रतिबोधितो यथा तेन घंघर
 शा. शिवापेया प्रजृति समबद्धितेन
 नव्योपाश्रयः श्रीतपागण धर्मराज-
 धानीव चक्रे. तथा श्रीगुरुपदेशेनैव
 गुर्जर धरिण्याः शिलातटकानाकार्य

આગમ આદિક પોતાના અને પરના
 સિદ્ધાંત, ગણિત શાસ્ત્ર, તથા જાગતા
 એવા ચવન આદિક ઠણે દર્શનોના
 ગ્રંથ તથા નિર્મલ એવાં પ્રકરણ સં-
 વંધી જ્ઞાનની ચતુરાશ્વડે કરીને
 દલી નાખેલ છે હર્વાદિ મનુષ્યોનો
 ઉન્માદ જેઝણે એવા તથા બ્રાહ્મી
 અને ફારશી આદિક લિપિ તથા
 પીઠીની લિપિથી થતી વિચિત્ર પ્ર-
 કારની ચિત્રકલા તથા ઘડામાંથી
 અગ્નિ કહાડવા આદિકની વિધિથી
 અત્યંત ઉત્તમ માણસોનાં મનને ચ-
 મત્કાર કરનારા તથા શૃંગાર આ-
 દિક રસથી રસયુક્ત થયેલા અને
 ચિત્રવંધાદિ અલંકારોથી શોભિત
 એવી સંસ્કૃત જાપામાં જાણનાં મનો-

પ્રકારના રાગોની પરિણતિવડે કરીને
 મનોહર ઠે મુખનો શબ્દ જેમનો એવા
 વલી સ્પષ્ટ રીતે આઠ અવધાનના
 તથા સો અવધાનના કોષ્ટકને સંપૂર્ણ
 કરવા આદિકની પંડિતાશ્ચર્ય કરીને
 ખુશી કરેલા એવા મદારાષ્ટ્ર તથા
 કોકણના રાજા શ્રીધુર્દાનશાહ મદા-
 રાજ શ્રીરામરાજા શ્રીશાનશાહ તથા
 શ્રીનવરંગશાહ આદિક અનેક રા-
 જાજેઝે દીધેલા જીવો માટેના અમારિ
 પટલ તથા ઘણા કેદીઝના તુટકારા
 આદિકના પુણ્યથી મેલવેલ ઠે જસ-
 વાદ જેઝે એવા અમારા ગુરુ મ-
 દારાજ પંડિત શ્રીવિવેકદર્પગણિ
 સંઘાડા સદિત તેજ શ્રીગુરુ મદારા-
 જનો મદારાજ શ્રીનારમહાજીના

॥ श्री गुरुभ्यो नमः ॥
॥ श्री गुरुभ्यो नमः ॥
॥ श्री गुरुभ्यो नमः ॥
॥ श्री गुरुभ्यो नमः ॥

વ્યવસ્થાવાલી સિદ્ધાંતના અર્થોની
 યુક્તિ સાંજલીને તુષ્ટમાન થયેલા રા-
 જાએ શ્રીગુરુ મહારાજ પ્રત્યે મહેર-
 વાની પૂર્વક પોતાની મોહોર ઘપ-
 વાલાં સાત જયપત્રો આપ્યાં; અને પ્ર-
 તિપદ્ધીને પરાજિત પત્રો એટલે દાર-
 વાનાં પત્રો આપ્યાં અને તેવી રીતથી
 રાજનીતિ ચલાવીને રાજાએ પોતાનો
 ઉત્તમ પ્રકારનો ન્યાયધર્મ શ્રીરામની
 પેઠે સત્ય કર્યો. વલી અમારા ગુરુ
 મહારાજનો એટલો પ્રજાવ તો શું
 હિસાબમાં ઠે કેમકે જે ગુરુ મહારાજે
 શ્રીમલ્લકાપુરમાં વાદ કરવાની ઇચ્છા-
 વાલા મૂલા નામના મુનિને જીતેલો
 ઠે, તેમજ પ્રતિષ્ઠાન પુરમાં યવનોને
 મહોડેથી પણ શ્રીજૈનધર્મની જેમણે

जेवा महान् शास्त्ररूपी अमृतना
 सागरमां लीन थयेवा श्रीनारम-
 ह्वजी महाराजाए श्रीशपन्नदेव प्र-
 नुनी घणी मान्यता धारण करी.
 तथा तेमनी जक्ति माटे ते श्रीनार-
 मह्वजीए जुजनगरमां राजविहार
 सामनुं अत्यंत अद्भुत श्रीजिनेश्वर
 मणुनुं मंदिर वनाव्युं ॥ ३ ॥ हवे सं.
 ६५६ नी साखमां श्रीकव्ठदेशनी
 प्रंदर रहेवा जेसवा मंजुमां विहार
 करना श्रीगुरु महाराजे घणां धन-
 नान्योथी मनोहर थयेवा एवा श्रीखा-
 वर गामने प्रतिबोधीने सारी रीतनुं
 मर्मक्षेत्र वनाव्युं के ज्यांना राजा म-
 हाराजा श्रीनारमह्वजीना जाइकुंअ-
 श्री पंचायणजी हता के जेमणे म-

કરાવ્યો તેનું તથા જૈનોના દીલોજાની
 શ્રાવકારદાયક પર્યૂપણાદિ પર્યેમાં સર્વ
 પ્રાણીઓનો હુટકો કરાવ્યો તેનું ધ્યાન
 કરેલું છે. દશમા કાવ્યમાં સુશનસીધ
 જારમહ્વજીણ જીવોના જાન વચાવવા
 નુતલ ઉપર કરેલું અન્નદાન વર્ણવેલું છે.
 અગીશ્રારમા કાવ્યમાં જ્ઞતિ જાવનો
 દાવો કરનાર એવા તે રાજાણ જ્ઞતિ
 માટે મોટા પાયાપર કરાવેલા અદ્ભુત રા-
 જવિહાર નામના શ્રીયુગાદિ પ્રભુના પ્રા-
 સાદની નોંધ લીધી છે. ધારમા કાવ્યમાં
 શ્રીનાન્નેય જિનની તથા ચિંતામણિ પા-
 શ્વનાથની તથા શીતલનાથજીની મૂ-
 ર્તિઓ કરાવી નિર્માય બુદ્ધિવાલા અને
 મૂર્તિપૂજાના હિમાયતી એવા તે રાજાણ
 શ્રીવિવેકહર્ષગણિની ઉપદેશપ્રધાને સ-
 પક્ષ કરી પૂજ્ય બુદ્ધિ વતાવી તે વર્ણવેલી
 છે. તેમજ કાવ્યમાં શ્રીનપાગણ ગગનાં-

પ્રાચીન ઠે, ઇવું ત્યાંના મૂલ મંદિરમાં
રહેલા શિલાલેખ ઉપરથી સાવીત ધાય
ઠે. તે શિલાલેખનો કેટલોણક સા-
રાંશ જાહેરના જાણ માટે શ્દાં આ-
પીળ ઠીળ.

પ્રારંભમાં પ્રણ કાવ્યોર્ધી કામિતક-
લ્પદ્રુમ શ્રીમદ્દાવીર સ્વામી થને ગુણના
સાગર ઇવા શ્રીપાર્શ્વનાથની સ્તુતિરૂપ
મંગલાચરણપૂર્વક લેખની શરૂઆત કરી
ઠે. તેમાં જણાવવામાં આવ્યું ઠે કે
“શ્રીકચ્છ દેશમાં જડાવતી નામે નગરી
હતી. તે પુરીમાં મદ્ધર્ધિક શિરોમણિ હિં-
મતવાજ દેવચંડ્ર નામનો ઇક શ્રીમાન્
શ્રેષ્ઠિપુંગવ નિવાસ કરતો હતો. તે સુશ્રા-
વકે છાલો ગમે ડ્રવ્ય ચરચી વીર સં-
વત્ ૨૩ માં જૈન લોકોની જાદોજલાલી
સૂચવનારું આ દેરાસર બંધાવ્યું, થને
તેમાં શ્રીપાર્શ્વનાથજીની પ્રતિમા મૂલના-

સુખ થાય છે, એવું આ સાધુત્વ અત્યંત રમણીક છે.

વલી જ્યાં જિનરાજ દેવ છે, શાંત-
નિધિ ગુરુ છે, કૃપાસમુદ્ર ધર્મ છે, શુદ્ધ
અન્નપાન થને વસ્ત્રવડે પ્રવર્તન છે, ચિ-
દાનંદ માટે વિદ્યા છે, શરીરરક્ષા માટે
દામા છે, ગુણમણિમાલાનો મોટો શણ-
ગાર છે, તેવા શ્રમણપણને પામીને ક-
લ્પવૃદ્ધતા લાગતી માફક કયો માણસ
ખુશી ન થાય ? અલગત હરેક કોઈ
ખુશ થાયજ.

॥ તથાહિ ॥

ન ચ રાજજન્યં ન ચ ચૌરજન્યં

વરકીર્તિકરં નરદેવહિતમ્ ॥

इहलोकसुखं परलोकसुखं,

श्रवणत्वमिदं रमणीयतरम् ॥ ૨ ॥

દેવો યત્ર જિનો ગુરુઃ શમનિધિર્ધ-

कीरमाणीए ॥ आणाजंगणवडा, मि-
त्त विराहणं पावे ॥१॥

प्रश्न १७५. कोइए प्रतिदिन पोसह कयों
होय तेवो कोइ शास्त्रीय दाखलो ठे ?

उत्तर. वृंदारुत्तिमां एवो एक दा-
खलो ठे के एकदा प्रस्तावे जिनदेव आ-
वक पोताना लघु आताने कुटुंबजार सोंपी
हंमेश विधिपूर्वक पोसहशालामां पौपध
करवा लाग्यो.

॥ तथाहि ॥

कुटुंबजारमारोप्य, जिनदेवोऽन्य-
दाऽनुजे ॥

पौपधं पौपधागारे, प्रत्यहं विधि-
वद् व्यधात् ॥ १ ॥

प्रश्न १७६. तपरूप घरह केवो ठे अने
ते शुं करे ठे ?

उत्तर. हमारूप माकडीवालो, हठ-

चित्तैकशो दहेद्देहं, चिंता दहति
विदा ॥ १ ॥

प्रश्न १७७. पासथ्यादिकने वांदवामां
हांइ नुकशान ठे ?

उत्तर. पासथ्यादिकने वंदन करना-
रनी कीर्त्ति के कर्मनिर्जरा होती नथी,
पण ते कायक्लेश तथा कर्मबंध करे ठे.

॥ यदुक्तं श्रीअध्यात्मक-
ल्पद्रुमे ॥

पासत्ताई वंदमाणस्स, नेव किंती
न निज्जरा होइ ॥ कायक्लेश एमेव,
कुणइ तह कम्मबंधं च ॥ १ ॥

प्रश्न १७८. महान् नरो उपर कोइ
कष्ट थावी पडे त्वारे थने ग्रहण लागे
त्वारे जिज्ञासा जायत राखनार मनुष्ये
केवी रीते वर्तबुं ?

उत्तर. देव, साधु, राजा थने स्व-

સુઙ્ગ જનોએ આ હાનિકારક રીવાજ
પણ વેશક તાવડતોવ દવાવી દેવો જા-
ણ, કારણકે મહાજારતાદિકમાં પણ
કણું છે કે જેટલું પાપ માઠીમારને એક
વર્ષમાં થાય છે તેટલું પાપ અગલિત
પાણી ગ્રહણ કરી વાપરનારને એક દિવ-
સમાં થાય છે.

॥ તથાહિ ॥

સંવત્સરેણ યત્પાપં, કૈવર્ત્તસ્યેહ
જાયતે ॥

एकादेन तदाप्नोति, अपूतजलसं-
ग्रही ॥ ૧ ॥

પ્રશ્ન ૧૮૦. ગૃહસ્થ લોકોના પત્રમાં
'શ્રીપંચ' લલ્લવામાં આવે છે તેનું શું
કારણ ?

ઉત્તર. નીચે વતાવેલી પાંચ પ્રકારની
લક્ષ્મીથી યુક્ત ગૃહસ્થ હોય છે, વાસ્તે
'શાહ શ્રીપંચ' લલ્લવામાં આવે છે.

वोपधानवाहनादियुक्तं नेतरेपामाज्ञा-
जंगादिदोषैःसंसारपरिच्रमणप्रसंगात्

प्रश्न १७२. जैन सिद्धांतमां अपश-
कुन के दुर्निमित्तना प्रतिघातनो कोइ
हितकर उपाय बतवेलो ठे ?

उत्तर. जो कदापि बहार के ग्रामां-
तरे गमन करतां अथवा बीजा कोइ
कार्यना प्रारंभमां बह्मादिनुं स्वल्पन वा
अपशुकन के दुर्निमित्त थाय तो ते स-
र्वना प्रतिघातने वास्ते पंच मंगलरूप
आठ आसोघ्वास प्रमाण नवकार मंत्रनुं
ध्यान करवुं, अथवा गमे ते स्वाध्याय
रूप वे श्लोकनुं चिंतवन करवुं. तेम न
बने तो जेटला कालमां वे श्लोकनुं चिं-
तवन करी शकीए त्यां सुधी तेज बखते
एकाग्रचित्ते कायोत्सर्गमां स्थित थइ
शुभ अंतःकरणवाला थवुं, आ प्रकारनुं

હોય છે, તેમ જ્ઞેપજમાં ડ્રવ્યસંયોગ
હોતો નથી. અથવા હરહે પ્રમુખને ઓ-
પધ કહેવામાં આવે છે, ત્યારે પીવા
પ્રમુખમાં વપરાતી દવાને જ્ઞેપજ કહે-
વાય છે.

॥ યદુક્તં ગચ્છાચારલઘુટી-
કાયામ્ ॥

॥ તથાહિ ॥

તત્રોપધમનેકડ્રવ્યસંયોજિતં તદ્-
વ્યતિરિક્તં જ્ઞેપજં યદ્વા ઓપધં હરી-
તક્યાદિ જ્ઞેપજં પેયાદિ ચ ॥

પ્રશ્ન ૧૭૪. સારંજી શ્વેત વસ્ત્રવાલા ગ-
ચ્છને સેવવો કે કેમ ?

ઉત્તર. છાટકીગૃહ સદૃશ્ય ઘંટી, ઝલ્લ,
ચુલ્લક, જલગૃહ અને સાવરણીના આરંજમાં
પ્રવર્તનાર અને સમુદ્રફેન જેવા સફેદ
વસ્ત્રના વેપવડે ઝલ્લ એવા ગચ્છને સેવવો
નહીં, એવું ગચ્છાચાર સૂત્રનું ફરમાન છે.

ઠે. ત્યાં નિર્જરા થને મોક્ષનો તફાવત દર્શાવતાં નિર્જરાને દેશકર્મદાયરૂપ થને મોક્ષને સર્વકર્મદાયરૂપ બતાવેલ ઠે.

॥ તથાહિ ॥

મહાનનુજાવઃ પ્રજાવો યસ્યાસો મહાનુજાવઃ તત્ર ગઠે વસતાં વાસંકુર્વતાં નિર્જરા દેશકર્મદાયરૂપા ઉપલક્ષણત્વાત્ સર્વકર્મદાયરૂપો મોક્ષો જન્વતીતિ શેષઃ ॥

પ્રશ્ન ૧૭૬. એકી વચ્ચે વાવીશ પરીપદ વેદવામાં આવે કે નહીં ?

ઉત્તર. નવમા ગુણસ્યાન સુધી સર્વે પરીપદનો સંજ્ઞવ ઠે, પણ વેદવામાં તો વીશજ પરીપદ આવે ઠે; કારણકે જે સમયમાં શીતનો અનુજવ કરે તે સમયમાં ઉપ્પત્તિ વેદે નહીં, અને જે સમયમાં ઉપ્પત્તિના અનુજવ હોય તે સમયે શીતત્વ

1

थइ गमन करवानुं आवी पने ह्यारे साधु
साध्वीए वेमांथी कयो रस्तो खेवो ?

उत्तर. जलमां माटी अने त्रसादि
अनेक जीवोनो संजव होवाथी जलमार्ग
ठोरी स्थलमार्ग उपर चालवुं.

प्रश्न १७७. सचित माटी के वन-
स्पति सिवायनो मार्ग न होय तो केम
करवुं ?

उत्तर. वनस्पतिमां पण तेज पूर्वोक्त
दोपनो संजव होवाथी त्यां न चालतां
पृथ्वी उपर चालवुं.

प्रश्न १७८. सचित माटी के त्रस
जीववालो रस्तो होय तो क्यां जवुं ?

उत्तर. त्रस जीव रहित अथवा वि-
रस त्रस जीववाला मार्गें यत्नाथी जवुं;
पण जो निरंतर त्रस जीव प-
थराइ गया होय तो मृत्तिकावाला
मार्गें जवुं.

नस्पतिना गम्यम् उदके नियमाद्वन-
स्पतिसंज्ञावात् ॥ ४ ॥

प्रश्न १९१. गीतार्थं मुनि कोने
कहेवा ?

उत्तर. वर्तमान काखमां जे श्रुतज्ञान
वर्त्ते ते तेनो गुरु परंपराथी अर्थ ग्रहण
करनार एटले अर्थ निश्चय करनार गी-
तार्थ कहेवाय ते.

॥ उक्तं च गच्छाचारटी-
कायाम् ॥

वर्तमानकाखे यत्सूत्रं वर्त्तते तस्य
गुरुपरंपरया गृहीतार्थाः विनिश्चिता-
र्थाः गीतार्था भवंति ॥

प्रश्न १९२. साधुर्जने विचरतां कदापि
रस्तामां नाव प्रमुखथी उत्तरया
तेबुं नदी आदिकनुं जख आवे त्वारे केम
करबुं ?

॥ १ ॥ सढजोयणवकेणं, थलेण ले-
 वोवरिं च वज्जेइ ॥ अढजोयणलेवेण
 १ संघट्टेणगजोयणेणं च ॥ १ ॥ १ ॥
 एगजोयणथलेणं, संघट्टेणढजोयणे-
 ण मुणी ॥ लेवं वज्जइय तहा, घट्टं
 अढजोयण थलेण ॥ ३ ॥ एवं म-
 ग्गाजावे, नावाइहिं पि कारणे मुणि-
 णो ॥ गच्छंतस्सवि दोसो, न कोवि
 जणिज्ज जिणंदेहिं ॥ ४ ॥

प्रश्न १९३. गुरुने वंदन करवाथी शे
 लाज ?

उत्तर. गुरुने वंदना करवाथी अच्यं-
 तर तपनो लाज ठे, कारण के ते विनय-
 रूप ठे. एवं श्रीमलयगिरिनिर्मित
 आवश्यकवृत्तिना प्रथम खंरुमां द-
 शाव्युं ठे.

॥ तथाहि ॥

नामस्थापनाद्व्याणि तात्त्विकानि
 ज्ञावमंगलांगत्वात् तदंगता च तत्
 परिणामकारणत्वात् ॥ तथाहि ॥ मं-
 गलाभिधानं सिद्ध्यभिधानं चोप-
 श्रुत्य जगद्वर्द्धप्रतिमां वा दृष्ट्वा जू-
 तयतिज्ञावं ज्वययतिज्ञावं वा शरीरं
 चोपलब्धोपजायते प्रायः कस्याप्या-
 सन्नमुक्तिगामिनः सम्यग्दर्शनादिरू-
 पज्ञावमंगलपरिणामः ॥ उक्तं च ॥
 अह्वा नामं ठवणा, दवाइं ज्ञावमं-
 गलंगाइं ॥ पाएण ज्ञावमंगल, परि-
 णामनिमित्तज्ञावातो ॥ १ ॥

प्रश्न १९७. चट्टथोने फायदो थने
 नुकशान शार्थी पहांचे ठे ?

उत्तर. चट्टथोने फायदा नुकशाननां

प्रश्न १९८. केटलाएक परवादीउ शब्दने आकाशनो गुण माने ठे ते समीचीन ठे के नहीं ?

उत्तर. शब्दने आकाशनो गुण मानवो छुरस्त नथी, कारणके तेम मानवाधी शब्दनी अंदर अमूर्त्ततानो प्रसंग आवे ठे. ए स्वतः सिद्ध ठे के जे वस्तुनो जे गुण होय ते वस्तुना समान धर्मवालो होय ठे. जेमके आत्मा अरूपी ठे तो तेनो ज्ञान-गुण पण अरूपी ठे. एवी रीते शब्द पण जो आकाशनो गुण होय तो आकाश अमूर्त्त होवाथी तेनो गुण जे शब्द ते पण अमूर्त्त होवो जोइए; परंतु तेनुं छद्मण इहां छागु न परवाधी आ वायत सयौक्तिक नथी. (मूर्तिविरहोक्षमूर्त्तता) ए अमूर्त्तनुं छद्मण ठे; अने शब्दमां तो मूर्तिविरह ठे नहीं, कारणके तेनो स्पर्श थाय ठे. तेज बातनी सावीती आपे ठे के स्पर्श-

આઘાતથી ગિરિગુફાદિકમાં દરેક વિ-
 શાળે ફેલાતા શબ્દોને આપણે સાંજણી
 ઢીણ, તેથી તે સ્પર્શવાલા સિદ્ધ થાય છે;
 અને સ્પર્શવાલા હોવાથી તે મૂર્તિમાન્
 પણ છે. (રૂપસ્પર્શાદિસન્નિવેશો મૂર્તિઃ)
 એવું વચન છે. તેથી કેવી રીતે તેઓ શ-
 બ્દોનું આકાશગુણત્વ સિદ્ધ કરે છે એ
 અમે સમજી શકતા નથી. અપરંચ આ-
 કાશ એક છે કે અનેક? જો એક છે તો હાલ
 યોજનથી પણ શબ્દ સંજણાવો જોઈએ, કા-
 રણકે આકાશમાં એકત્વ અને શબ્દમાં ત-
 દ્વગુણતા હોવાથી નિકટ દૂરાદિ જ્ઞેદનો અ-
 જાવ છે. જો અનેક આકાશ છે એમ
 માનવામાં આવે તો વદનદેશમાં રહેલો
 તે શબ્દ ઘીંજી જગાળે રહેલા ઓતા-
 જનો શી રીતે સાંજણી શકે ? કેમકે
 મુખસ્થાનસ્ય આકાશના ગુણત્વવાલા તે
 શબ્દોનો સાંજણનારના કર્ણગત આકા-

કોને કહો ઠો ? શું પૃથ્વી પ્રમુખનો રૂ-
 પાદિ સાથે જેમ સંબંધ છે તેમ આપ-
 સમાં એકમેક સાથે લોલી જાવથી ર-
 હેવું તેને કહો ઠો ? જો એમ કહો તો
 તે ઘની શકે તેમ નથી. કેમકે શબ્દનો
 આકાશગુણ ગગન સાથે એકમેક લોલી
 જાવથી કોઈને પણ સ્વીકૃત નથી. યલી
 એમ કહેવામાં આવે કે શબ્દ આકા-
 શમાં માલુમ પડે છે, તેથી આકાશનો
 ગુણ કહીએ ઠીએ. ઘસ ત્યારે તો આકા-
 શમાંના તૂલને પણ ગગનનો ગુણ કરો,
 કેમકે તે અર્ક તૂલ પણ આકાશમાં ઉ-
 પલ્લબ્યમાન થાય છે. તેમાં યલી એમ ક-
 હેવા માગશો કે અર્ક તૂલાદિકતું તો
 પરમાર્થથી જૂમ્યાદિ સ્થાન છે અને આ-
 કાશમાં તો પાયુત્તરારથી ઉપલબ્ધ થા-
 ય છે. જો એમ છે ત્યારે તો અને પણ
 અલપત કહી શકીએ ઠીએ કે શબ્દનું

शब्दोने फोनोघाफमां उतारवामां आख्या
ठे ते पण आपे ठे.

॥ तदुक्तं आवश्यकवृत्तौ श्रीम-
न्मलयगिरिपूज्यैः ॥

केचित्पुनः श्रोत्रेन्द्रियस्य प्राप्य-
कारितामप्यन्युपगच्छंतः शब्दस्यांबर-
गुणत्वं प्रतिपन्नास्तदश्वीवमाकाशगु-
णतायां शब्दस्याऽमूर्तत्वप्रसक्तेः । यो
दि यद्गुणः स तत्समानधर्मा यथा
ज्ञानमात्मनस्तथा ह्यमूर्त आत्मा त-
तस्तद्गुणो ज्ञानमप्यमूर्तमेव । एवं
शब्दोऽपि यद्याकाशगुणस्तर्ह्यकाश-
स्याऽमूर्तत्वात् शब्दस्याऽपि तद्गुण-
त्वेनाऽमूर्तता भवेत् । न चाऽसौ यु-
क्तिसंगता तल्लक्षणायोगात् । मूर्ति-
विरदो ह्यमूर्तता । न च शब्दानां मृ-

त् ततः कथमिवाकाशगुणत्वं श-
 शनामुपपत्तिमत् । अपि च । तदा-
 लशमेकमनेकं वा यद्येकं तर्हि योज-
 नवदादपि श्रूयेत आकाशस्यैकत्वेन
 शब्दस्य तद्वृणतया दूरासन्नादिजेदा-
 ज्ञावात् अथानेकमेवं सति वदनदेश
 एव विद्यत इति कथं निन्नदेशवर्तिजिः
 श्रोतृजिः श्रूयते । वदनदेशाकाशगु-
 णतया तस्य श्रोतृगतश्रोत्रेंद्रियाकाश-
 संबंधाज्ञावात् । अथ श्रोत्रेंद्रियाकाश-
 संबन्धतया तद्वृणमन्युपगम्यते तन्न
 श्रेयानाकाशगुणत्वान्युपगमः । न-
 न्वाकाशगुणत्वमंतरेण शब्दस्याव-
 स्थानमेव नोपपद्यते । अवश्यं हि प-
 दार्थेन स्थितिमता जघितव्यं । तत्र
 रूपस्पर्शरसगंधानां पृथि-

संचार्यमाणत्वात् । यथेवं तर्हि शब्द-
 स्याऽपि परमार्थतः स्थानं श्रोत्रादि
 यत्पुनराकाशेऽवस्थानं तद्वायुना सं-
 चार्यमाणत्वात् । तथाहि यतो यतो
 वायुः संचरति ततस्ततः शब्दोऽपि
 गच्छति । वातप्रतिकूलं शब्दस्याऽ-
 श्रवणात् ॥ उक्तं च प्रज्ञाकरगुप्तेन ॥
 यथा च प्रेर्यते तूलमाकाशे मातरि-
 श्वना ॥ तथा शब्दोऽपि किं वायोः
 प्रतीपं कोऽपि शब्दवित् ॥ १ ॥ त-
 न्नाकाशगुणः शब्दः किंतु पुञ्ज-
 मय इति ॥

प्रश्न १९९. गुरुषु अने अगुरुषु
 ते शुं ?

उत्तर. जैन शासनमां मुख्यत्वे वे
 नय ठे. एक व्यवहार अने धीजो नि-

નિશ્ચય નય એવું કહે છે કે કોઈ પણ વસ્તુ એકાંતે સર્વથા જારે નથી, કારણકે પાપાણાદિક જારે વસ્તુનું પણ પ્રયોગથી ઝૂઘ્યાદિ ગમન દેખાય છે. એકાંતે સર્વથા હલકી चीज પણ કોઈ નથી. કેમકે અત્યંત લઘુ એવા વાયુ આદિકનું પણ કરતારુનાદિકથી અધોગમનાદિ દેખાય છે. તેથી ગુરુલઘુ અને અગુરુલઘુ એવા બેજ પ્રકારે વસ્તુ છે. તેમાં જે પૃથ્વી પર્વતાદિ ઘાદર પદાર્થ છે તે સર્વ ગુરુલઘુ છે; તે સિવાય જાપા, શ્વાસોદ્વાસ અને મનોવર્ગણાદિક તથા પરમાણુ દ્વ્યણુક અને આકાશાદિક એ સર્વ અગુરુલઘુ છે.

॥ પ્રોક્તં ચ પૂર્વોક્તાવશ્યકવૃત્તૌ ॥

इह द्वौ नयो व्यवहारनयो निश्चयनयश्च । तत्र व्यवहारनयः प्रादु चतुर्धा ऽव्ययं । तद्यथा ॥ किंचिद्गुरु

रपि वाय्वादेः करताडनादिना अधो-
 गमनादिदर्शनात् तस्माद्द्विविधमेव
 वस्तु तद्यथा ॥ गुरुलघु अगुरुलघु
 च । तत्र यद्वादरं नूनूधरादिकं तत्सर्वं
 गुरुलघु शेषं तु चापाप्राणपानम-
 नोवर्गणादिकं परमाणुष्वणुकव्यो-
 मादिकं च सर्वमगुरुलघु ॥ उक्तं च
 निष्ठयतो सधगुरुं सधलहुं वा न
 विद्यए दधं ॥

वायरमिह गुरुलघुयं, अगुरुलहुं
 सेसयं दधं ॥ १ ॥ तत्रेयं गाथा नि-
 श्रयनयमतेन ॥

प्रश्न २००. मनःपर्यवज्ञानी घटप-
 टादि पदार्थने देखे के नहीं ?

उत्तर. मनःपर्यवज्ञानवान् यद्यपि
 मनोद्भव सूक्ष्म ठे तोपण देखी शके

॥ તદ્વથા ॥

શ્રીદેમાચાર્યાઃ પ્રથમાનુયોગં દે-
વતાપ્રસાદાહ્નબ્ધ્વેકરાત્રાવઽવધાર્યં ચ
તદનુસારેણ ત્રિષ્ટિચરિત્રાણિ જંઘ-
શુરિતિ ॥

પ્રશ્ન. ૨૦૨ હંસ સમાન શિષ્ય કેવો
હોય ?

ઉત્તર. હંસ જેમ દીર અને નીર
એકત્ર મળેલું હોય તોપણ તેમાંથી જ-
લનો ત્યાગ કરી છુદ્ધ પીણ છે. તેવી
રીતે શિષ્ય પણ જે ગુરુના અનુપયોગથી
સંજવિત દોષોનો ત્યાગ કરી કેવલ ગુણો-
નેજ ગ્રહણ કરે તે હંસ સમાન હોઈ એ-
કાંતે યોગ્ય ગણાય છે.

॥ તથોક્તં નંદીસૂત્રપર્યાયવૃત્તૌ. ॥

યથા હંસઃ દીરમુદકમિશ્રિતમપિ
ઉદકમઽપહાય દીરમાપિવતિ તથા

॥ ઉક્તંચ ॥

અંવતણેણ જીહાણ

કૂચિયા હોઈ સ્ત્રીરમુદયંમિ ॥

હંસો મોતૂણજલં

આપિવયઈ પયં તહ સુસીસો ॥ ૧ ॥

પ્રશ્ન ૨૦૪. સાધુઓ અતિચાર દોષની વિશુદ્ધિ માટે હમેશ દિવસ અને રાત્રિના અવસાનમાં પ્રતિક્રમણ કરે છે તથા પશ્ચિમ વોમાસી અને સંવઠરી પ્રતિક્રમણ શામાટે કરતા હશે ?

ઉત્તર. જેમ કોઈ માણસ તેણે આમલ્યા અને જલાદિકથી શરીરનો સંસ્કાર કરી નાહ્યો હોય તોપણ ધૂપ વિલેપન અને ઝૂપણ વસ્ત્રાદિવગ્ને ઉત્તરકરણ કરે છે. એવી રીતે સાધુએ પણ દિવસના પ્રતિક્રમણથી વિશુદ્ધ ચારિત્ર્યંત હોય છે, તથાપિ પશ્ચિમ પ્રમુખ વિશેષ પ્રતિક્રમણથી ઉત્તરકરણ કરે છે. વસ્તી જેમ ઘરને પ્રતિદિન

शिष्योऽपि यो गुरोरनुपयोगसंज्ञवान्
दोषानऽवधूय गुणानेव केवलानाऽऽद-
त्ते स हंससमानः स च एकांतेन योग्यः

प्रश्न १०३. हंस जलमां मळी गएला
डुधने पण शी रीते जुडुं करी शके ठे
के जेथी फक्त डुधनेज पीए ठे ने पा-
णीने पीतो नथी.

उत्तर. हंसनी जीजमां खटाशनी द-
याती होवाथी डुधना कूचा थइ जुदा
पळे ठे. तेथी ते केवल क्षीरपान पण
करी शके ठे.

॥ तदुक्तं नंदीसूत्रपर्यायवृत्तौ ॥

ननु हंसः क्षीरमुदकमिश्रितमऽपि
कथं विनक्ती करोति येन क्षीरमेव के-
वलमापिबति न तूदकमित्युच्यते ।
तज्जिह्वायामऽम्बुत्वेन क्षीरस्य कू-
र्चिकानृत्य पृथग् जवनात् ॥

પ્રશ્ન ૨૦૫. તિથિ અને વારના સં-
યોગે સિદ્ધિયોગ કેવી રીતે થાય છે ?

ઉત્તર. શુક્રવારે પદ્મો, ઠઠ અને અ-
ગીયારસ હોય તો સિદ્ધિયોગ થાય છે.
બુધવારે ઘીજ, વારસ અને સાતમ હોય
તો સિદ્ધિયોગ થાય છે. મંગલવારે
ત્રીજ, તેરસ અને આઠમ હોય તો સિદ્ધિ-
યોગ થાય છે. શનિવારે ચોથ, ચૌદશ
અને નોમ હોય તો સિદ્ધિયોગ થાય છે.
ગુરુવારે પાંચમ, દશમ અને પૂનમ હોય તો
સિદ્ધિયોગ થાય છે.

॥ તથાહિ ॥

શુક્રે નંદા બુધે જ્ઞા, જયા ચ
દિતિનંદને । શનો રિક્તા ગુરૌ પૂર્ણા ।
સિદ્ધિયોગાઃ પ્રકીર્તિતાઃ ॥ ૨ ॥

પ્રશ્ન ૨૦૫. તિથિ અને વારના સં-
યોગે સિદ્ધિયોગ કેવી રીતે થાય છે ?

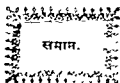
ઉત્તર. શુક્રવારે પચ્ચો, ઠઠ અને અ-
ગીયારસ હોય તો સિદ્ધિયોગ થાય છે.
બુધવારે વીજ, વારસ અને સાતમ હોય
તો સિદ્ધિયોગ થાય છે. મંગલવારે
ત્રીજ,તેરસ અને આઠમ હોય તો સિદ્ધિ-
યોગ થાય છે. શનિવારે ચોથ, ચૌદશ
અને નોમ હોય તો સિદ્ધિયોગ થાય છે.
ગુરુવારે પાંચમ, દશમ અને પૂનમ હોય તો
સિદ્ધિયોગ થાય છે.

॥ તથાહિ ॥

શુક્રે નંદા બુધે જ્ઞા, જયા ચ
દ્વિતિનંદને । શનો રિક્તા ગુરો પૂર્ણા ।
સિદ્ધિયોગાઃ પ્રકીર્તિતાઃ ॥ ૧ ॥

। इति तपगठगगनांगणदिनमणि-
 श्रीविजयानंदसूरीश्वरशिष्यपंक्ति-
 तश्रीलक्ष्मीविजयजिठिष्यहंस-
 विजयविरचिता प्रश्नोत्तरपु-
 ष्पमाला संपूर्णा लिखिता
 च प्रथमपद्यासश्रीसंप-
 द्विजयगणिना संवत् ०
 १९६३ माघशुक्ल-
 दशम्याम् ॥

प्रमादाद्वा मतेर्मायात्,
 प्रोक्तमुत्सूत्रमत्र यत् ॥
 तन्मिथ्यादुष्कृतं मेऽस्तु,
 शोधनीयं च धीधनैः ॥ १ ॥

समान.

